PSİKOLOJİK YILDIRMANIN ÖNCÜLLERİ VE SONUÇLARI: HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Hacettepe Üniversitesi Psikometri Araştırma ve Uygulama Merkezi
HÜPAM

PROJENİN AMACI

- Bu projenin temel amacı Hacettepe Üniversitesi akademik ve idari personelinin maruz kaldığı psikolojik yıldırma davranışlarını belirlemektir. Bu kapsamda Hacettepe Üniversitesi'nde çalışan akademik ve idari personel için geçerli olan bir psikolojik yıldırma ölçeği geliştirmek ve geliştirilen psikolojik yıldırma ölçeğinin uygulanması ile üniversite personelinin maruz kaldığı psikolojik yıldırma davranışlarını öncül ve sonuçlarıyla birlikte açıklamaktır. Belirlenen amaçlara hizmet etmek amacıyla çalışma, üç aşamayı içerecek şekilde tasarlanmıştır.

- İlk aşamada, üniversitede psikolojik yıldırma davranışlarına maruz kaldığı düşünülen ve kendisine yıldırma uygulandığını ifade eden bireylerle birebir yarı-yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmelerde psikolojik yıldırmaya esas teşkil eden davranış kalıpları ve sıklıkları hakkında bilgiler elde edilmiştir. Görüşmeler sonucu ortaya çıkan psikolojik yıldırma tanımları ve davranışları nitel analiz yoluyla derinlemesine incelenmiş ve geliştirilecek ölçekte kullanılmak üzere madde havuzu oluşturulmuştur.

- Araştırmanın ikinci aşamasında, madde havuzundan elde edilen psikolojik yıldırma ifadeleri benzerlik ve içerik bakımından değerlendirilmiştir. Değerlendirme, alanında uzman kişilerden oluşan hakemler aracılığı ile gerçekleştirilmiştir. Bu süreç sonucunda psikolojik yıldırma anketinde yer alması istenen ifadeler tespit edilmiş ve bu ifadeler, alan yazında sıklıkla kullanılan Leymann Psikolojik Terör Ölçeği (Leymann, 1996) ve İşyeri Zorbalığı Ölçeği Revize Edilmiş Formu (Einarsen ve Hoel, 2001) ile birlikte değerlendirilerek pilot çalışma anketi oluşturulmuştur. Dolayısıyla pilot çalışma anketinde Leymann Psikolojik Terör Ölçeği, İşyeri Zorbalığı Ölçeği ve nitel analiz sonucu ortaya çıkan üniversiteye özgü maddeler yer almıştır. Oluşturulan anket formu, 2014 - 2015 Öğretim yılı güz ve bahar dönemlerinde Hacettepe personeline dağıtılmıştır. Ulaşılan 600 katılımcıdan 152 tanesi pilot çalışmaya katılmayı kabul etmiştir. Teslim alınan anket formlarından 123 adedi akademik personel tarafından, 29 adeti ise idari personel tarafından doldurulmuştur. Pilot çalışmanın verileri istatistiksel analizlere tabi tutulmuş ve esas çalışmada yer alacak anket formu oluşturulmuştur.

- Araştırmanın üçüncü ve son aşamasını içeren esas çalışmaya ait anket, pilot çalışma verilerinden derlenmiştir. Buna göre, Hacettepe Üniversitesi çalışanları için geliştirilen Psikolojik Yıldırma Ölçeği, İşyeri Zorbalığı Ölçeği ve nitel analiz sonucu ortaya çıkan maddeleri de içine alan 58 sorudan oluşmuştur. Bu sorular işe yönelik, kişiye yönelik ve akademik alana yönelik psikolojik yıldırma ifadelerinden oluşmuştur. Öte yandan, psikolojik yıldırma davranışına neden olan etkenlerin ortaya çıkarılması ve psikolojik yıldırmaya maruz kalan kişilerin, bu durumlarının iş ve sosyal yaşamlarına yansımalarının çeşitli modelleme yapılması için güç mesafesi, kurumsal adalet, kurumsal destek, iş-aile çatışması, yaşam tatmini, aile tatmini, iş tatmini, duygusal özdeşim ve çelişkili özdeşim değişkenlerini ölçümleyen ifadelere de yer verilmiştir. Belirtilen değişkenlerin her birinin yer aldığı anket sorulara tüm Hacettepe akademik ve idari personeline basılı ve çevrimiçi olarak dağıtılmıştır. Uygulama, Mayıs-Ekim 2015 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Anketi doldurarak çalışmada yer alan toplam katılımcı sayısı 1106'dır.

NİTEL ÇALIŞMA

- Nitel çalışma kapsamında yarı yapılandırılmış bir görüşme formu oluşturulmuştur.
- Formda; cinsiyet, üniversitedeki görev, psikolojik yıldırmanın tanımı, psikolojik yıldırma davranışlarına maruz kalınıp kalınmadığı, ne gibi davranışlara maruz kalındığı, nasıl tepki verildiği ve sonucun ne olduğu gibi sorular bulunmaktadır.
- Çalışmaya **58 kişi** katılmış ve analizler MaxQDA programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Psikolojik Yıldırmanın Tanımı

Tanım	f	%
Psikolojik Şiddet/Taciz/Baskı	28	24,14
Çalışma Yaşamının Terörize Edilmesi	18	15,52
Üstten Asta Uygulanması	14	12,07
Davranışsal ve Sözel Eylem	10	8,62
Duygusal Çöküntü	10	8,62
Sürekli Olması	8	6,90
Bezdirme	5	4,31
Engelleyici Davranışlar	4	3,45
Psikolojik Yıldırma	4	3,45
Diğer	4	3,45
İş Arkadaşları Tarafından Uygulanması	3	2,59
Dışlama	3	2,59
Adaletsizlik	3	2,59
Faşizan Davranışlar	2	1,72

Maruz Kalınan Psikolojik Yıldırma Davranışları

Davranışlar	f	%
Doğrudan Kişiye Yönelik Davranışlar	88	51,76
İşle İlgili Davranışlar	47	27,65
Adaletsiz Davranışlar	21	12,35
Akademik Alandaki Davranışlar	14	8,24
TOPLAM	**170**	**100,00**

Psikolojik Yıldırmaya Maruz Kalan Bireylerin Verdikleri Tepkiler

Tepkiler	f	%
Hiçbir Şey Yapmadım	18	34,55
Diğer	13	23,64
Yöneticime Şikâyet Ettim	7	12,73
Psikolojik Destek Aldım	7	12,73
Yasal Yollarla Hakkımı Aradım	3	5,45
Görev Yeri Değişikliği Talep Ettim/Değiştirdim	3	5,45
Uzman Kişi/Kurum/Komisyona Başvurdum	3	5,45
TOPLAM	**54**	**100,00**

Psikolojik Yıldırmaya Maruz Kalan Bireylerin Tepki Vermeme Nedenleri

Tepkisizlik Nedeni	f	%
Verilecek tepkiden korkma	12	40.00
Değişime inanmama	10	33.33
Ne yapacağını bilememek	3	10.00
Psikolojik yıldırmaya uğradığını fark etmeme	2	6.67
Çünkü karşımdaki insanın kendi eksikliği ve ben olumlu bir insanım	1	3.33
Psikolojik yıldırmanın kendiliğinden biteceğine inanma	1	3.33
Başa çıkamayacağını düşünme	1	3.33
TOPLAM	**30**	**100,00**

Psikolojik Yıldırmaya Tepki Gösteren Bireylerin Verdikleri Tepkilerin Sonuçları

Sonuçlar	f	%
Sonuç Değişmedi	21	44,00
Bu Durumla Başa Çıktım	6	12,00
Olumlu	6	12,00
Görev Yerim Değişti	3	6,00
Psikolojik Yıldırma Uygulayan Kişiyle İş İlişkim Ortadan Kalktı	3	6,00
Şikâyetimden Sonuç Aldım	3	6,00
Sonuç Bekliyorum	2	4,00
Psikolojik Yıldırma Uygulayan Kişi Ayrıldı	2	4,00
Olumsuz Çalışma Koşulları Oluştu	1	2,00
Antidepresan Kullandım	1	2,00
Sürgün Gönderildim	1	2,00
TOPLAM	**49**	**100,00**

Psikolojik Yıldırmanın Bireyler Üzerindeki Etkileri

Olayın Etkileri	f	%
Psikolojik belirtiler	48	36.74
Motivasyon kaybı	28	15.26
Davranış/Bakış açısı değişikliği	20	15.26
Fiziksel belirtiler	10	7.63
Yaşam kalitesinde düşüş	9	6.87
Devamsızlık/gelmek istememe	8	6.11
Kuruma aidiyetin azalması	7	5.34
Performansın düşmesi	6	4.58
Akademik hayata saygının azalması	2	1.53
Ağlama	1	0.76
TOPLAM	**131**	**100,00**

Psikolojik Yıldırma Uygulayan Kişiler

Kişiler	f	%
Üst	31	48,44
Birim/Bölüm Yönetimi	19	29,69
Çalışma Arkadaşı	10	15,63
Diğer	3	4,69
Ast	1	1,56
TOPLAM	**64**	**100,00**

PİLOT ÇALIŞMA

Pilot Çalışma

Pilot çalışmanın verileri ;

- 2014 - 2015 Öğretim Yılı güz ve bahar dönemlerinde toplanmıştır.
- Çalışmada yer alan veri toplama araçları
  - Demografik Form
  - Psikolojik Yıldırma Ölçeği (45 madde)
  - İşyeri Zorbalığı Ölçeği (22 madde)
  - Nitel çalışmadan çıkan ilave maddeler(44 madde)
  - Örgütsel Özdeşim (6 madde)
  - Algılanan Örgütsel Destek (8 madde)

Örneklem

- 600 adet anket formu dağıtılmıştır.
- Bunlardan 152 adeti dolu ve araştırmaya katılmayı kabul etmiş şekilde teslim alınmıştır.
- Teslim alınan anket formlarından 123 adeti akademik personel tarafından, 29 adeti ise idari personel tarafından doldurulmuştur.
- Katılımcıların yaş ortalaması; akademik personel için 30.89, idari personel 37.42'dir.

Örneklem

- Katılımcıların çalışma süresi ortalaması akademik personel için 6,75, idari personel 13,50 yıldır.
- Katılımcıların Hacettepe Üniversitesi'nde çalışma süresi ortalaması akademik personel için 5,91, idari personel 10,54 yıldır.

Cinsiyet Dağılımı

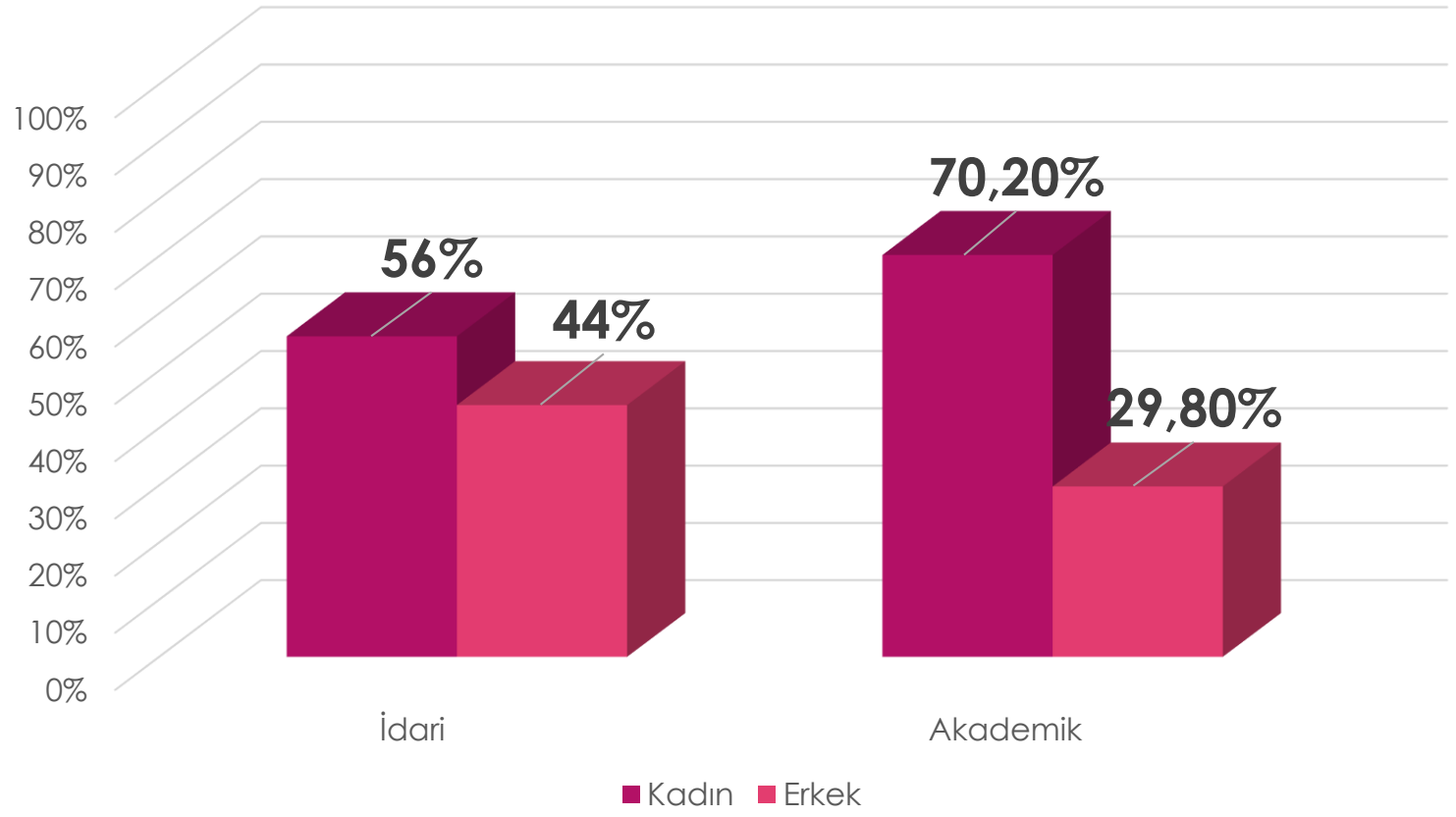

Akademik Kadro Dağılımı

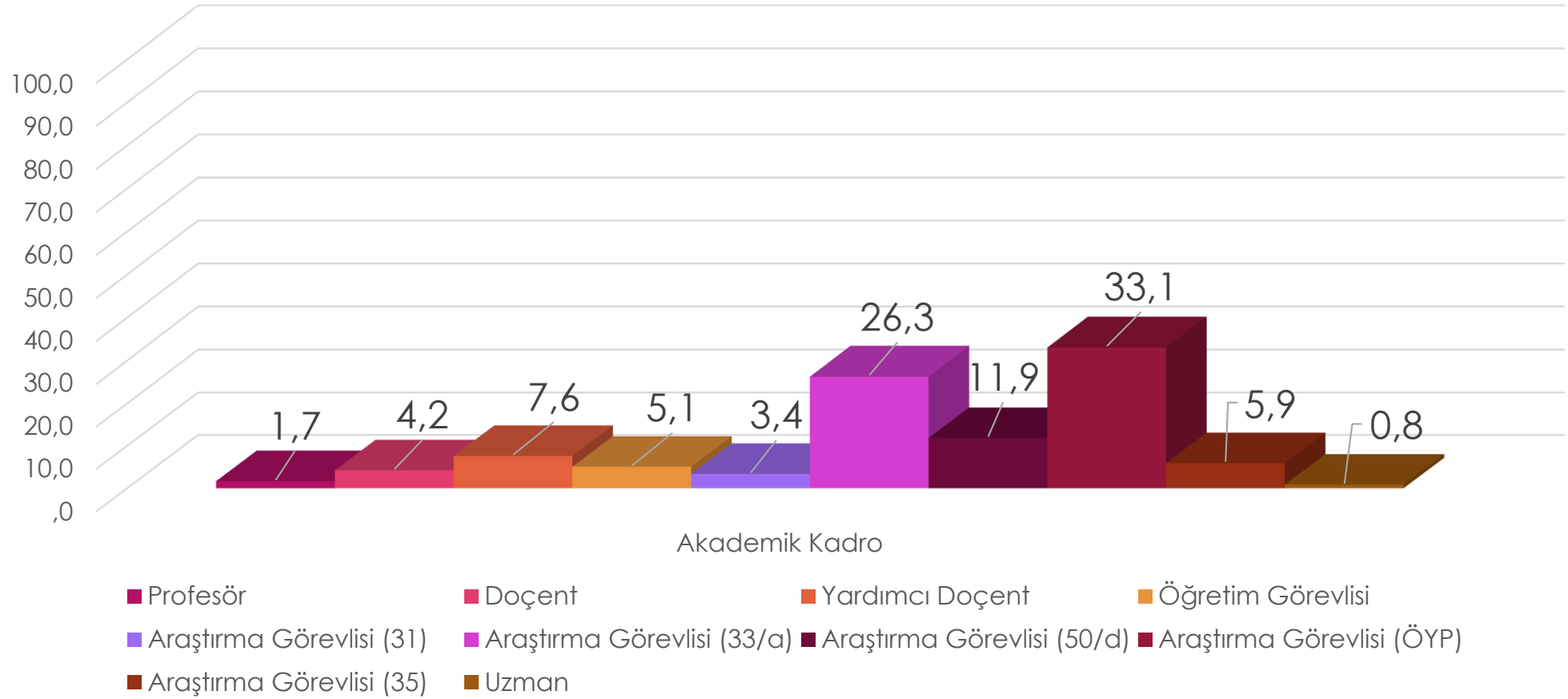

«Psikolojik yıldırmaya uğradığınızı düşünüyor musunuz?» sorusuna verilen yanıtlar

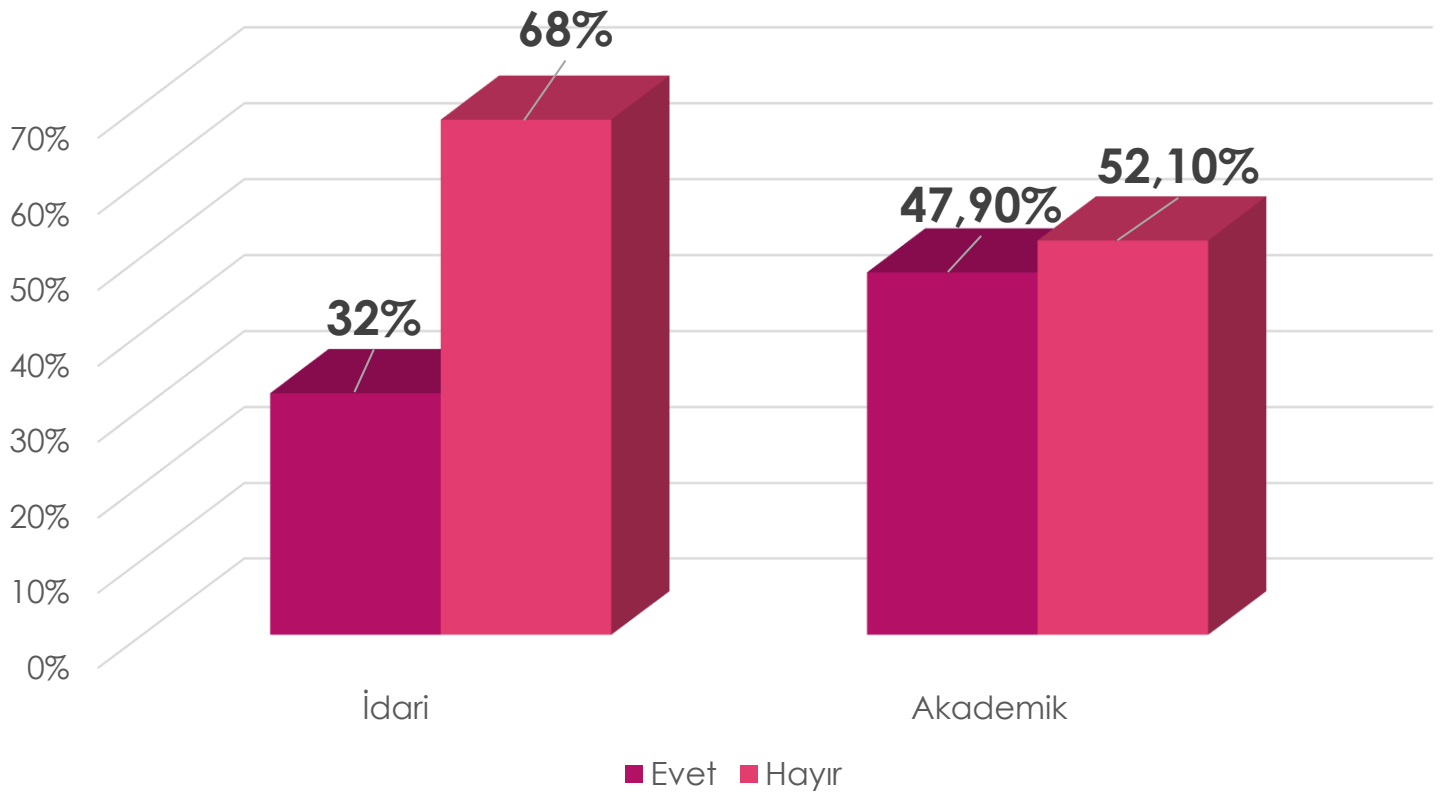

Tüm Ölçeklerin Ortalama Puanları

Ölçek	Ortalama
Psikolojik yıldırma	1.51
Psikolojik yıldırma (Akademik)	1.52
Örgütsel destek	2.93
Örgütsel özdeşim	3.06

Psikolojik Yıldırmanın Demografik Özelliklere Göre Karşılaştırılması

Cinsiyet	f	Ortalama	p
Kadın	104	1.58	**.045**
Erkek	48	1.38	
Kadro türü			
Akademik	123	1.52	.719
Idari	29	1.48	

Üniversite Birimlerinin Psikolojik Yıldırma Ortalama Puanları

Görev Yaptığınız Birim	f	Ortalama
Eczacılık Fakültesi	1	1.06
Edebiyat Fakültesi	39	1.49
Eğitim Fakültesi	22	1.63
Fen Fakültesi	23	1.59
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	38	1.46
İletişim Fakültesi	1	1.04
Mühendislik Fakültesi	5	1.14
Sağlık Bilimleri Fakültesi	**2**	**1.73**
Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu	1	1.02
Diğer	17	1.48

- Esas çalışmada kullanılmak üzere Psikolojik Yıldırma Ölçeği için madde ve ölçek belirleme çalışmasında
  - Leymann Psikolojik Terör ölçeği
  - İşyeri Zorbalığı Ölçeği –Negative Acts Questionanaire
  - Nitel analiz sonucu ortaya çıkan üniversiteye özgü maddeler kullanılmıştır.

Madde Seçim Süreci

- Belirtilen iki ölçeğin maddeleri ve araştırmacılar tarafından eklenen maddelerle bir ölçek oluşturulmuş ve uygulama yapılmıştır. Ölçeğin normallik değerleri faktör analiz için uygun olmadığı için aşağıdaki kriterler esas alınarak madde seçimi yapılmıştır:
  - Ortalama ve standart sapma açısından maddeler arasındaki farklara bakılmıştır.
  - Maddeler arasındaki korelasyonlar incelenmiştir.
  - İki ayrı hakem grubundan beşli derecelendirme ile alınan puanlar ile maddelerin benzerlik indeksleri hesaplandı.
  - Her bir maddenin sonuç değişkeni olan «özdeşim» ile ilişkisi değerlendirilmiştir.

ANA ÇALIŞMA

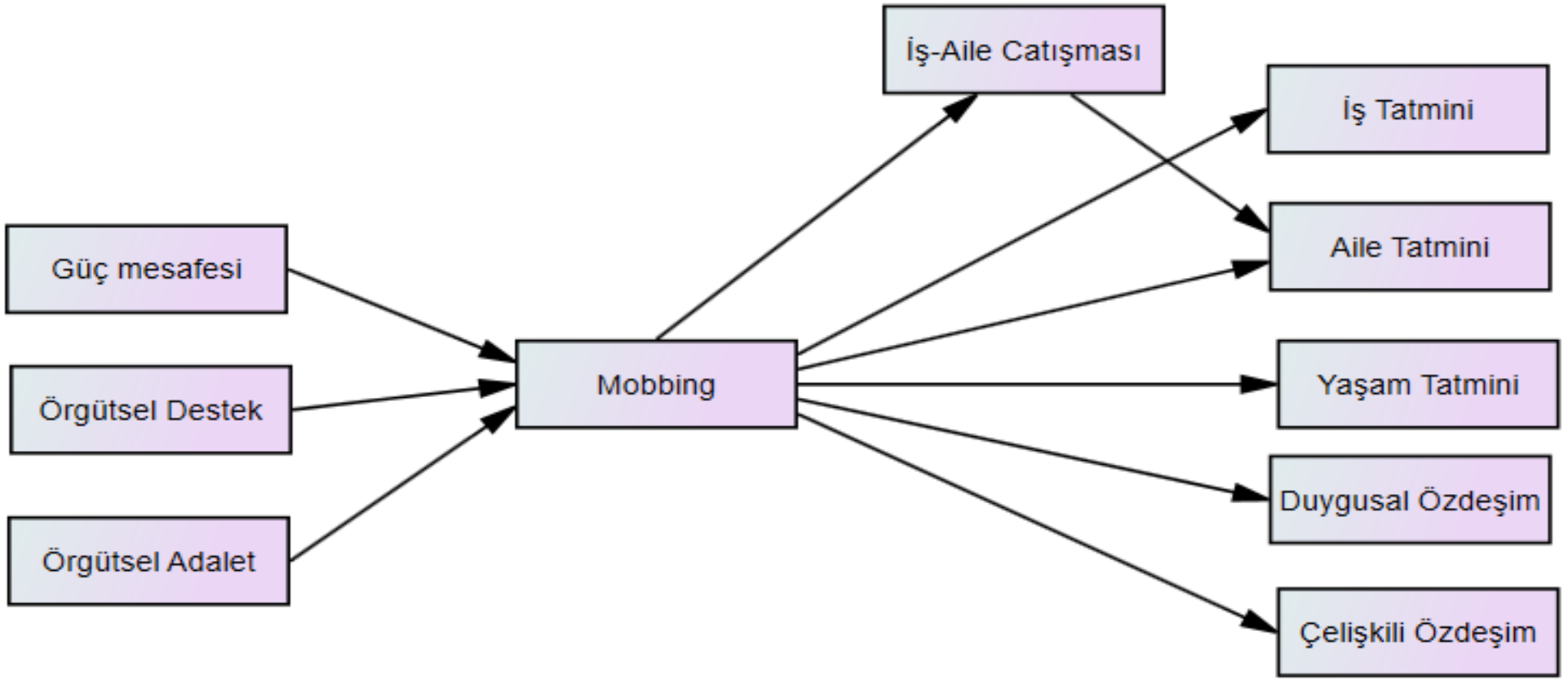

Psikolojik Yıldırma Araştırma Modeli

Demografik Bilgiler

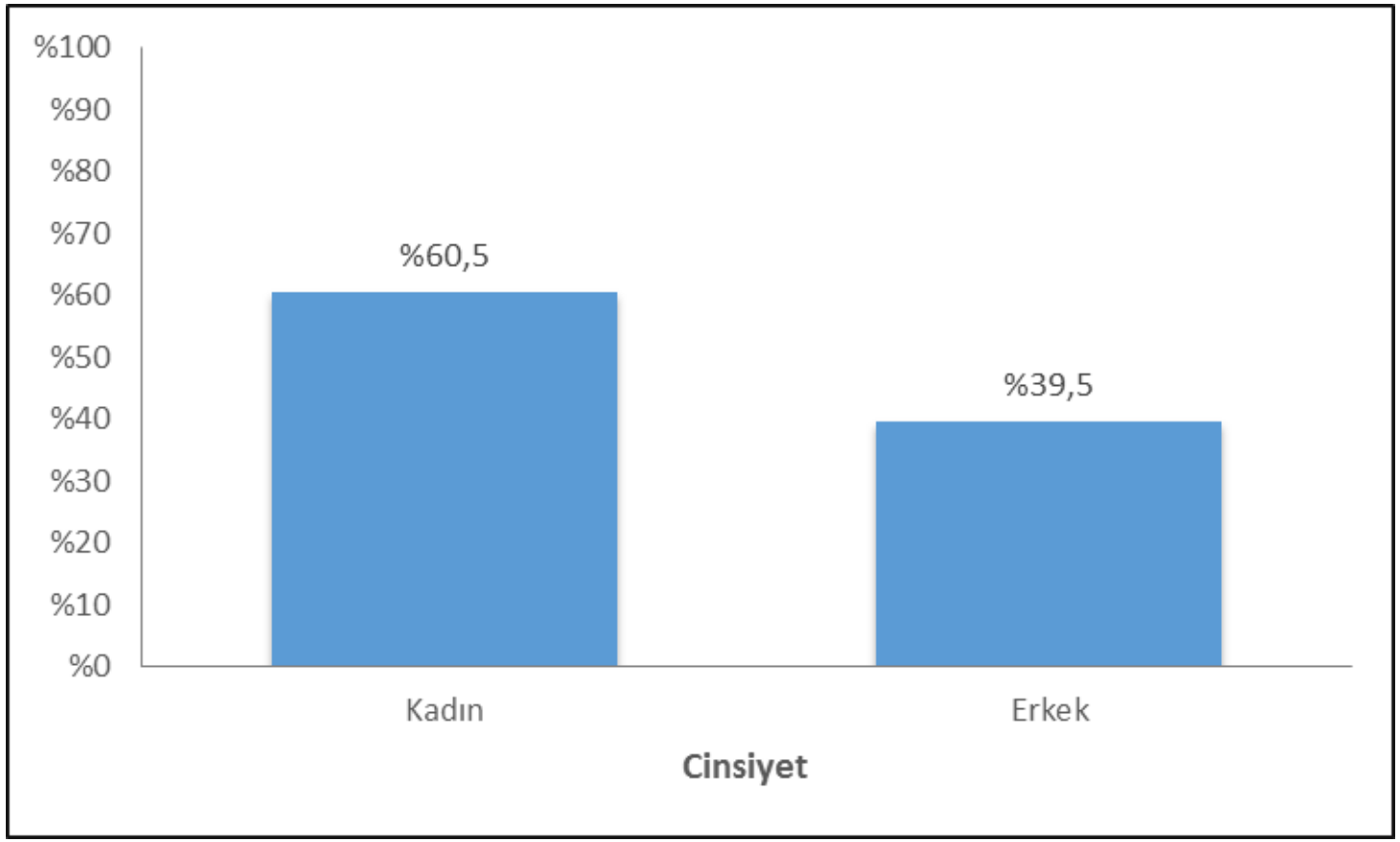

Çalışmaya katılan H.Ü. personelinin cinsiyete göre dağılımı.

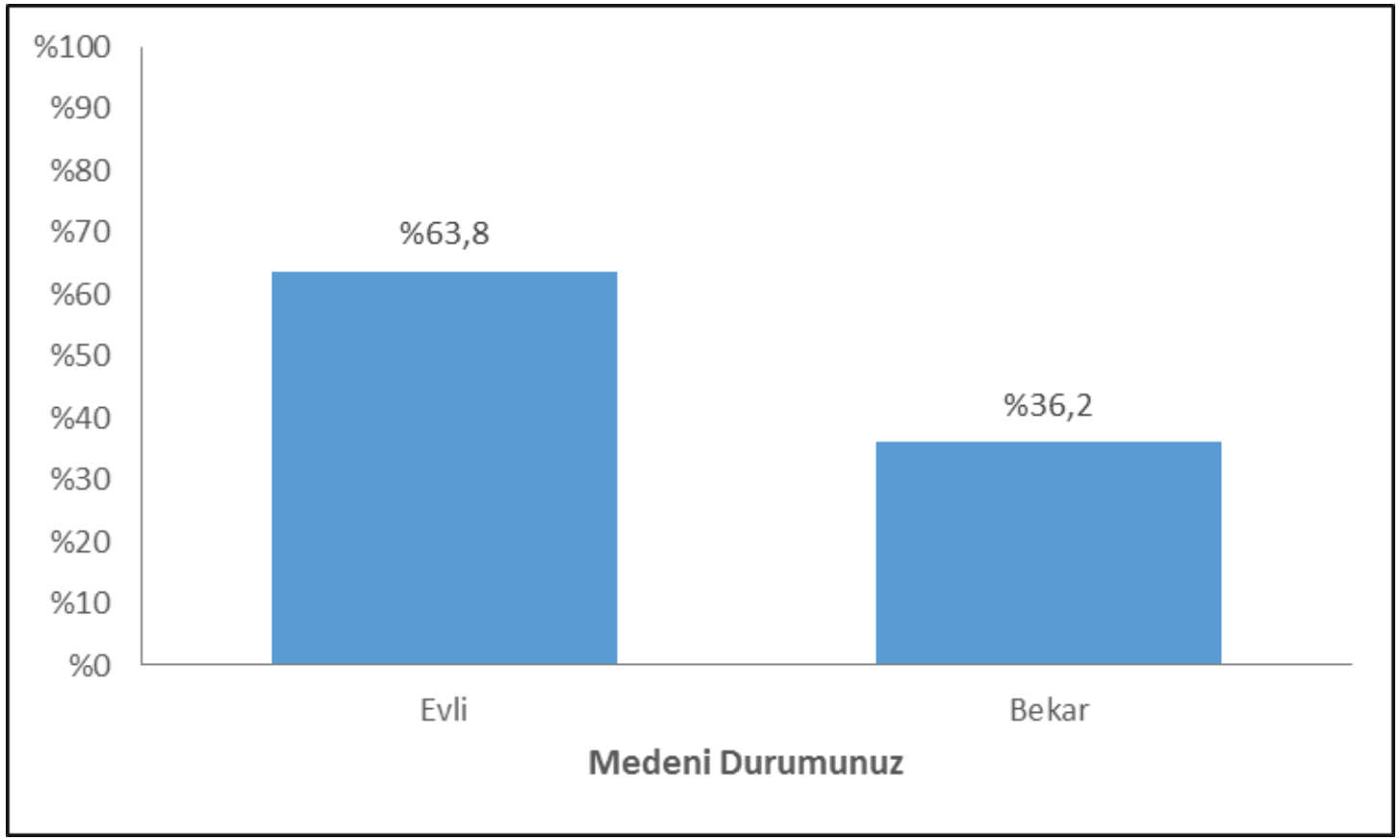

Çalışmaya katılan H.Ü. personelinin medeni duruma göre dağılımı.

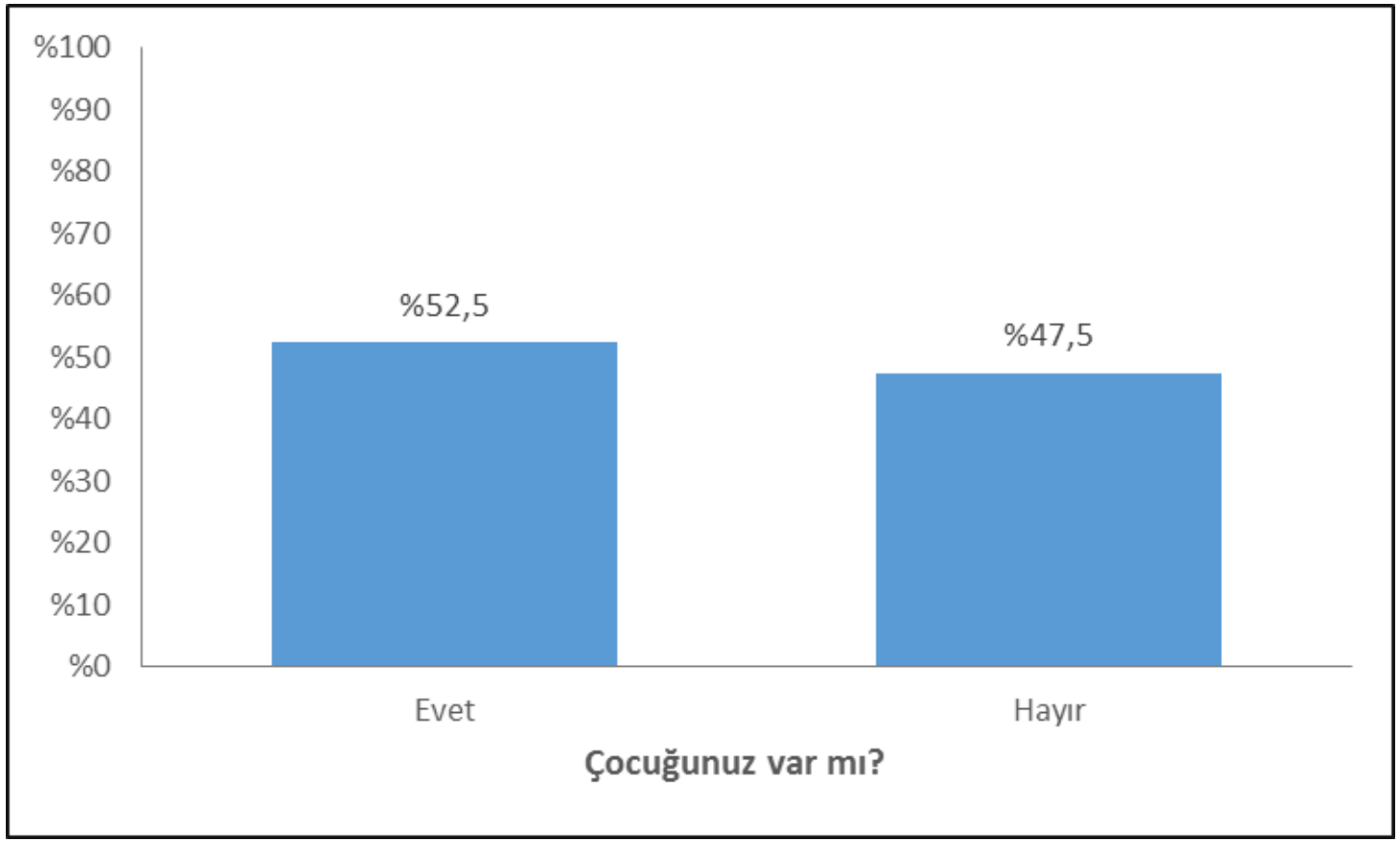

Çalışmaya katılan H.Ü. personelinin çocuk sahibi olup olmama durumlarına göre dağılımı.

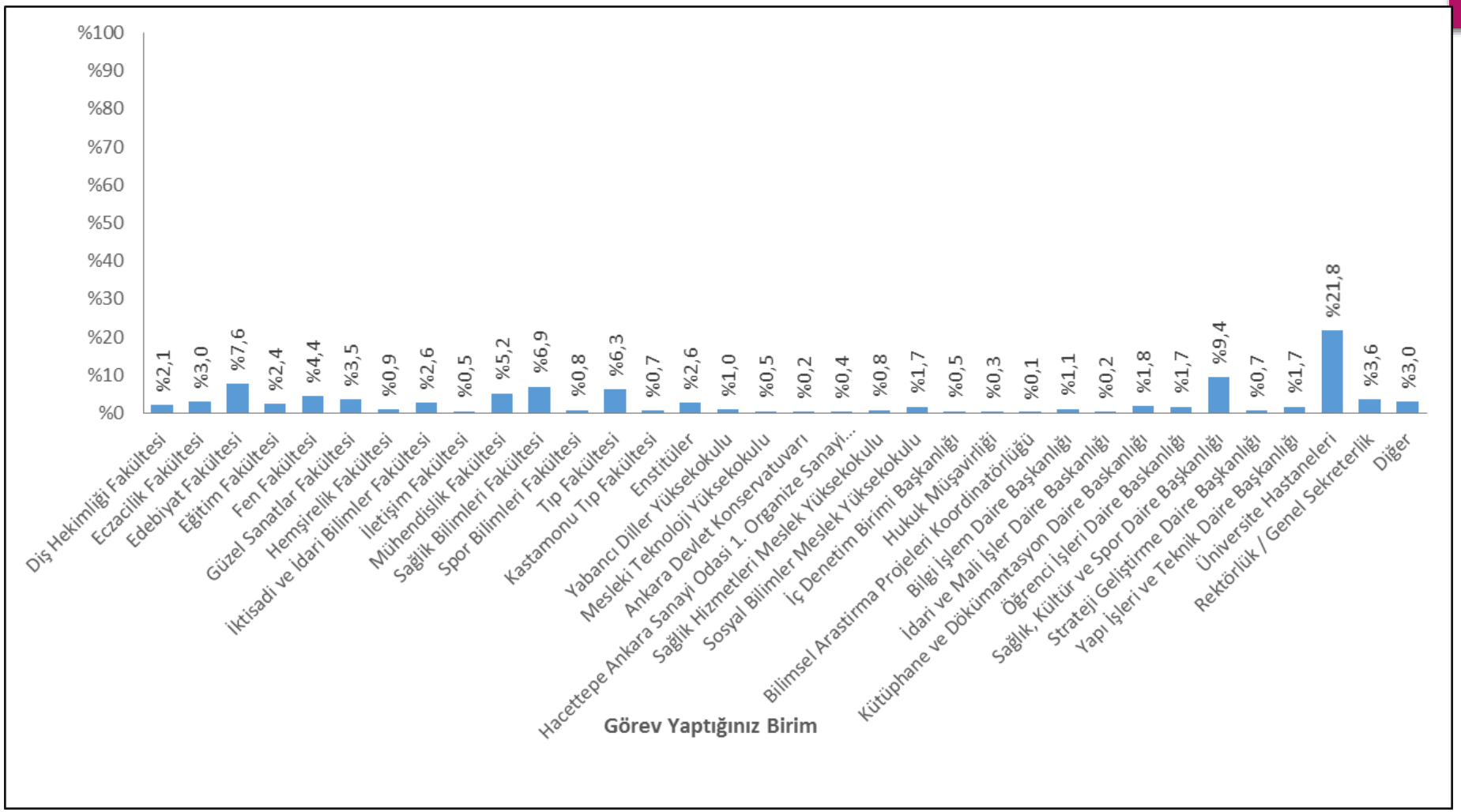

Çalışmaya katılan personelin görev yaptıkları birimlere göre dağılımı.

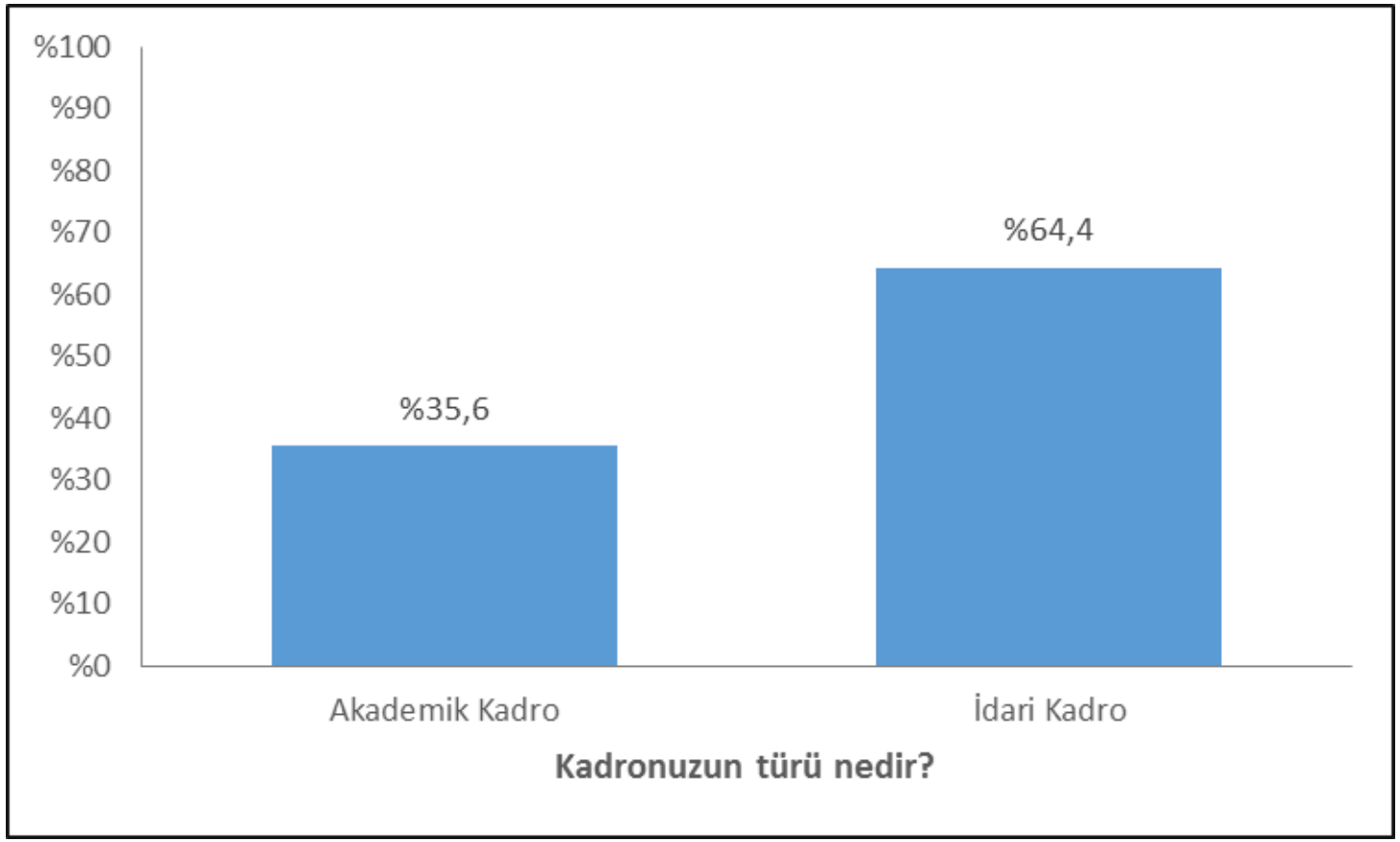

Çalışmaya katılan personelin kadro türüne göre dağılımı.

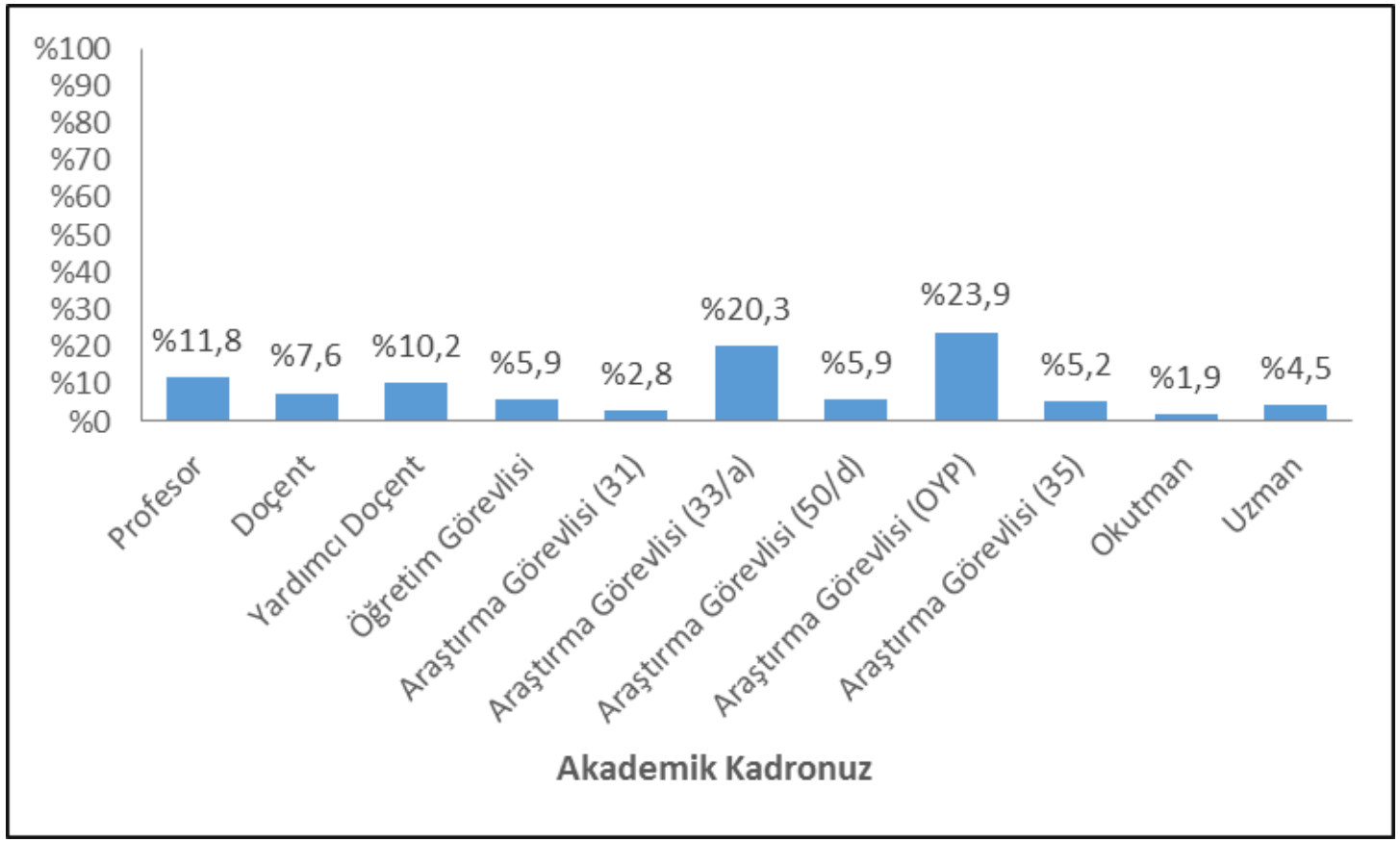

Çalışmaya katılan akademik personelin akademik kadrolarına göre dağılımı.

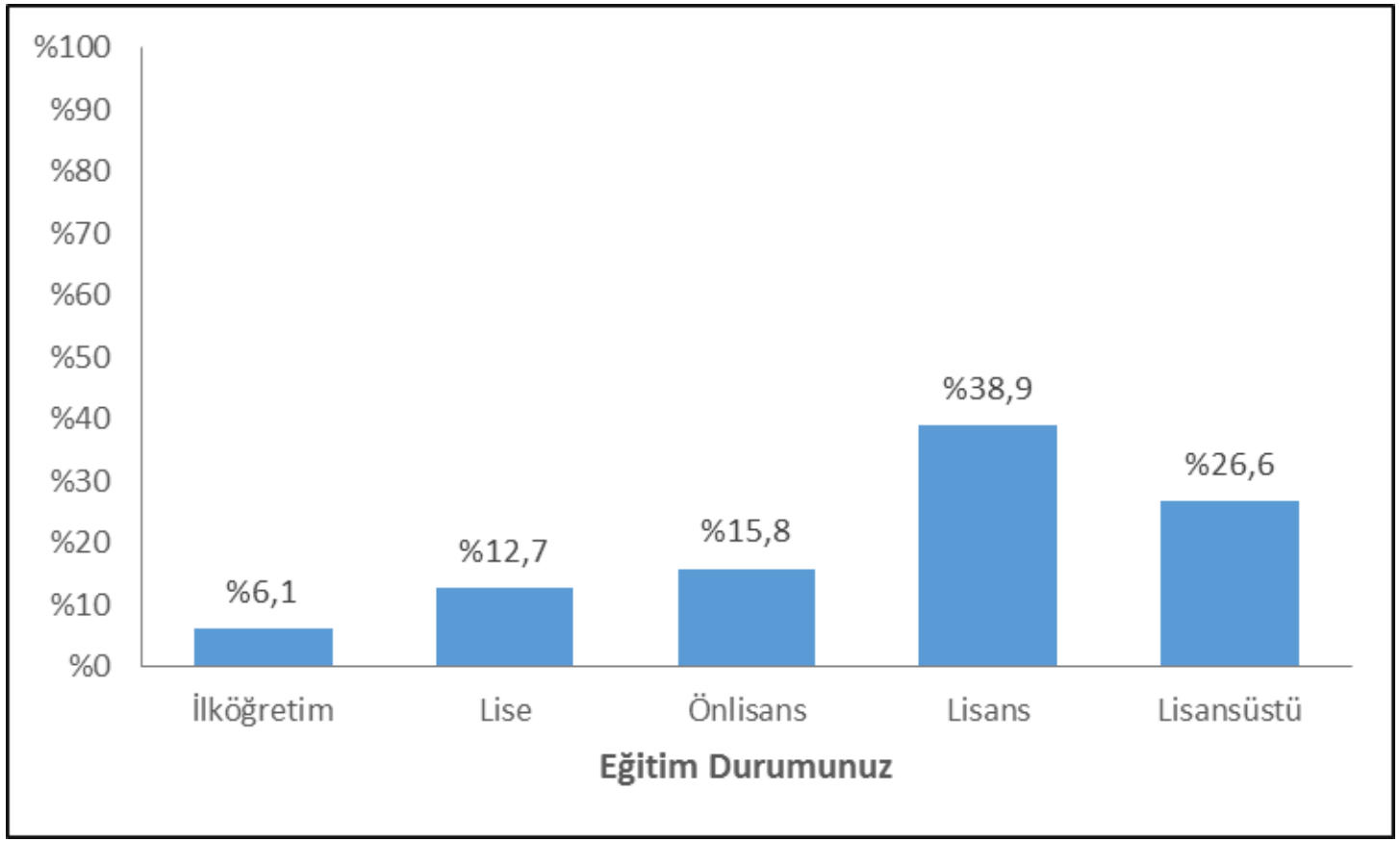

Çalışmaya katılan personelin eğitim durumuna göre dağılımı.

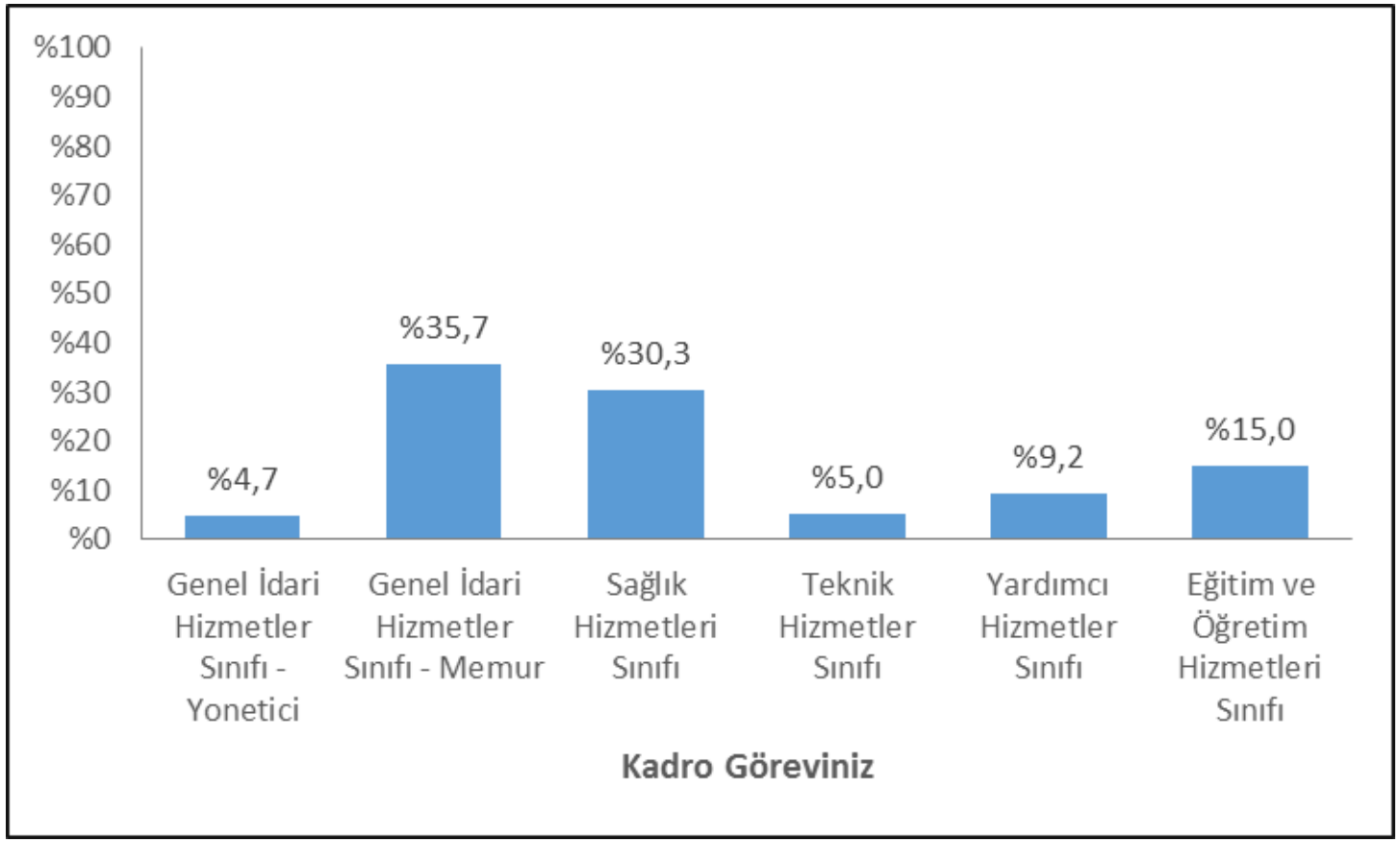

Çalışmaya katılan idari personelin kadro görevine göre dağılımı.

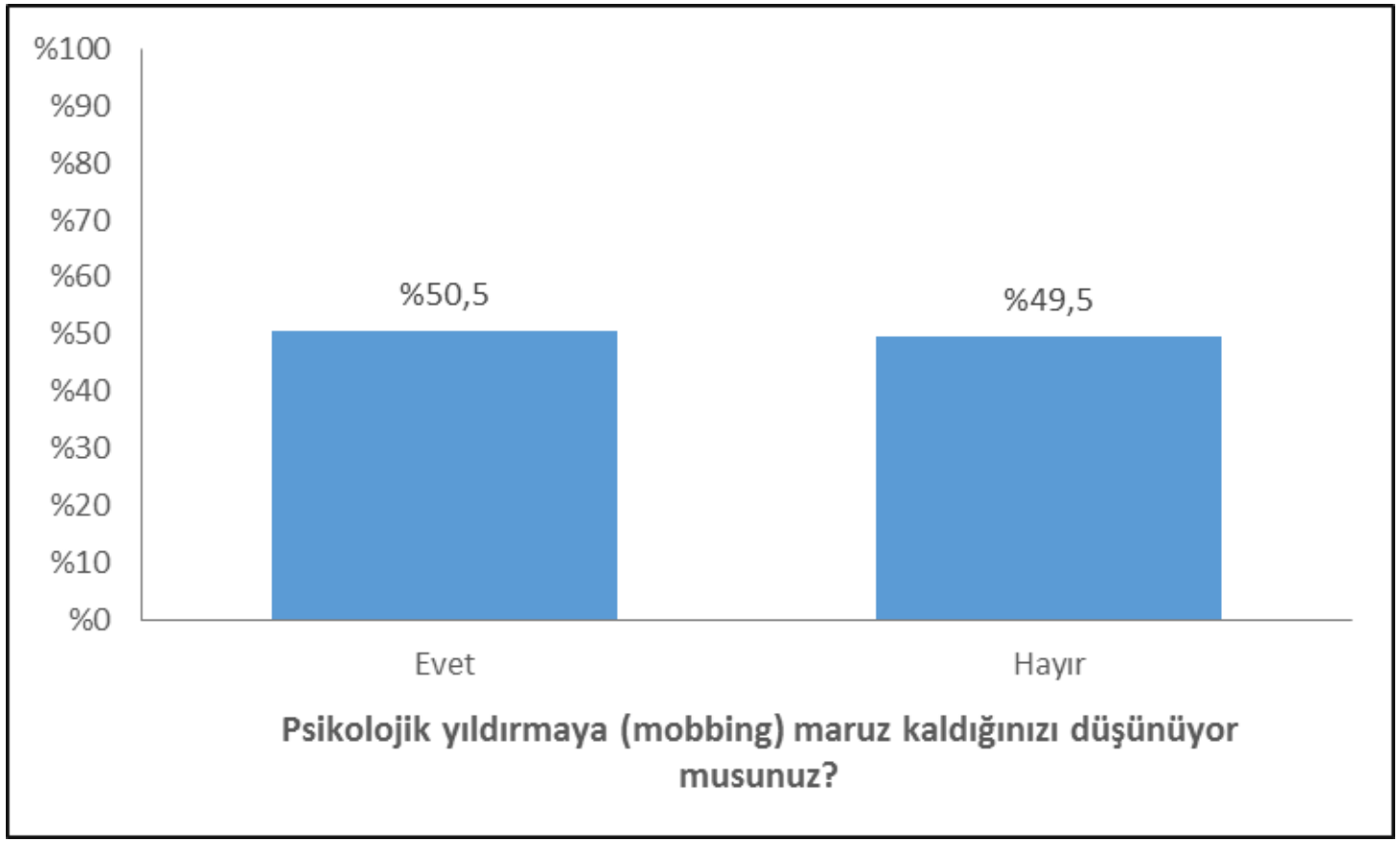

Çalışmaya katılan personelin mobbinge maruz kalma durumuna göre dağılımı.

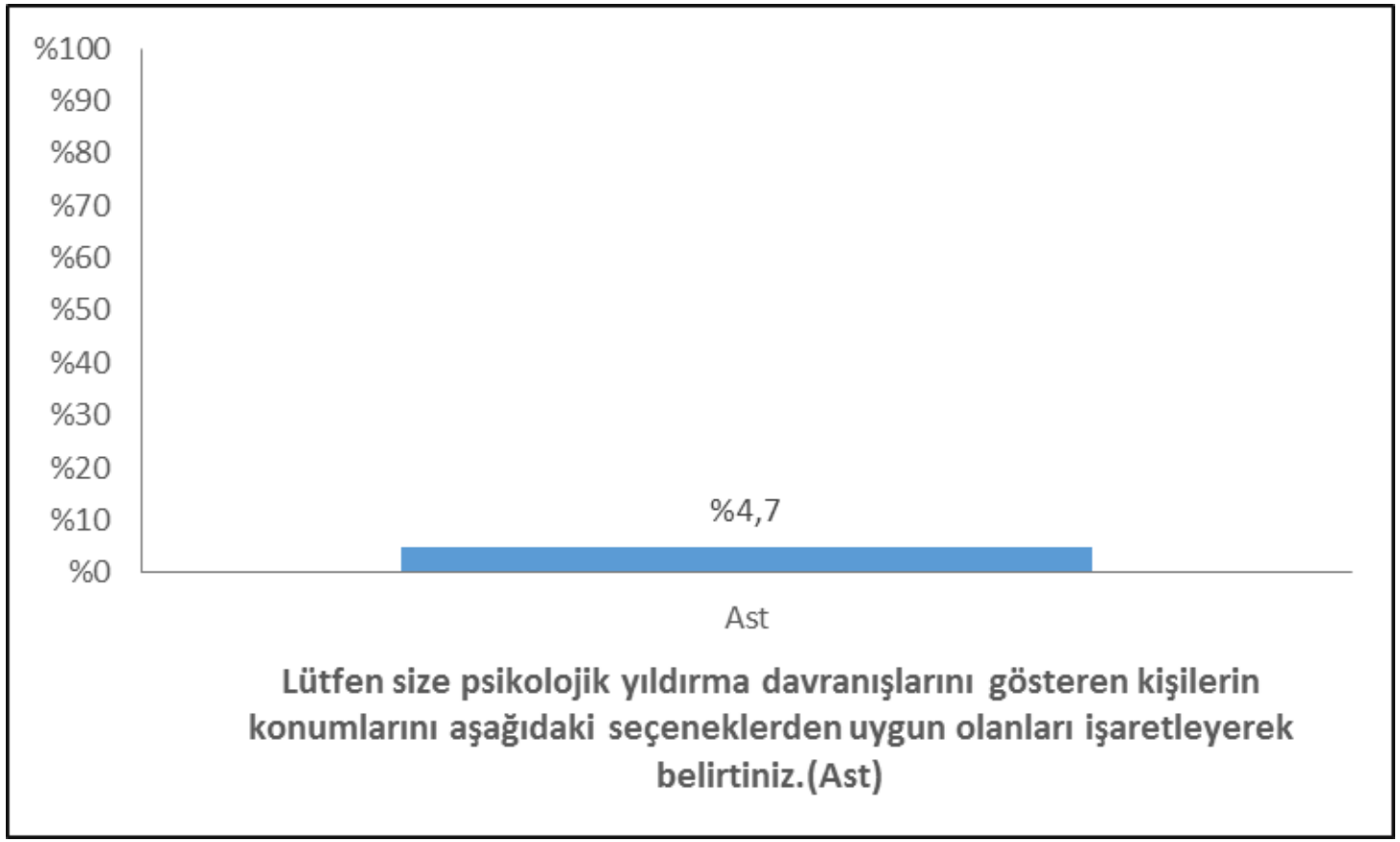

Kendisine psikolojik yıldırma davranışı gösteren kişilerin konumunu “ast” olarak belirtenlerin oranı.

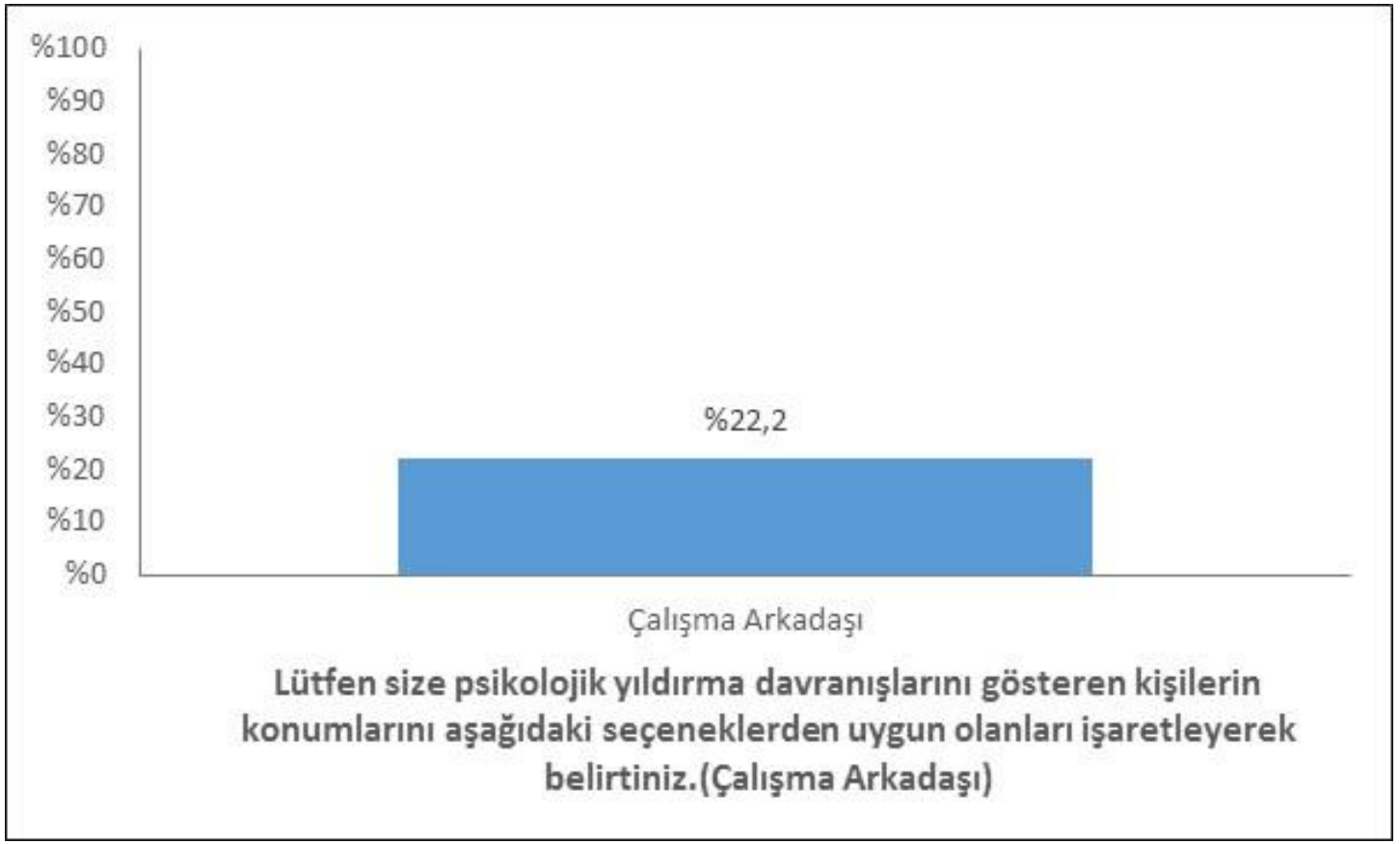

Kendisine psikolojik yıldırma davranışı gösteren kişilerin konumunu “çalışma arkadaşı” olarak belirtenlerin oranı.

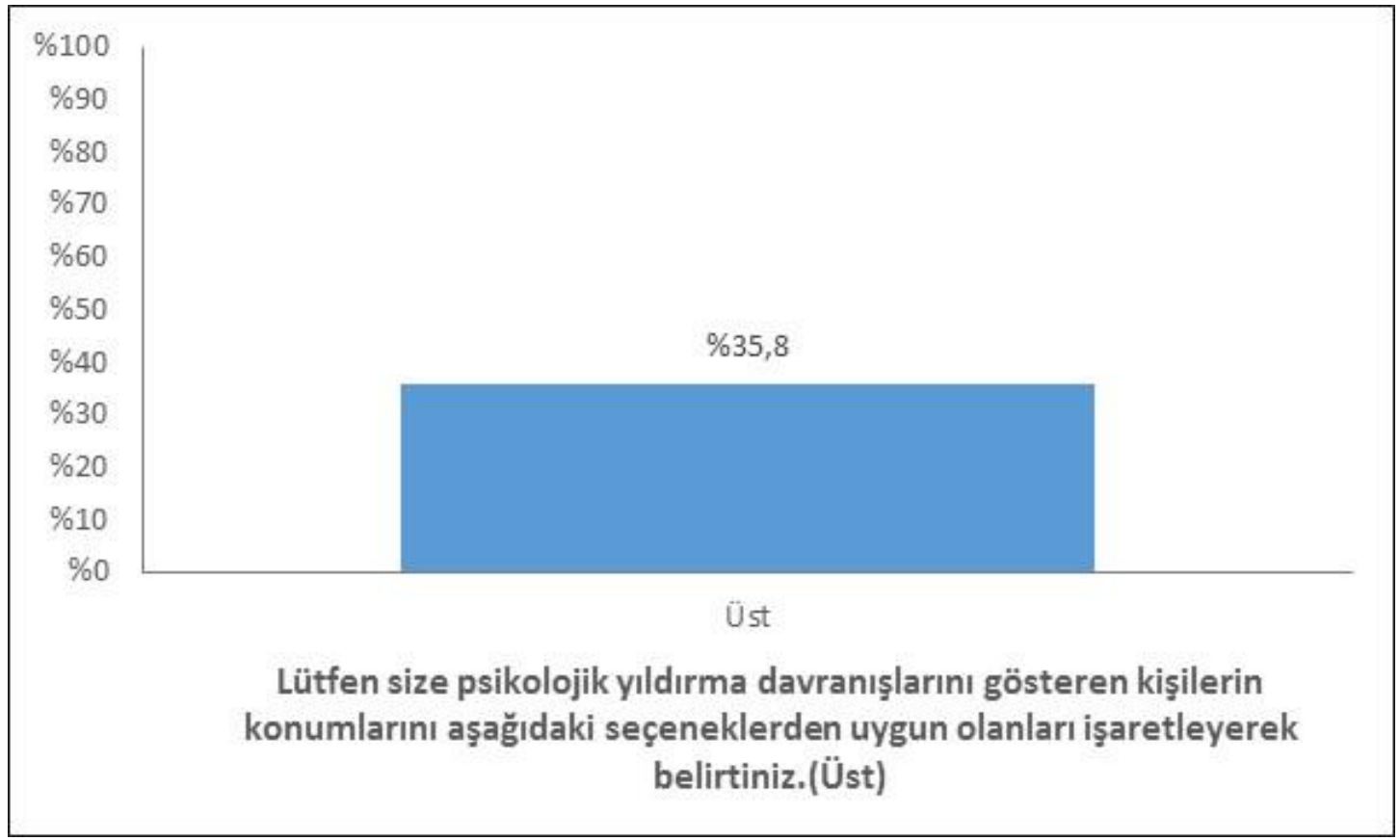

Kendisine psikolojik yıldırma davranışı gösteren kişilerin konumunu “üst” olarak belirtenlerin oranı.

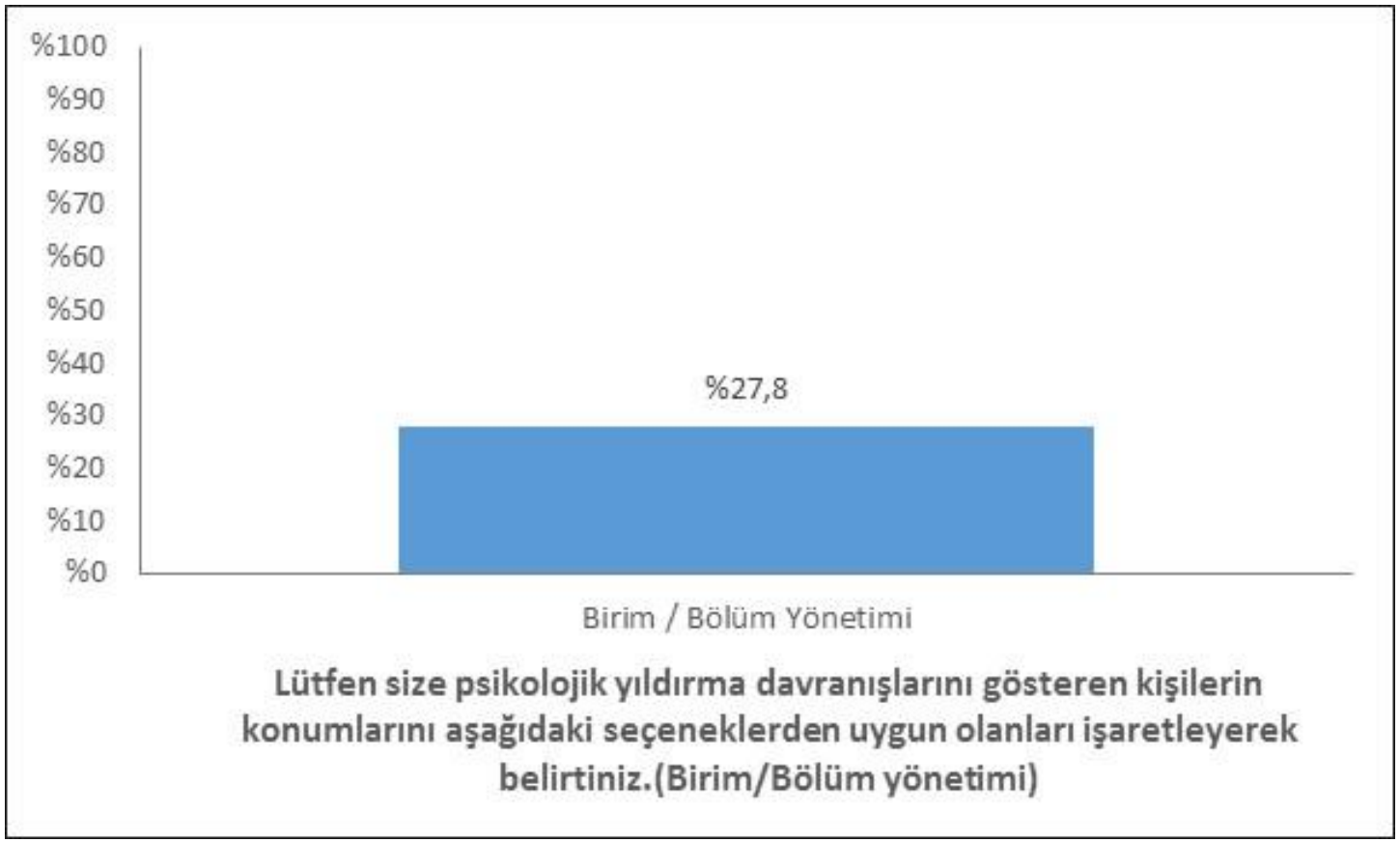

Kendisine psikolojik yıldırma davranışı gösteren kişilerin konumunu “birim/bölüm yönetimi” olarak belirtenlerin oranı.

Kendisine psikolojik yıldırma davranışı gösteren kişilerin cinsiyetini “kadın” olarak belirtenlerin oranı.

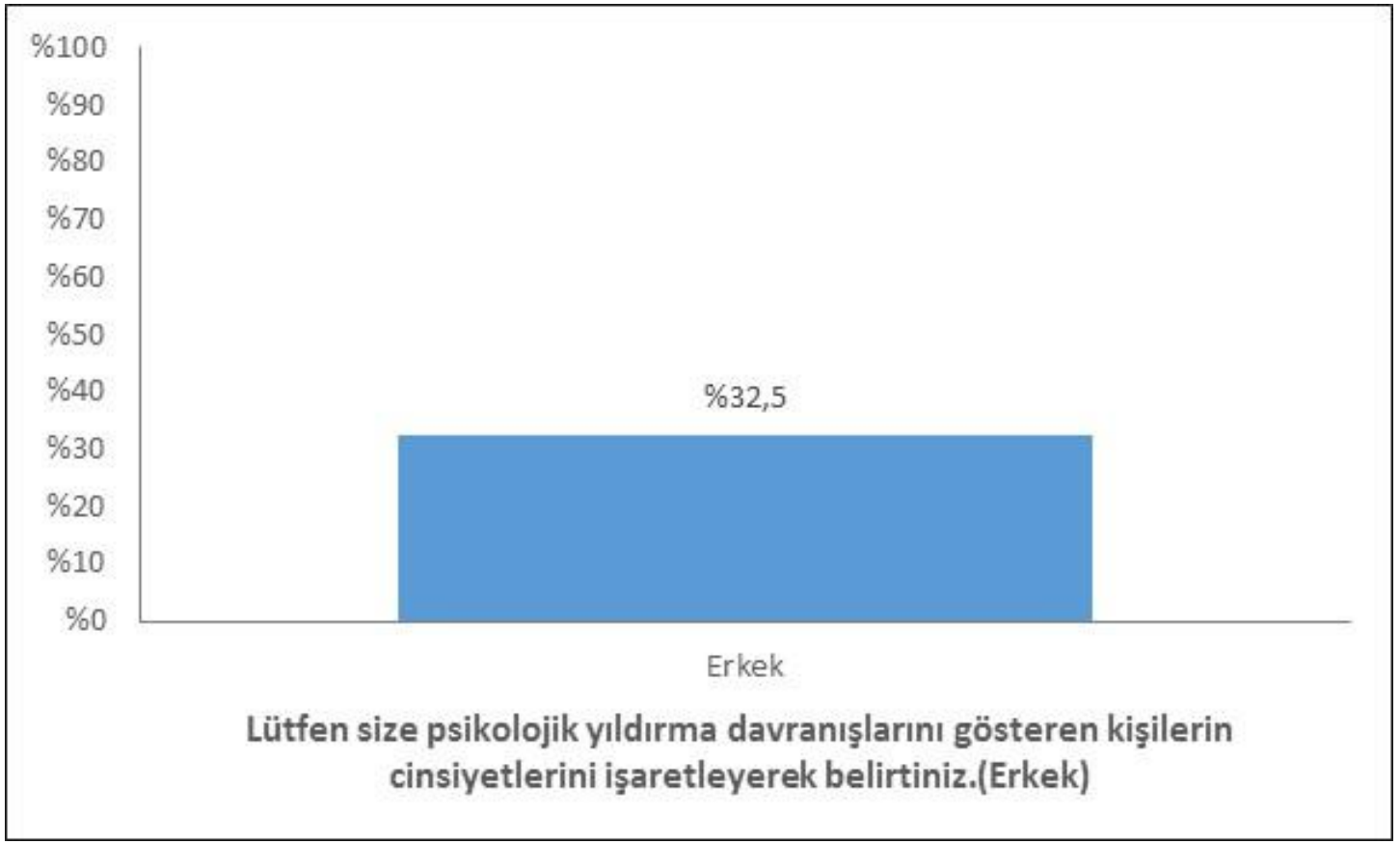

Kendisine psikolojik yıldırma davranışı gösteren kişilerin cinsiyetini “kadın” olarak belirtenlerin oranı.

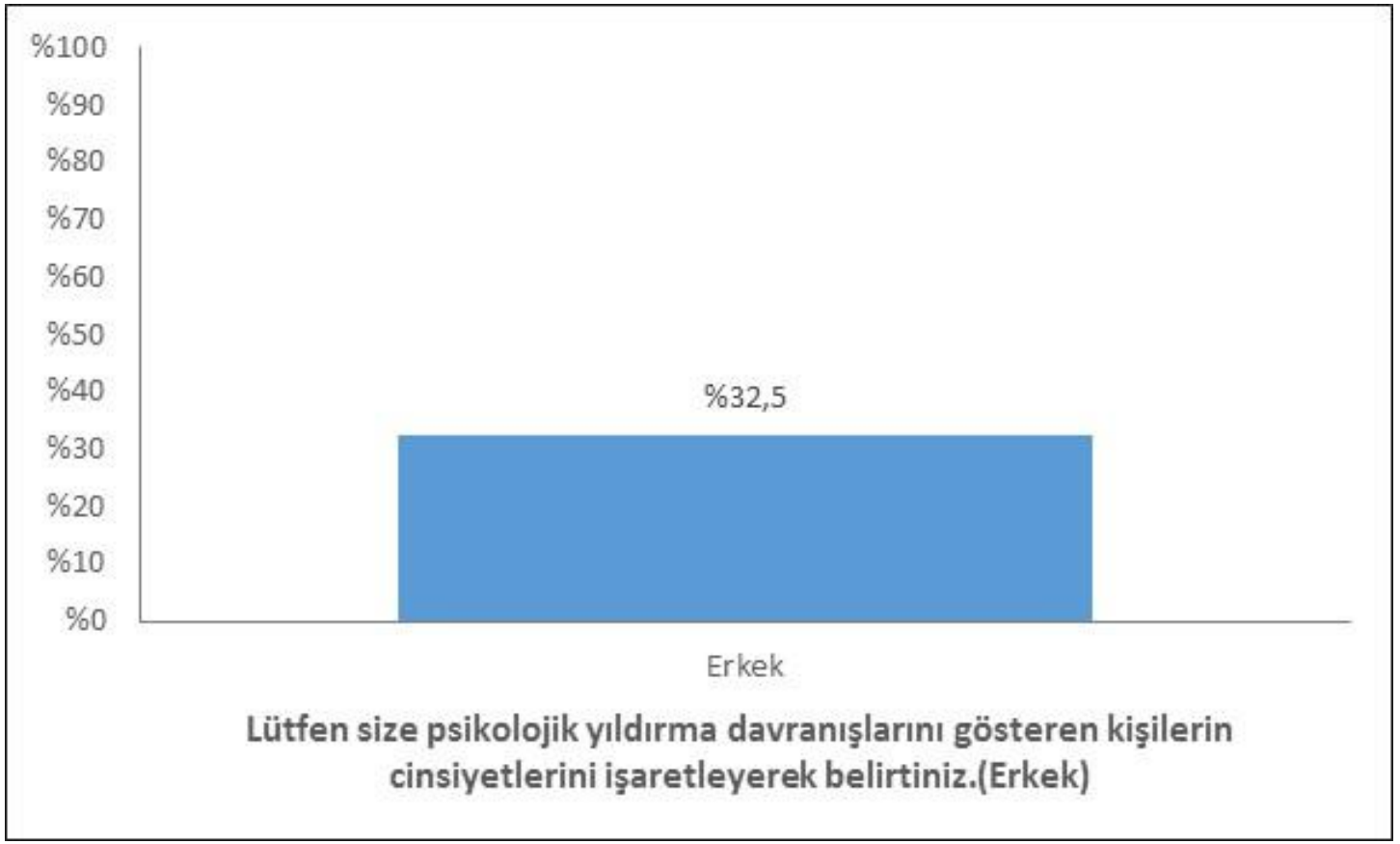

Kendisine psikolojik yıldırma davranışı gösteren kişilerin cinsiyetini “kadın” olarak belirtenlerin oranı.

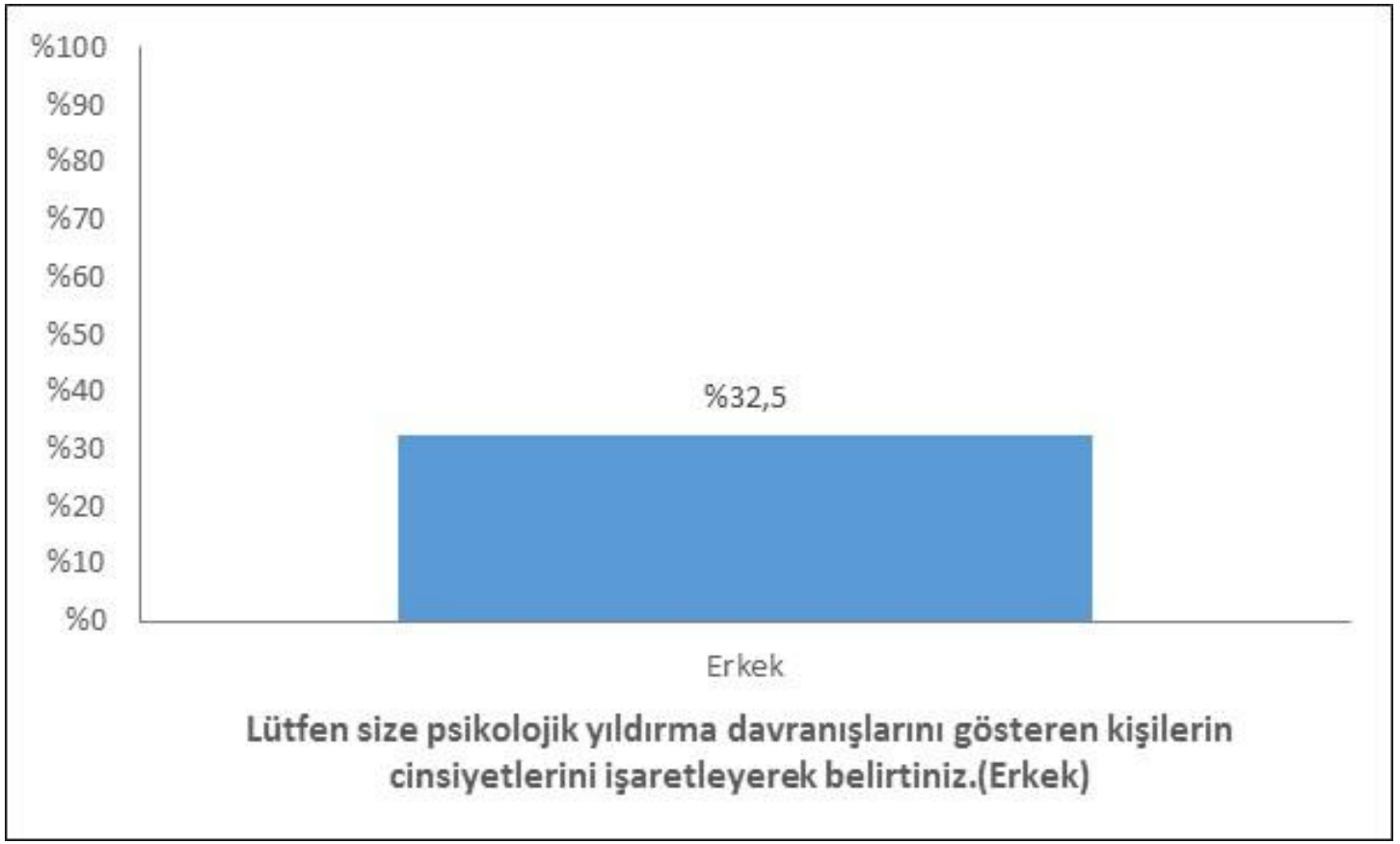

Kendisine psikolojik yıldırma davranışı gösteren kişilerin cinsiyetini “erkek” olarak belirtenlerin oranı.

Boyutlar

İşle İlgili Mobbing

“İşle ilgili mobbing” boyutunu oluşturan sorular, karşılık gelen Cronbach alfa ve varyans açıklama oranı.

Performansınızı arttıracak bir bilginin sizden saklanması
Yaptığınız işlerin ve çabanızın ısrarla eleştirilmesi
Yaptığınız önemli işlerin elinizden alınarak size önemsiz sıkıcı işlerin verilmesi
Üstesinden gelebileceğinizden fazla iş yüklenmesi
Hak ettiğiniz bir şeyi istememeniz veya talep etmemeniz için size baskı yapılması
Angarya işlerin size verilmesi
Kişisel evraklarınıza ilişkin işlemlerin geciktirilmesi
Size diğerlerinden izole edilmiş bir çalışma alanı verilmesi
İş dağılımı yapılırken bilerek dışarda tutulmanız
Karşınıza mevcut kriter/prosedür harici zorluk ve engeller çıkarılması
Yeteneğinizin çok altında kalan işler verilmesi
Sizin başarılarınızın, fikirlerinizin, önerilerinizin vb. başkalarınca sahiplenilmesi
Yasal izinlerinizi kullanmanızın engellenmesi ya da kısıtlanması
Başkalarının kişisel / iş dışı (fatura yatırma, bankaya gönderme vb.) işlerinin size yaptırılması
Konumunuzu başkasına borçluymuşsunuz gibi hissettirilmeniz
Çabalarınızın yanlış ve küçültücü şekilde değerlendirilmesi
Evraklara zorla imza attırılmanız
Kendinizi gösterme olanaklarınızın kısıtlanması
Mantıksız, anlamsız, imkânsız işlerin imkânsız bitirme tarihleriyle sizden istenmesi
Özel telefonunuzdan uygunsuz zamanlarda aranılarak size iş verilmesi
Katılmak istemediğiniz etkinlik ve toplantılara katılmaya zorlanmanız
Söz ve hareketlerle ast olduğunuzun hissettirilmesi
Farklı taleplerle devamlı işinizin bölünmesi
İyi yaptığınız işlerin ve başarılarınızın bilerek takdir edilmemesi
Proje, burs, yurtdışı araştırma vb. başvurularınızın engellenmesi
Sorumlu olmadığınız şeyler için suçlanmanız
Yaptığınız işte profesyonel yeterliliğinizin sorgulanması
Başkalarının yapmak istemediği işlerin size verilmesi
Fikir ve görüşlerinizin dikkate alınmaması
Gülünç durumlara düşürülmeniz
Ofisinize sizden izinsiz girilmesi
Kadro dağıtımında adaletsiz uygulamalara maruz kalmanız
Atama ve yükselmelerinizde keyfi kriterler öne sürülmesi
Yaptığınız işin gereğinden fazla kontrol edilmesi
Yaptığınız hataların tekrar tekrar hatırlatılması
İşinizle ilgili olarak aşağılanmanız ya da sizinle alay edilmesi
Cronbach alfa: 0,97 Varyans açıklama oranı: %46

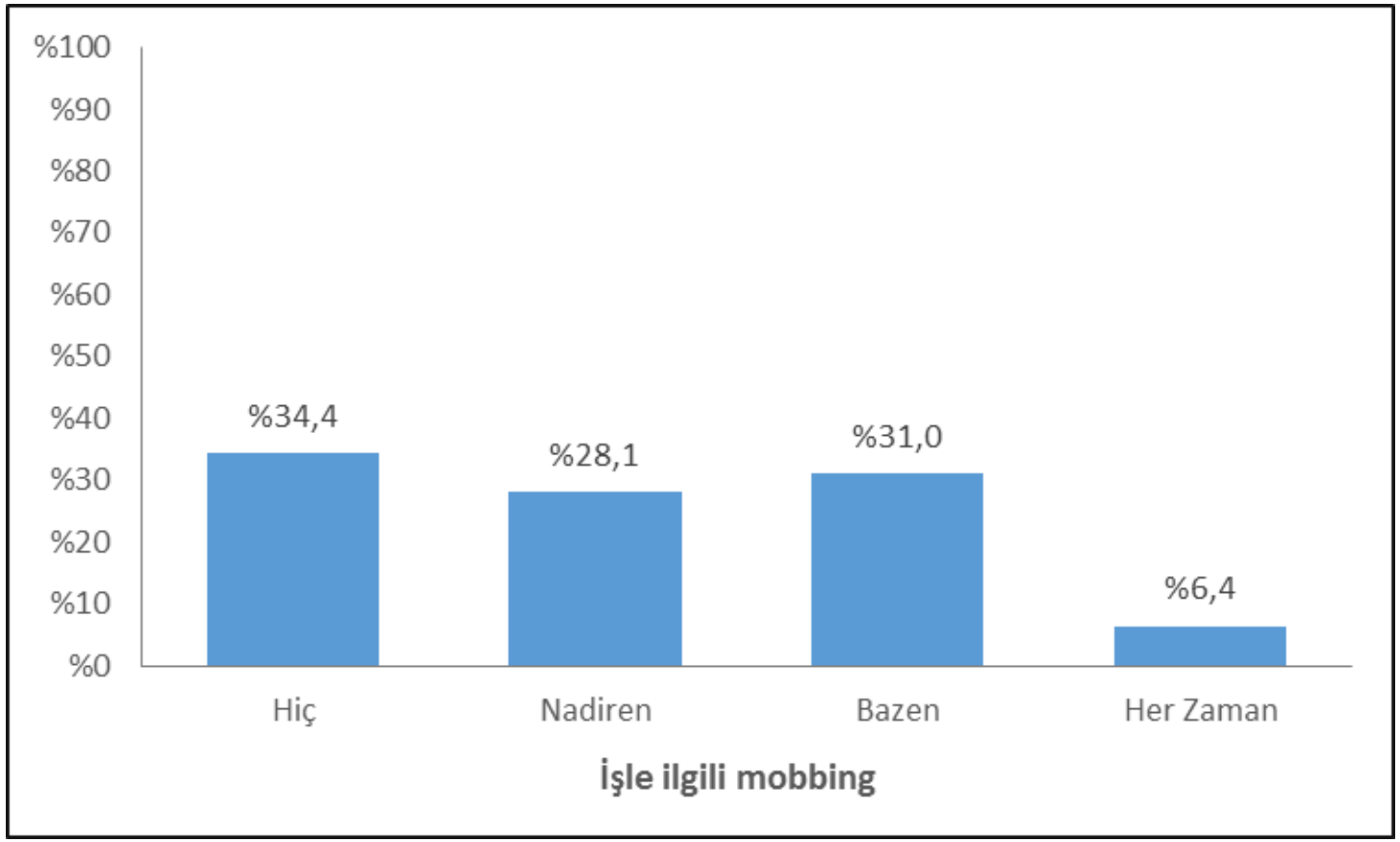

Personelin “işle ilgili mobbing” dağılımı.

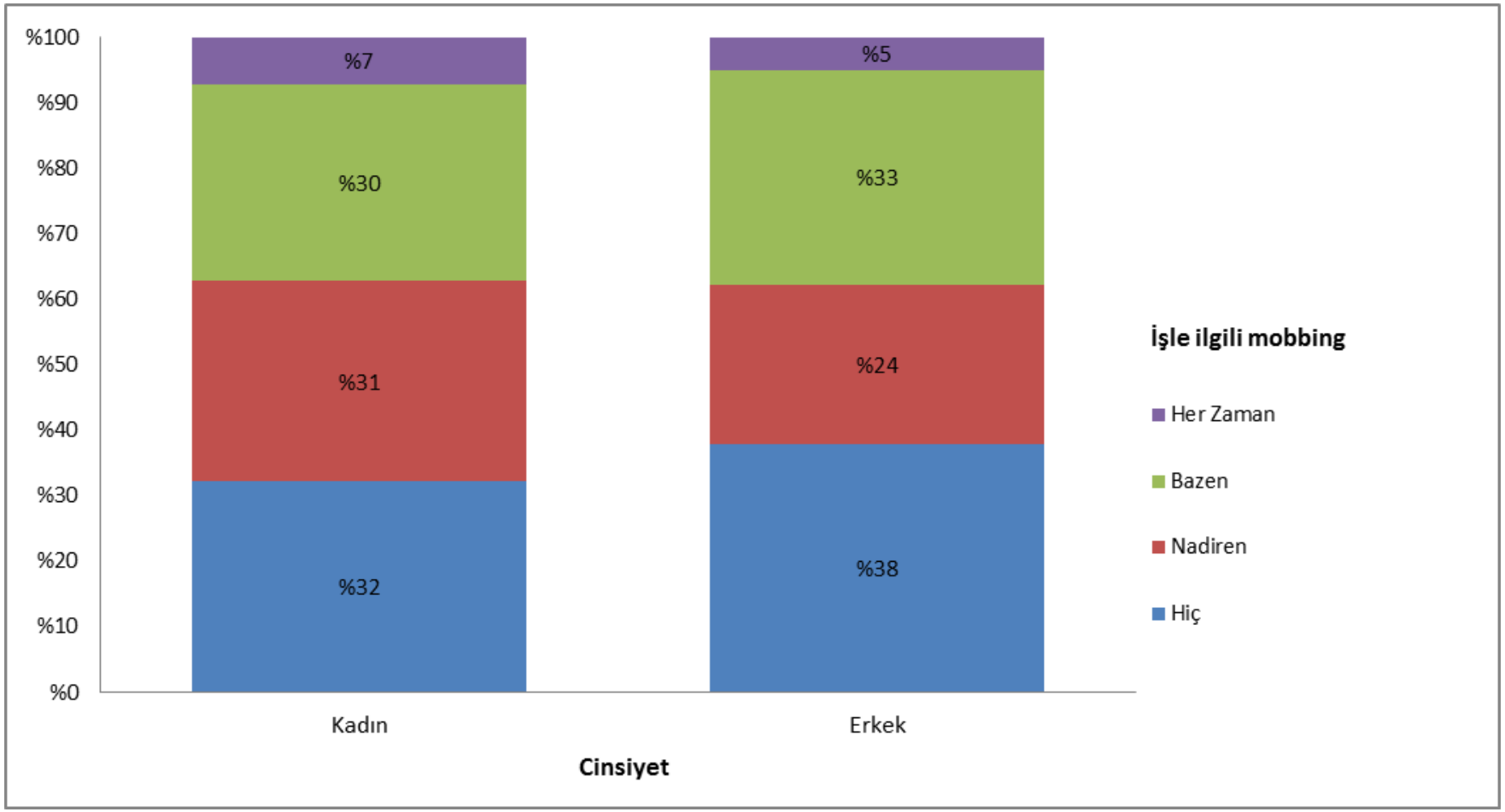

Cinsiyet ile İş ile ilgili mobbing boyutu çapraz grafiği.

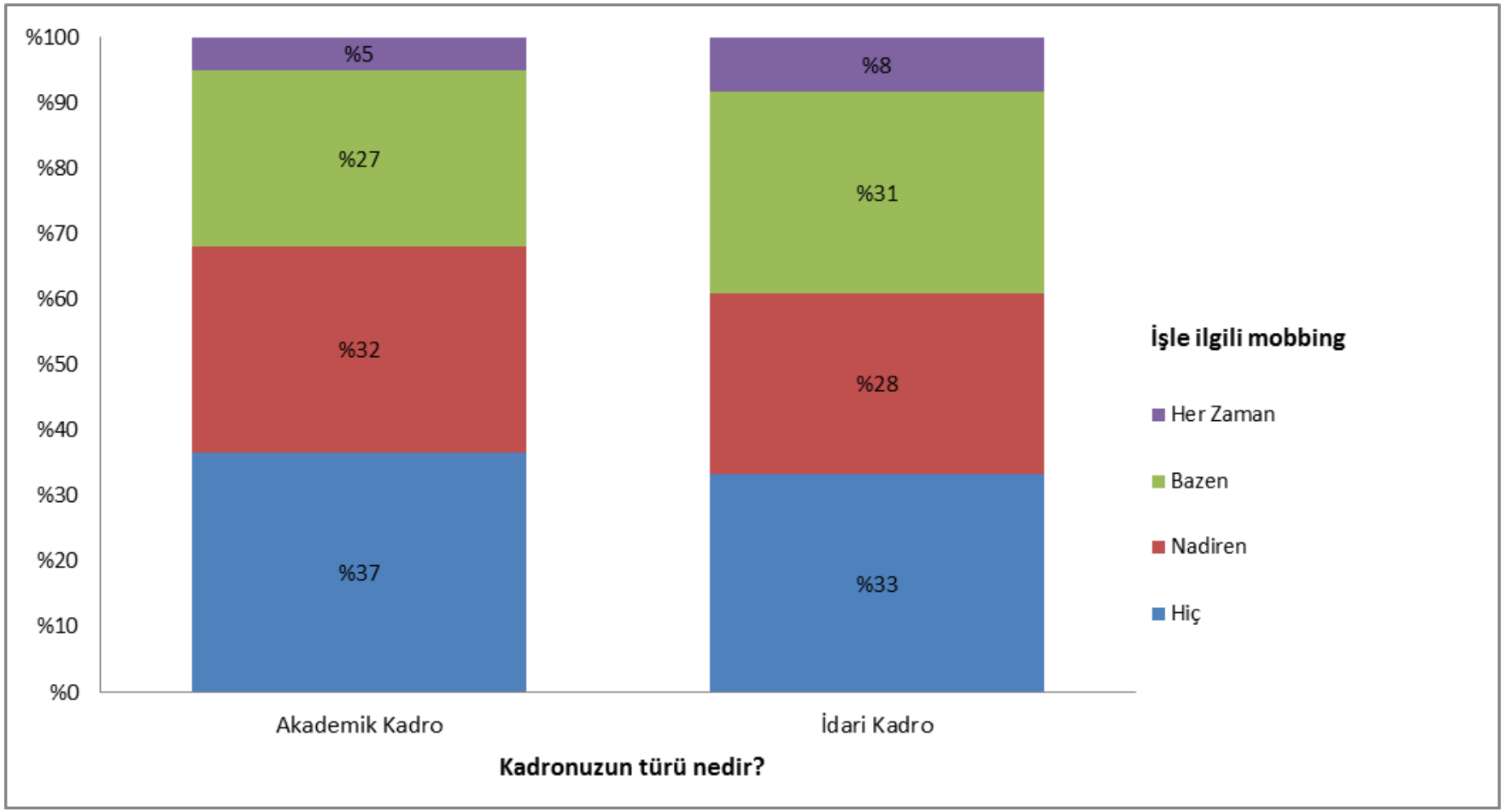

Kadro türü ile İş ile ilgili mobbing boyutu çapraz grafiği.

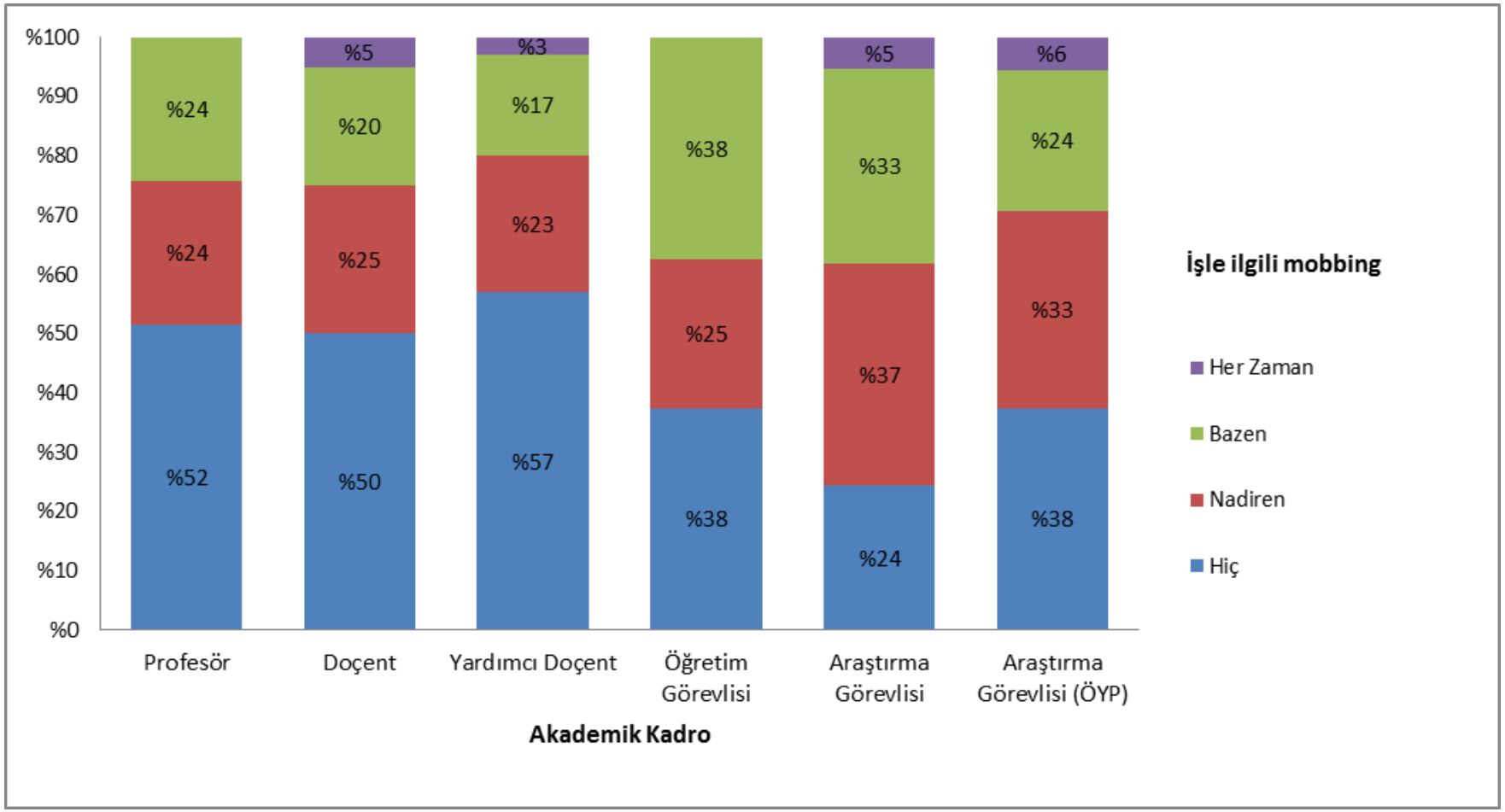

Akademik kadro ile İş ile ilgili mobbing boyutu çapraz grafiği.

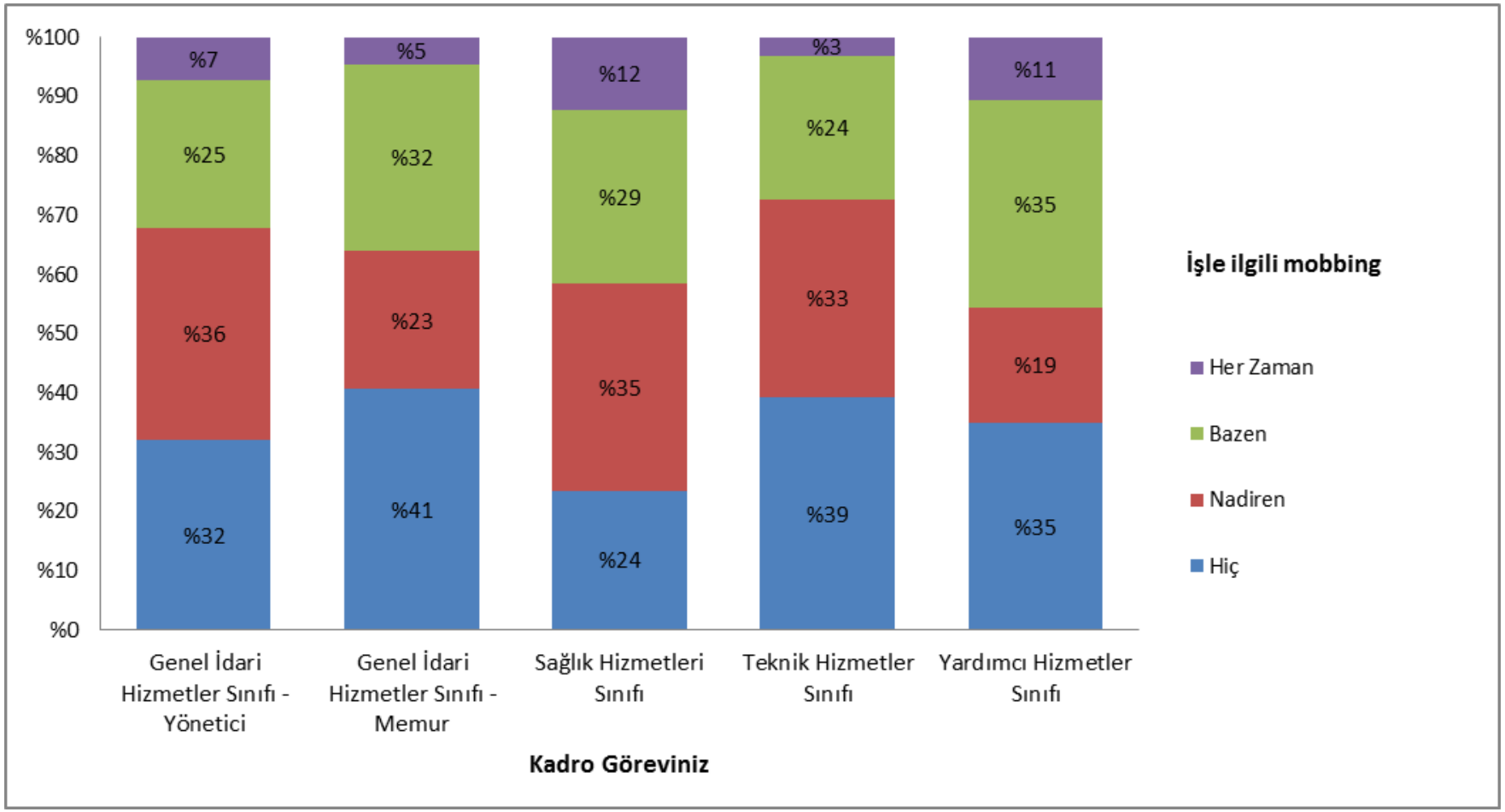

İdari kadro ile İş ile ilgili mobbing boyutu çapraz grafiği.

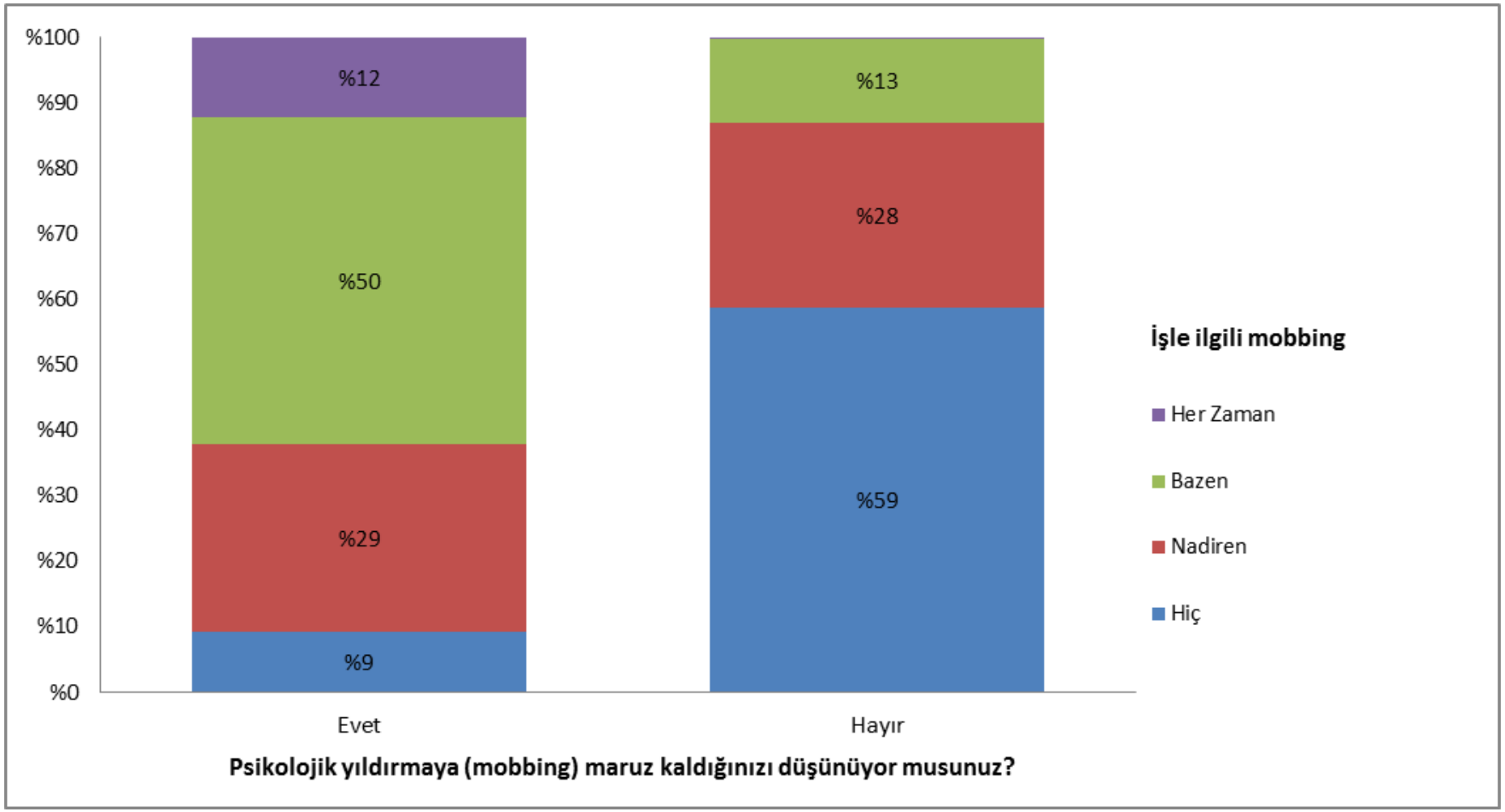

‘Psikolojik yıldırmaya (mobbing) maruz kaldığınızı düşünüyor musunuz’ sorusuna verdiği cevaplar ile İş ile ilgili mobbing boyutu çapraz grafiği.

Kişi ile ilgili mobbing

“Kişi ile ilgili mobbing” boyutunu oluşturan sorular, karşılık gelen Cronbach alfa ve varyans açıklama oranı.

Hakkınızda aşağılayıcı ve çirkin sözler söylenmesi
Diğer insanların sizi yok saymaları veya dışlamaları
Diğer insanların işinizi bırakmanız (istifa etmeniz) gerektiğine dair imalarda bulunmaları
Tehdit edici davranışlar yoluyla korkutulmanız
Yakınlaşmaya çalıştığınızda görmezden gelinmeniz ya da düşmanca tavırlarla karşılaşmanız
Hakkınızda doğru olmayan iddiaların ortaya atılması
Aşırı düzeyde alaya maruz kalmanız
Bağırılma ya da sizin kabahatiniz olmayan konularda öfkenin hedefi olmanız
Eşek şakalarına maruz kalmanız
Saldırıya uğrama ya da şiddete maruz kalma endişesi yaşamanız
Sözünüzün sürekli kesilmesi
Sosyal yaşamınızın sürekli eleştirilmesi
Psikolojik rahatsızlığınız varmış gibi davranılması
İnsanların sizinle konuşmaması
Kişisel bilgi ve yazışmalarınızın izinsiz paylaşılması
Sizi maddi zarara sokacak davranışlara maruz kalmanız
Hakkınızda dedikodu yapılması
Cronbach alfa: 0,94 Varyans açıklama oranı: %53

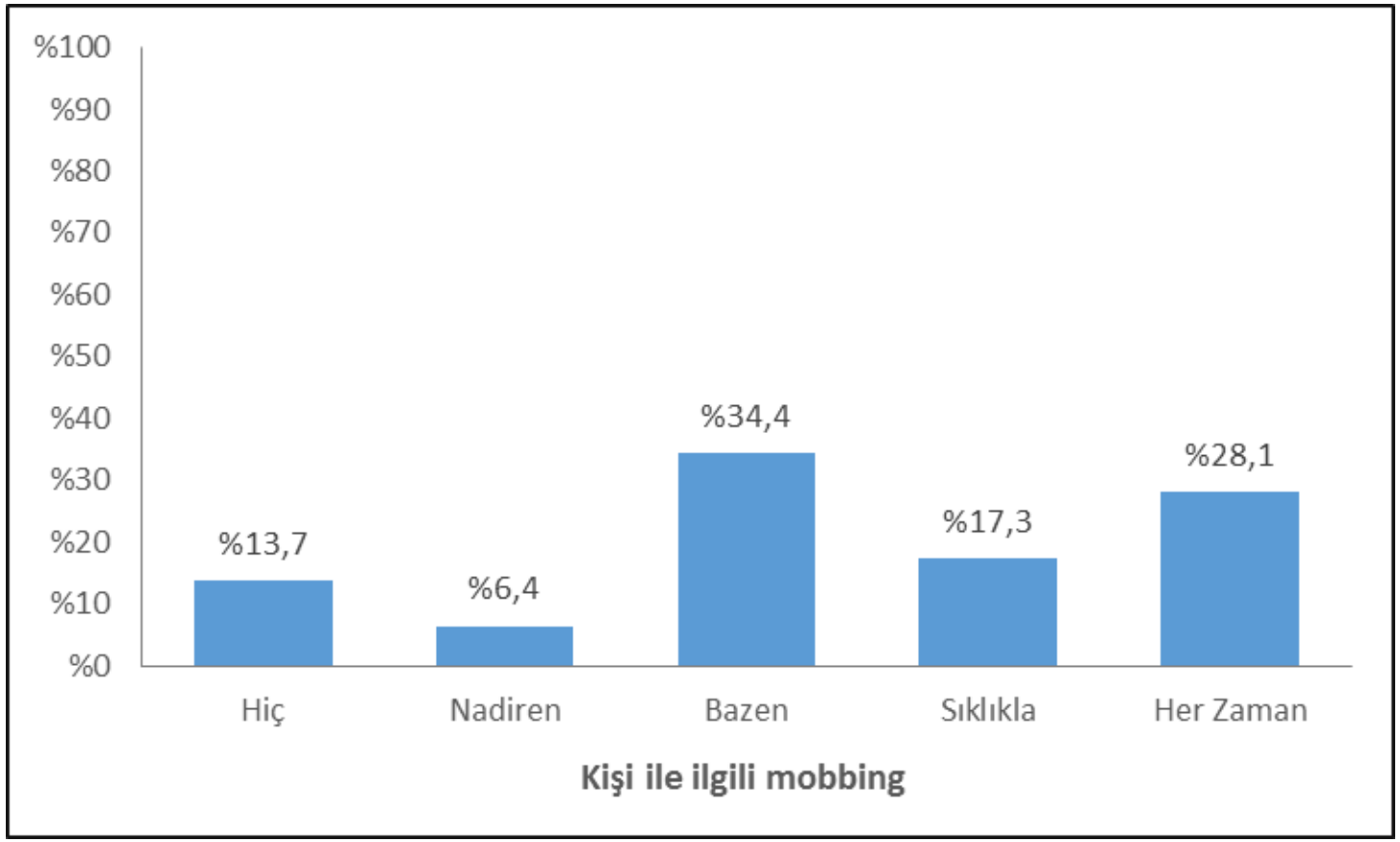

Personelin “kişi ile ilgili mobbing” dağılımı.

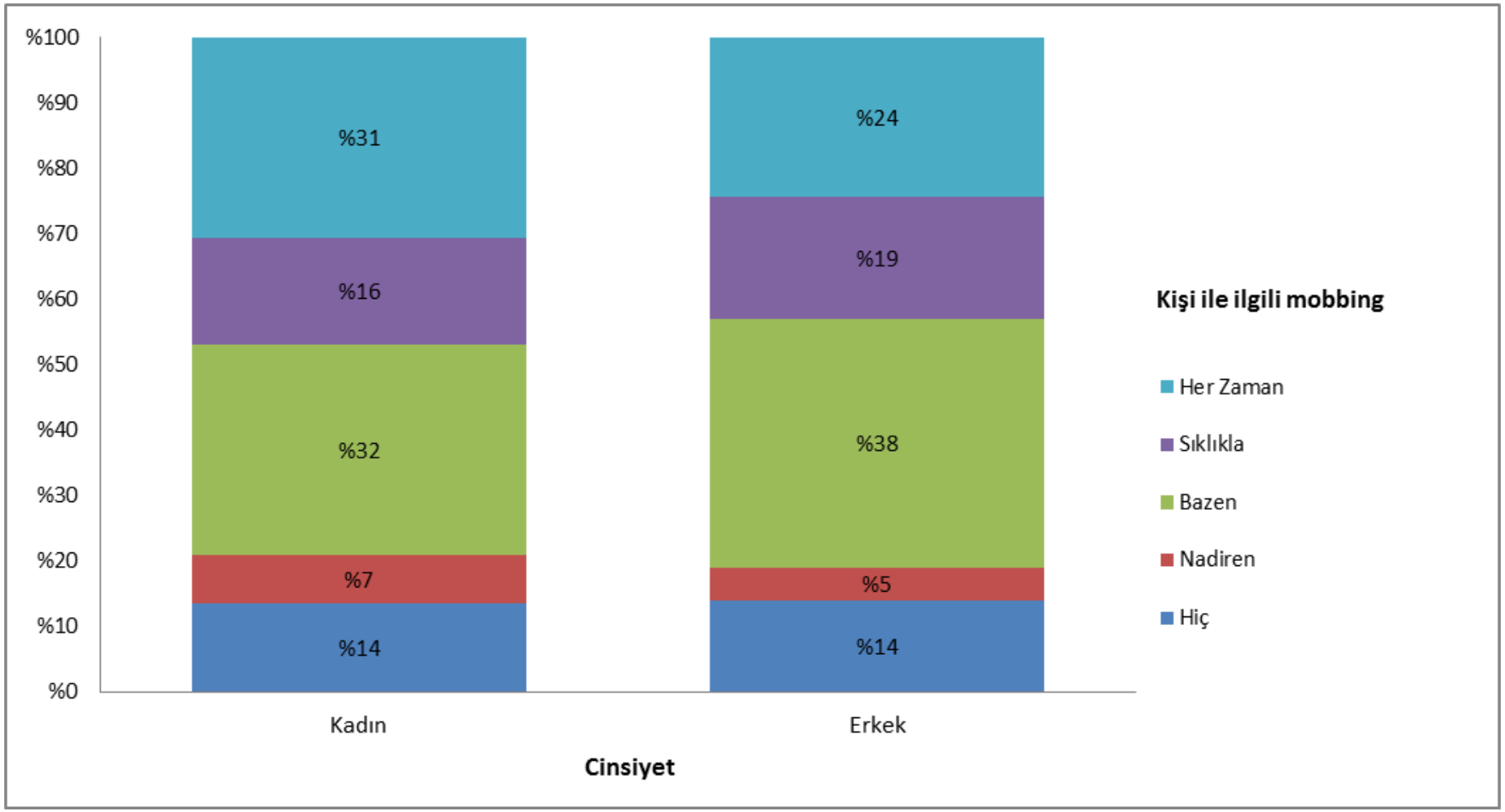

Cinsiyet ile Kişi ile ilgili mobbing boyutu çapraz grafiği.

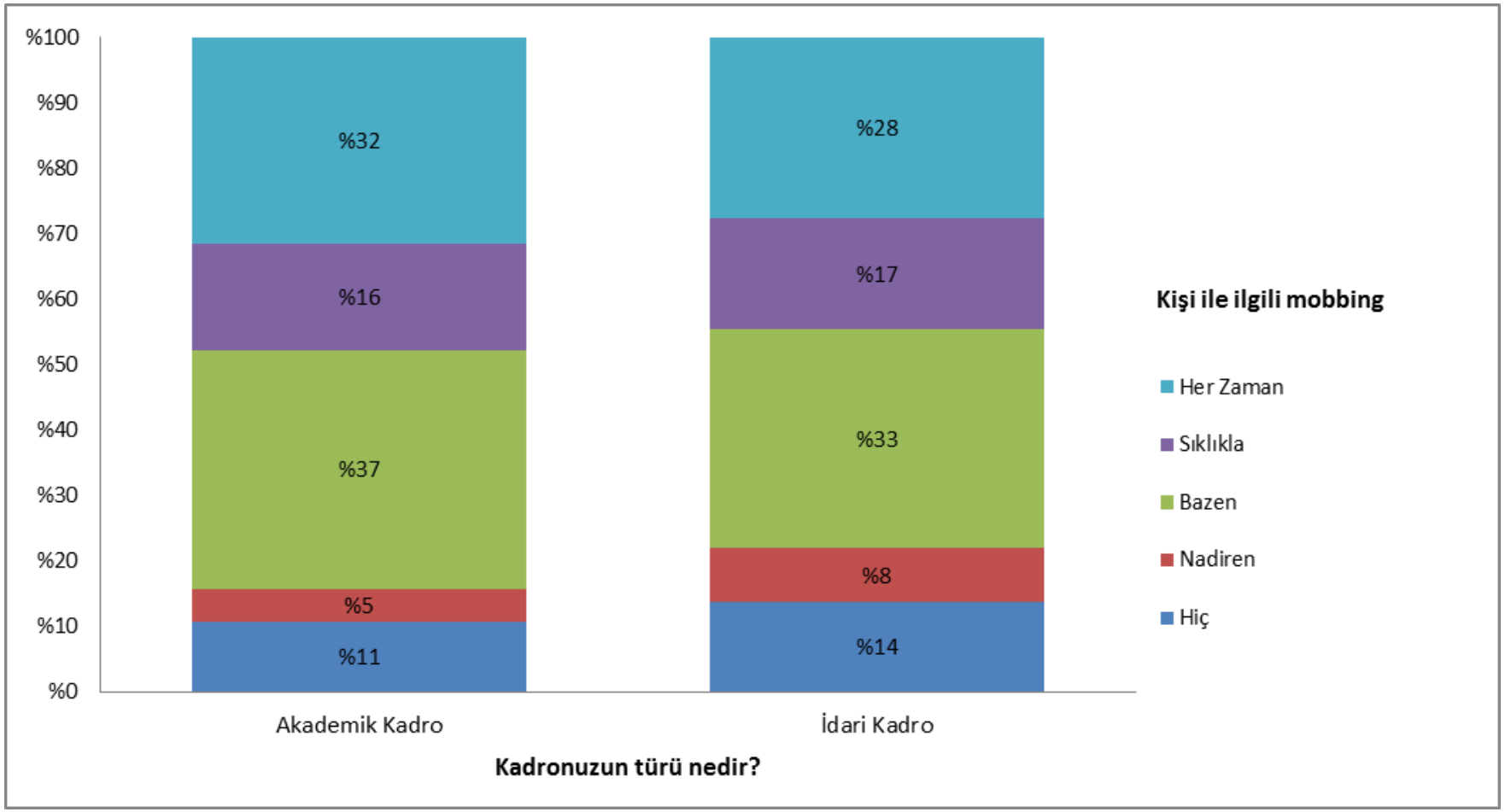

Kadro türü ile İş ile ilgili mobbing boyutu çapraz grafiği.

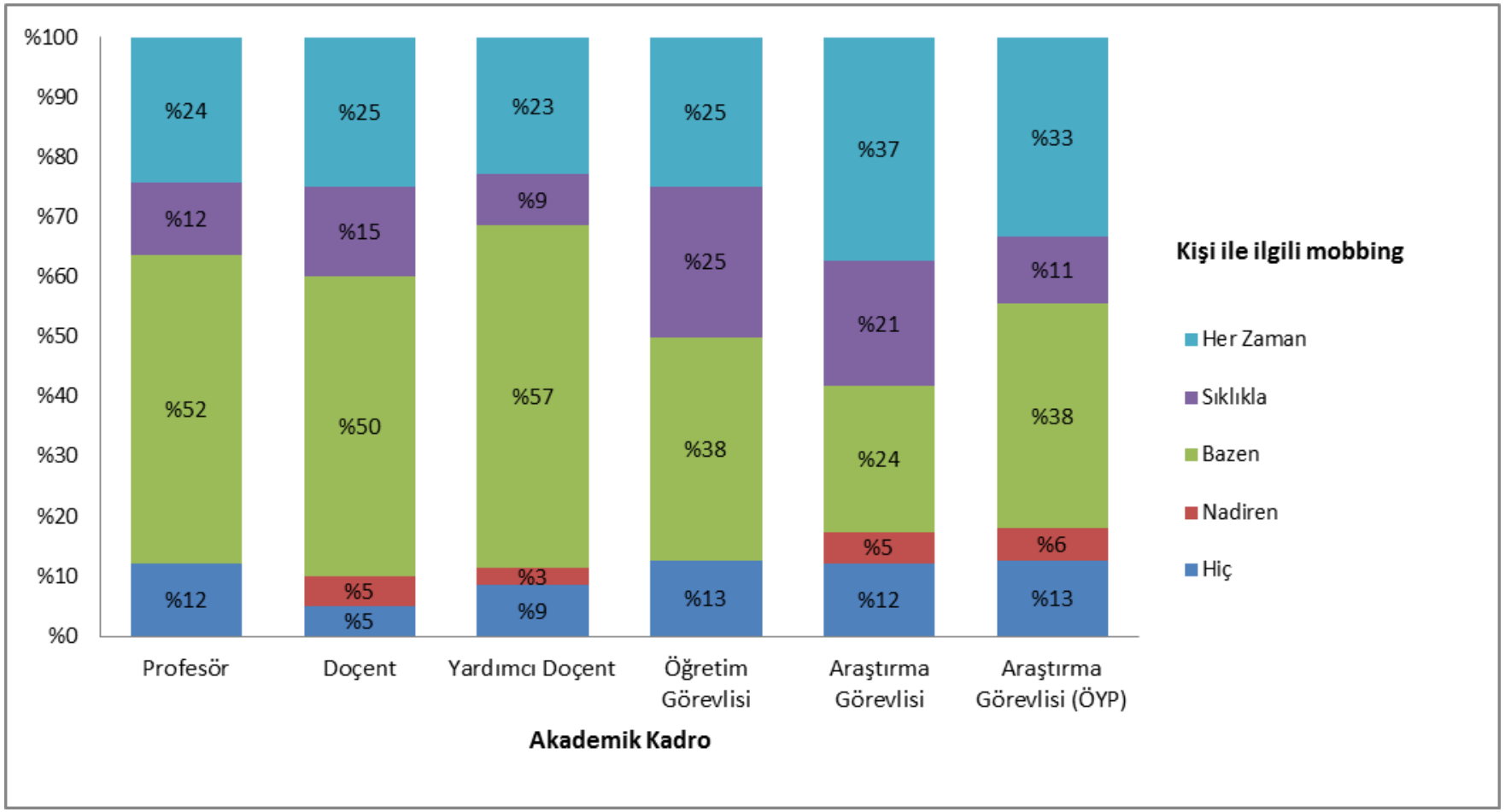

Akademik kadro ile Kişi ile ilgili mobbing boyutu çapraz grafiği.

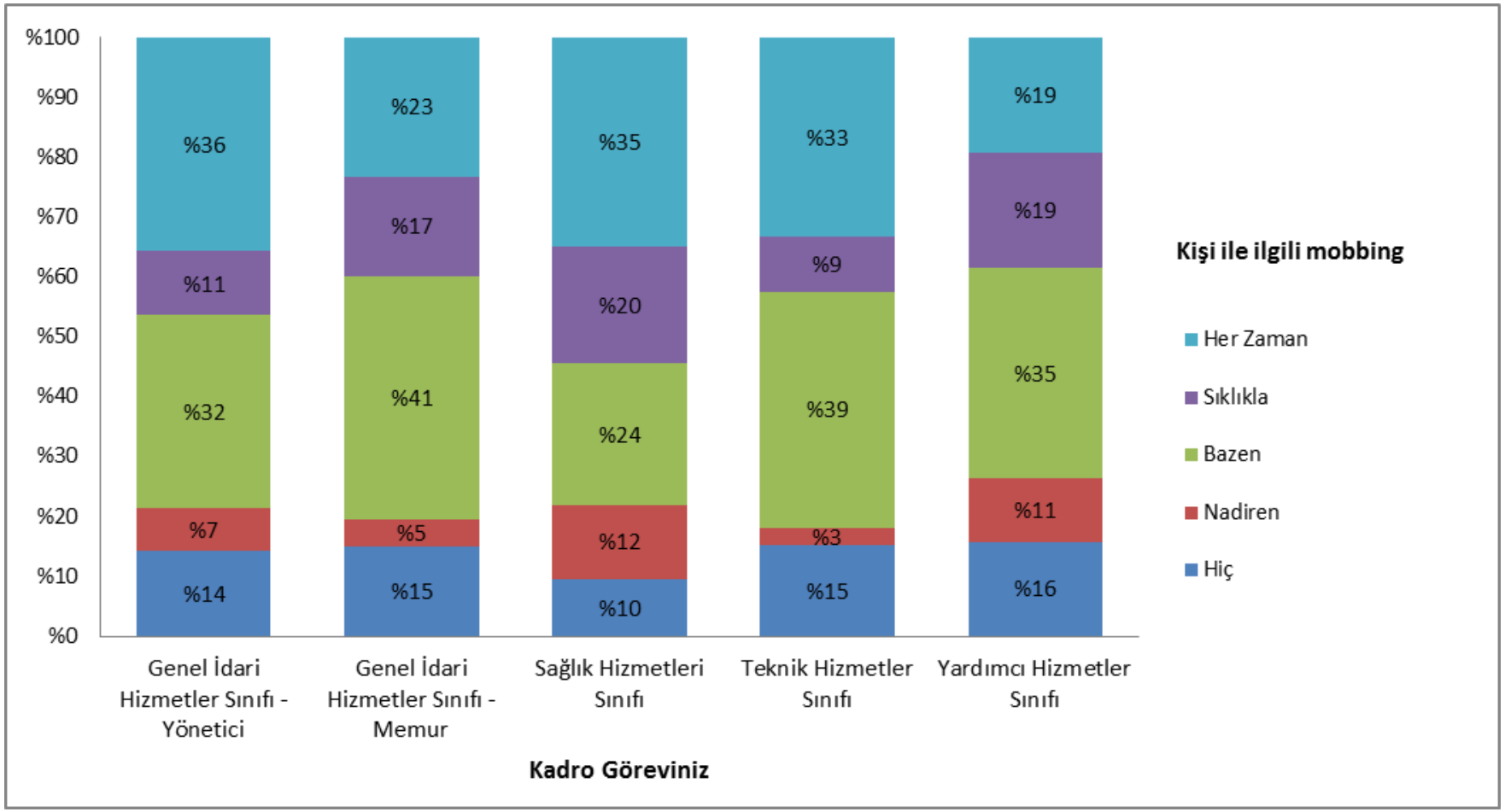

İdari kadro ile Kişi ile ilgili mobbing boyutu çapraz grafiği.

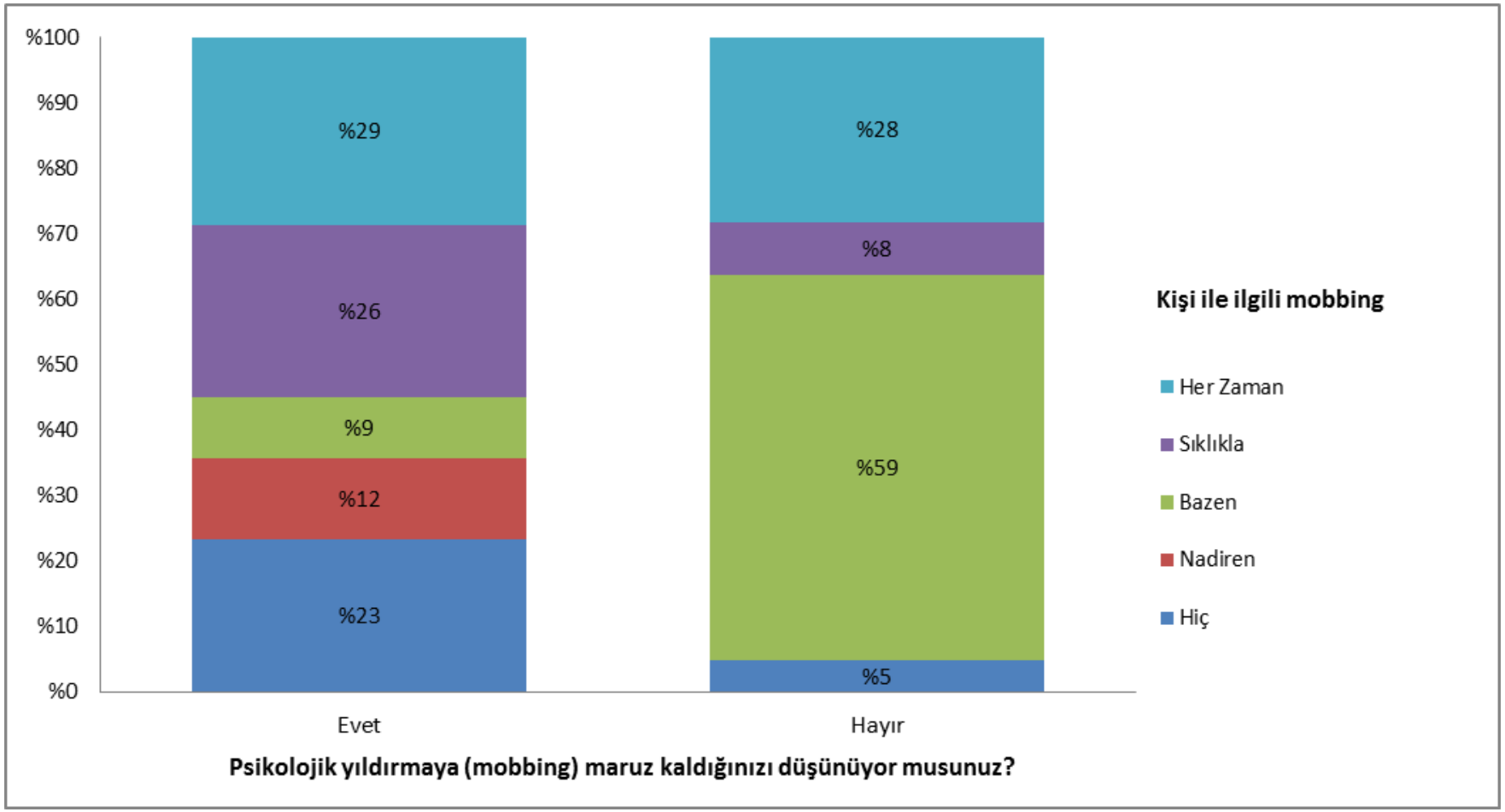

‘Psikolojik yıldırmaya (mobbing) maruz kaldığınızı düşünüyor musunuz’ sorusuna verdiği cevaplar ile Kişi ile ilgili mobbing boyutu çapraz grafiği.

Akademik mobbing

“Akademik mobbing” boyutunu oluşturan sorular, karşılık gelen Cronbach alfa ve varyans açıklama oranı.

Bilimsel yayınlarınızda hiç katkısı olmayan kişilerin isimlerini araştırmacı olarak yazmaya zorlanmanız
Akademik çalışma ve toplantılardan haberdar edilmemeniz
Bilimsel çalışmalarda katkınız olmasına rağmen, yayınlarda isminizin yazılmaması ya da uygun sırada yazılmaması
Akademik kariyerinizde gireceğiniz jürilerde zorluk çıkarılması ile tehdit edilmeniz
Tezinizi/bilimsel çalışmalarınızı bitirmenizin geciktirilmesi
Cronbach alfa: 0,88 Varyans açıklama oranı: %67

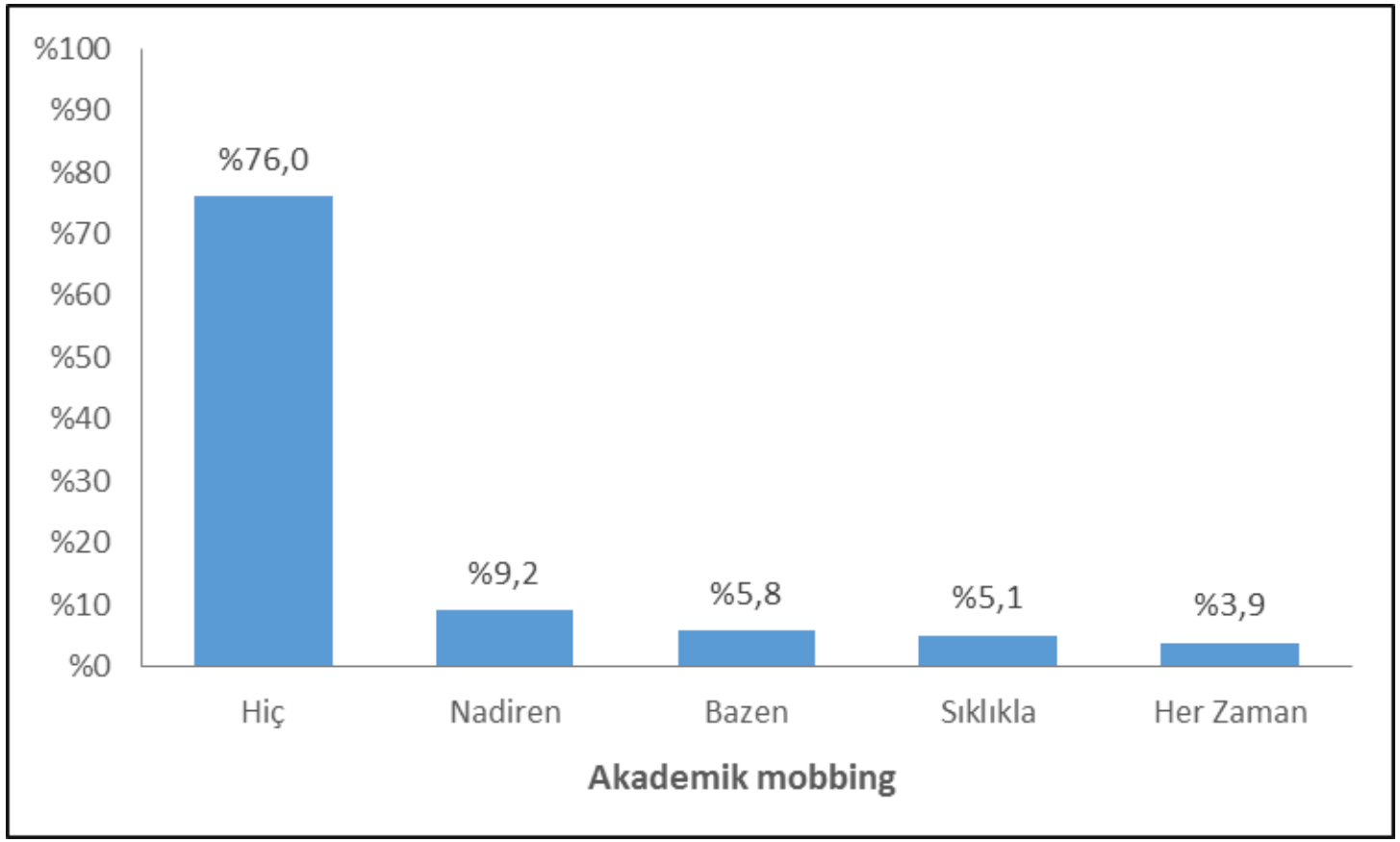

Personelin “akademik mobbing” dağılımı.

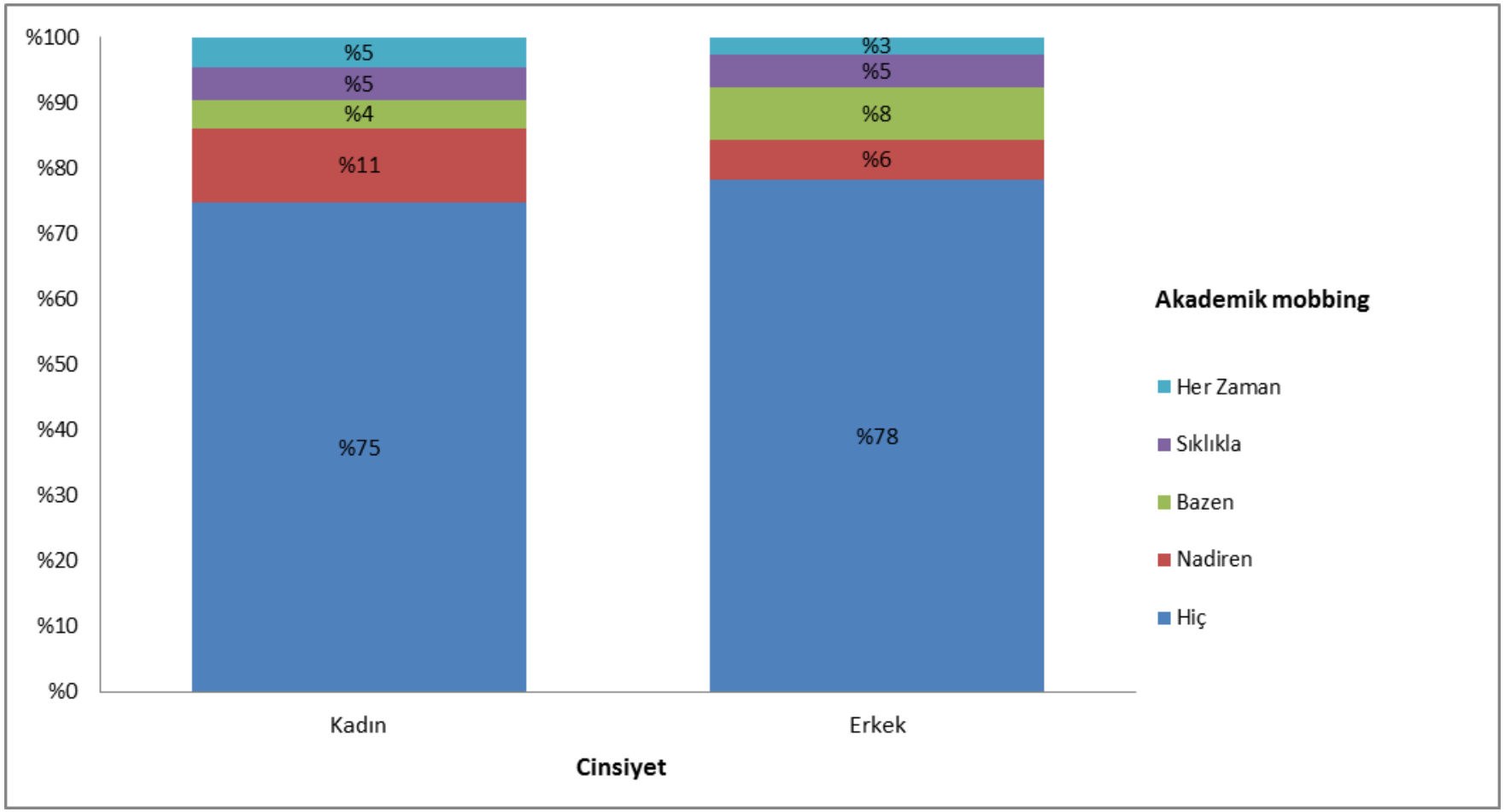

Cinsiyet ile Akademik mobbing boyutu çapraz grafiği.

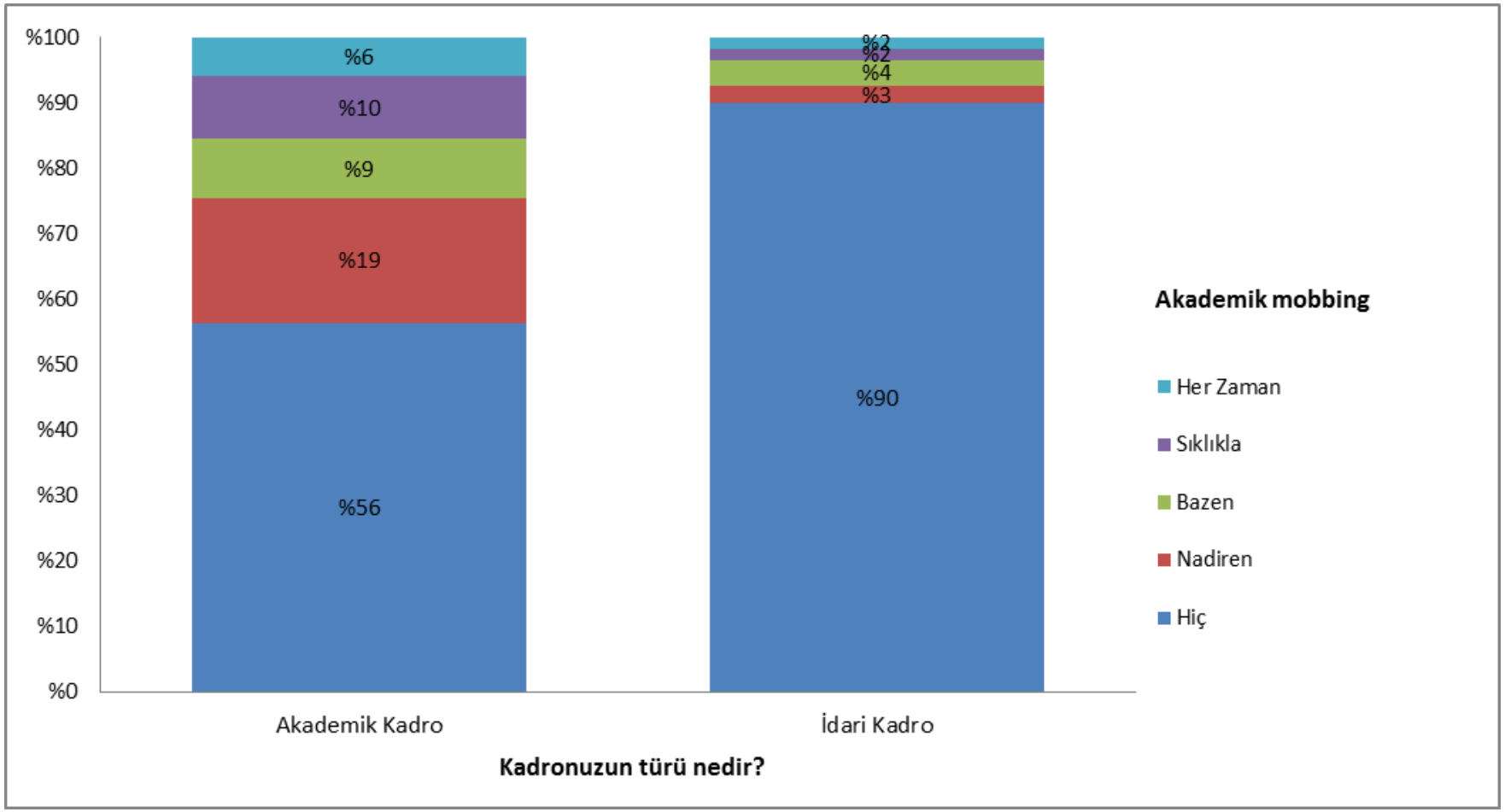

Kadro türü ile Akademik mobbing boyutu çapraz grafiği.

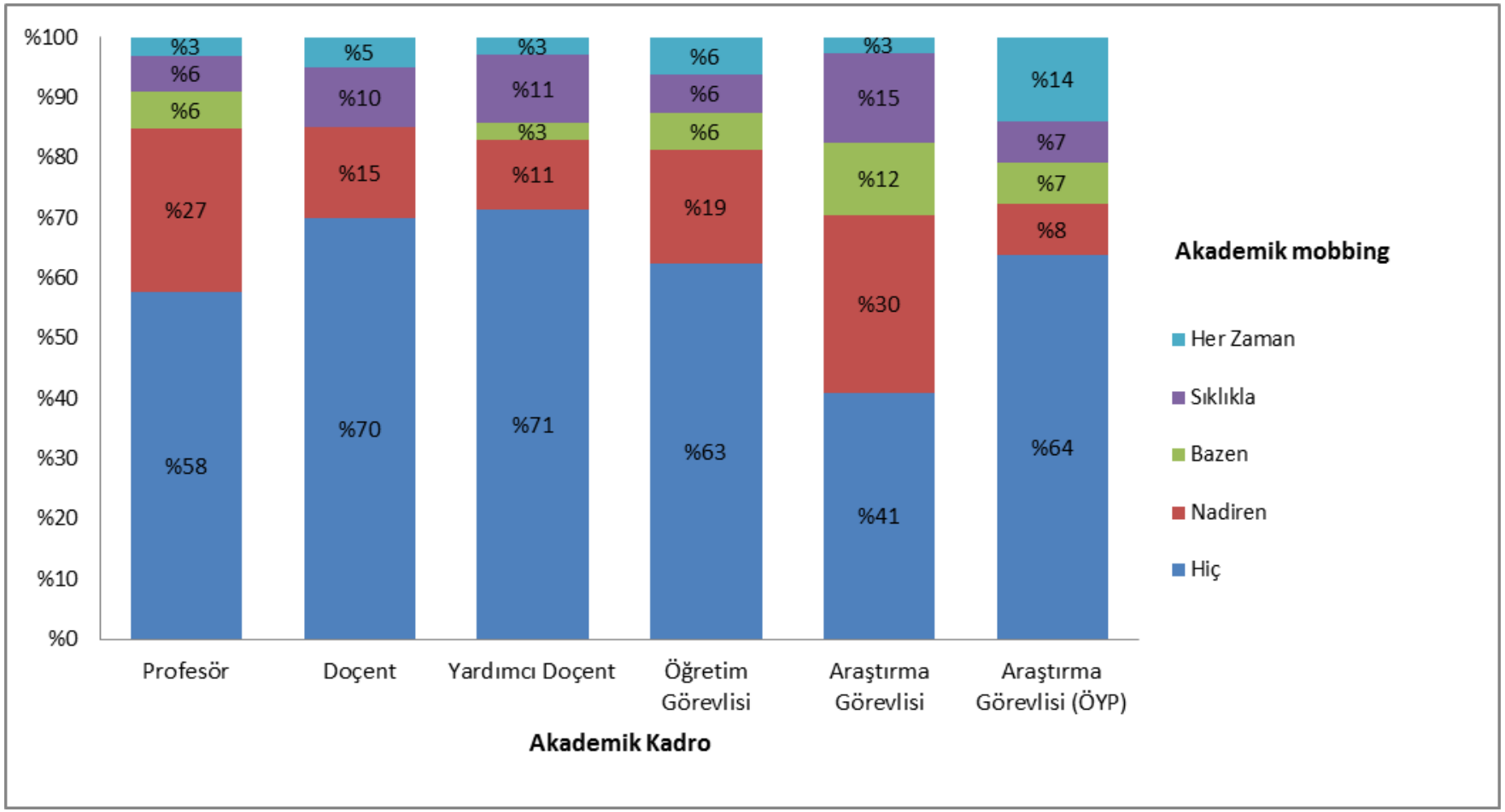

Akademik kadro ile Akademik mobbing boyutu çapraz grafiği.

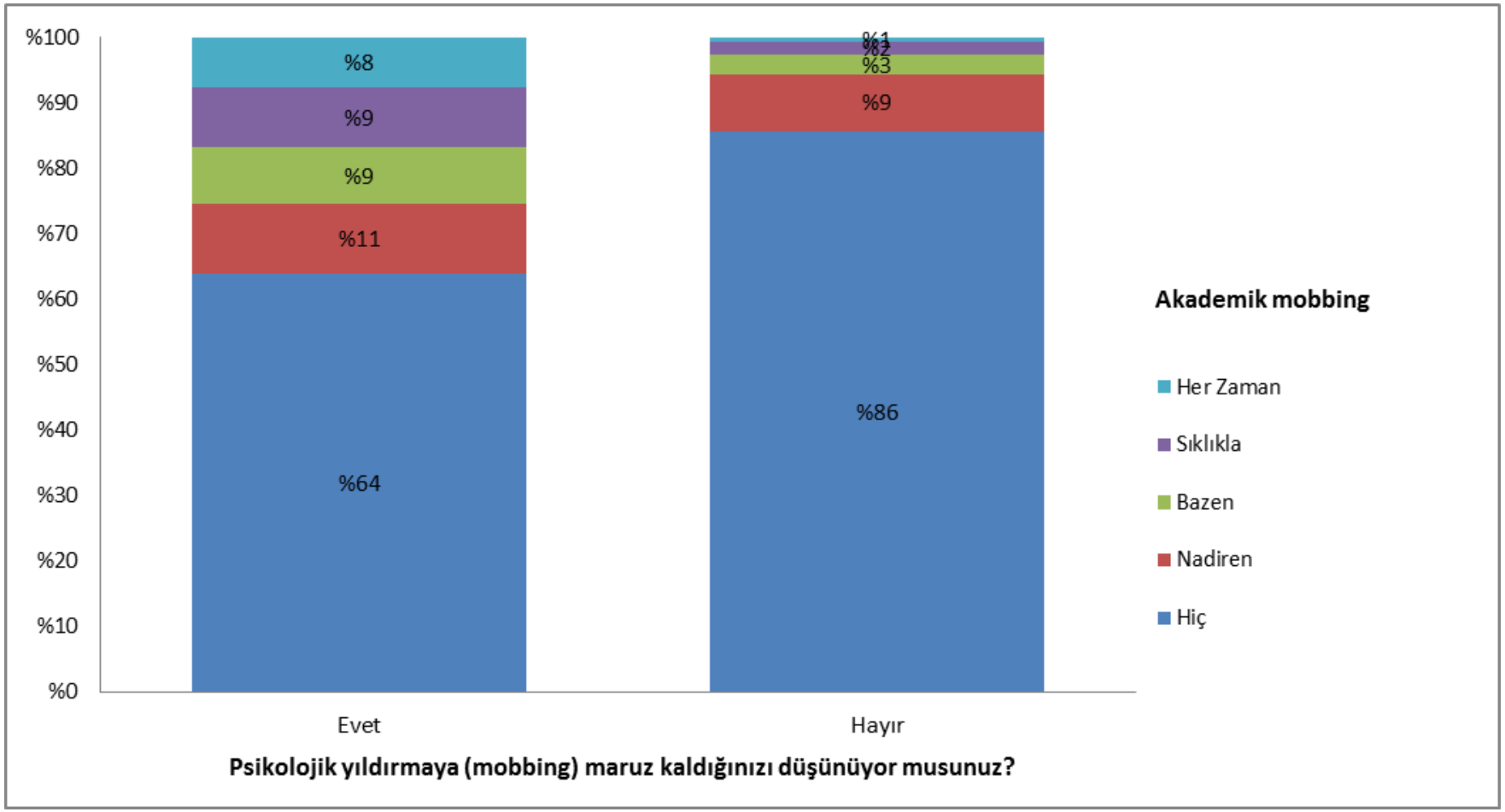

‘Psikolojik yıldırmaya (mobbing) maruz kaldığınızı düşünüyor musunuz’ sorusuna verdiği cevaplar ile Akademik mobbing boyutu çapraz grafiği.

Örgütsel adalet

“Örgütsel adalet” boyutunu oluşturan sorular, karşılık gelen Cronbach alfa ve varyans açıklama oranı.

Genel olarak örgütüm bana adil davranır.
Bu örgütte işlerin yapılış şekli çoğunlukla adil değildir.
Genellikle bu örgütün adil olduğuna güvenebilirim.
Burada gördüğüm muamele genelde adildir.
Bu örgüt çalışanlarına çoğunlukla adil davranır.
Burada çalışan pek çok insan kendilerine çoğunlukla adil davranılmadığını ifade eder.
Cronbach alfa: 0,90 Varyans açıklama oranı: %66

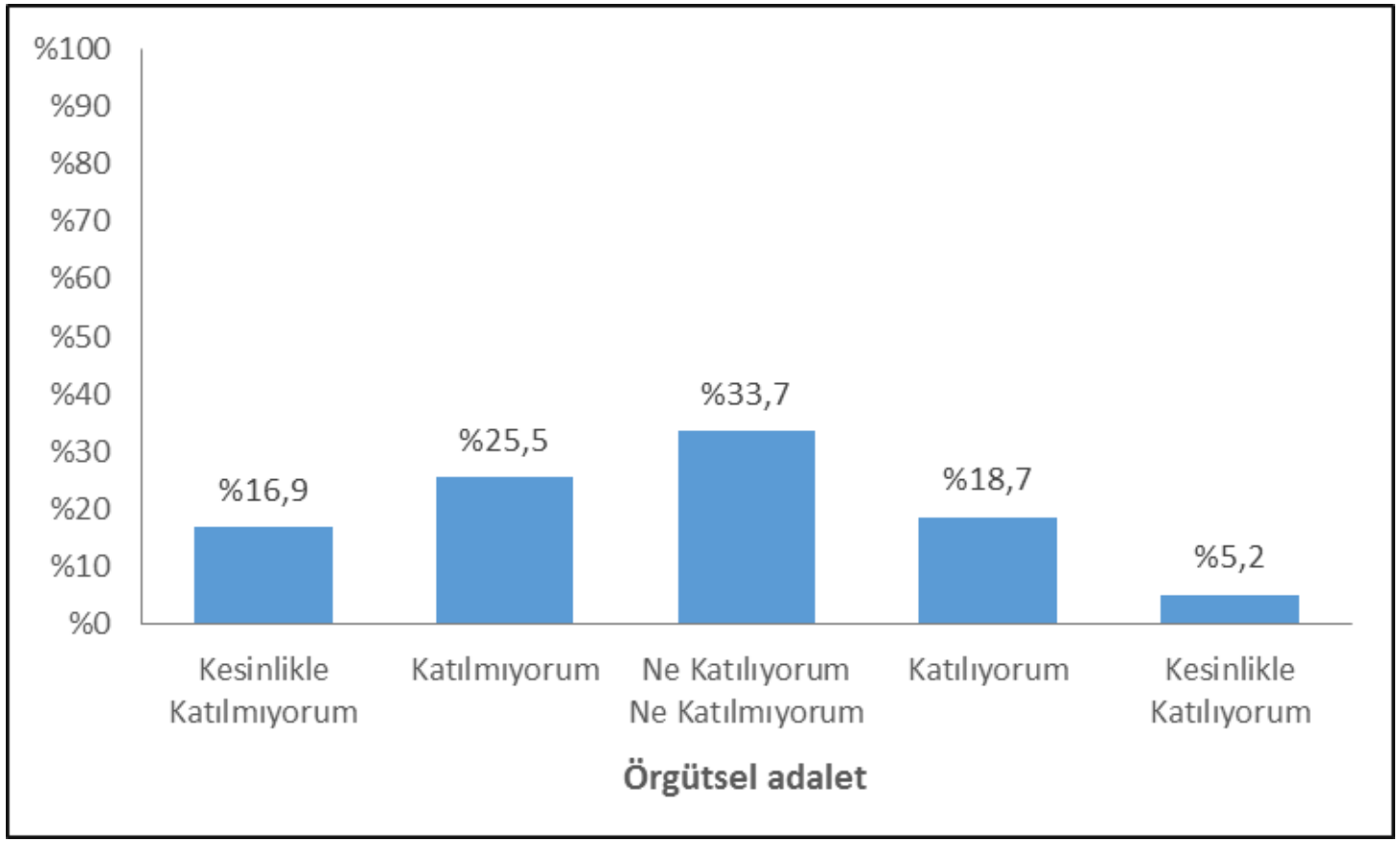

Personelin “örgütsel adalet” dağılımı.

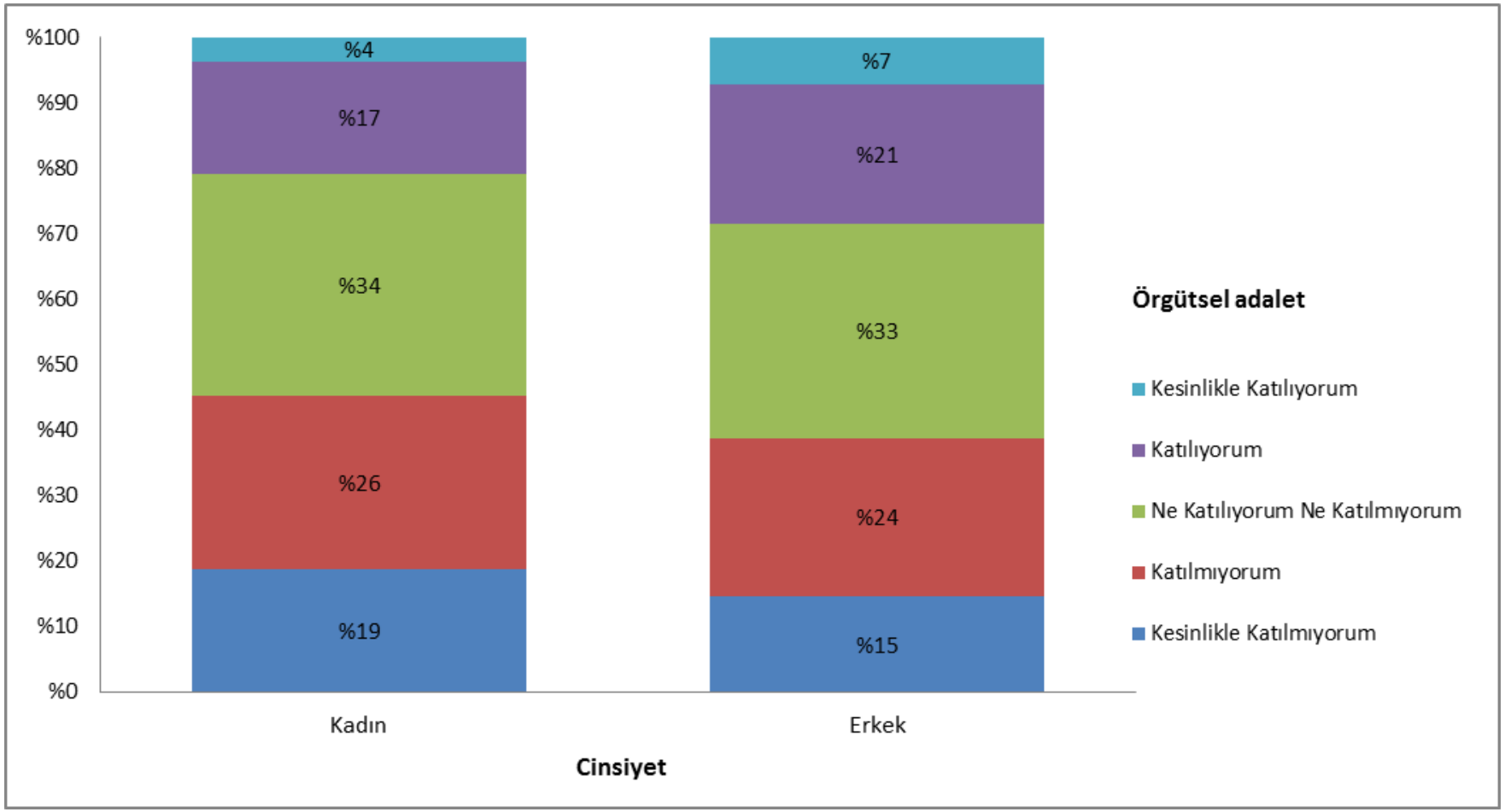

Cinsiyet ile Örgütsel adalet boyutu çapraz grafiği.

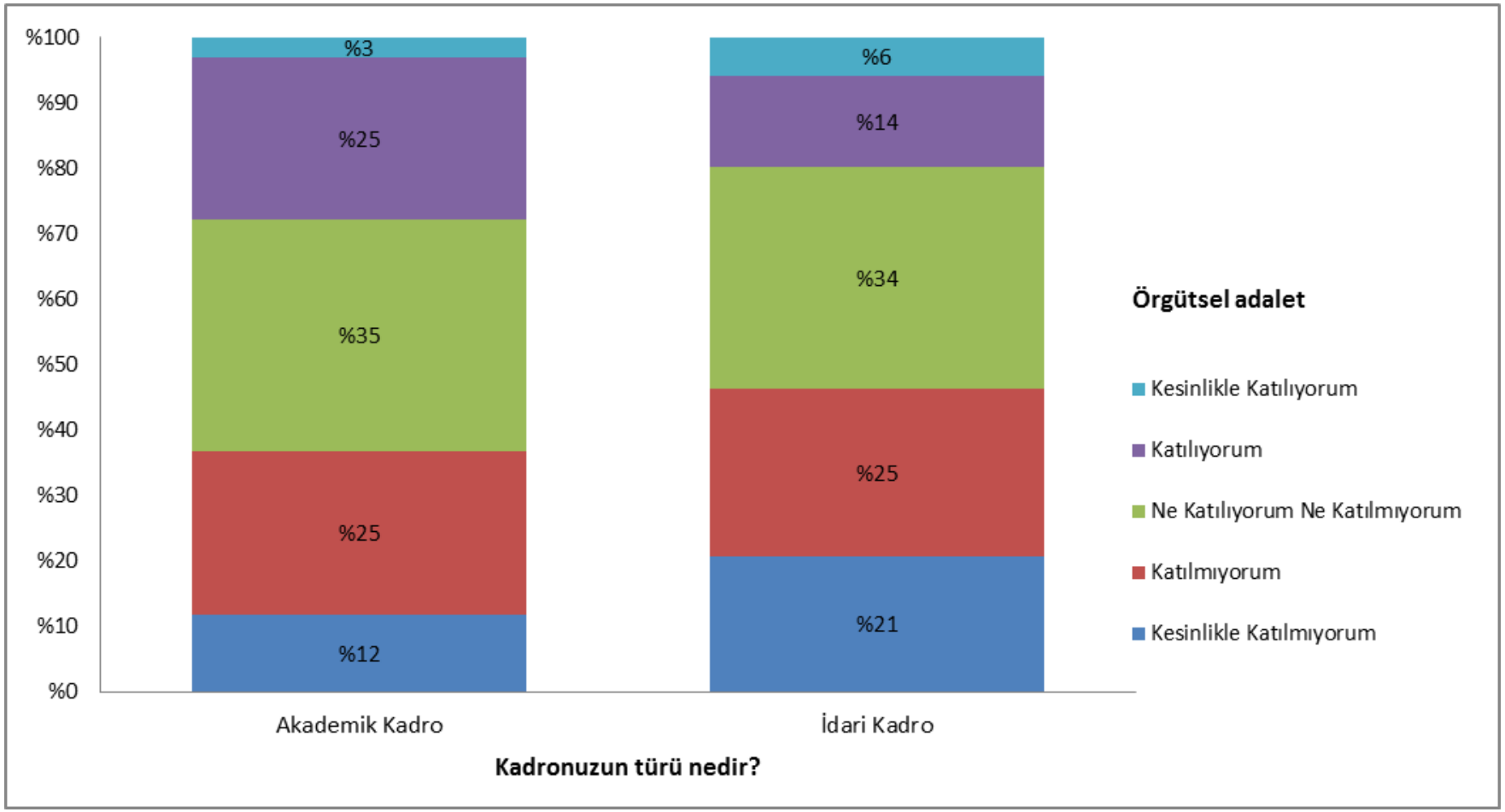

Kadro türü ile Örgütsel adalet boyutu çapraz grafiği.

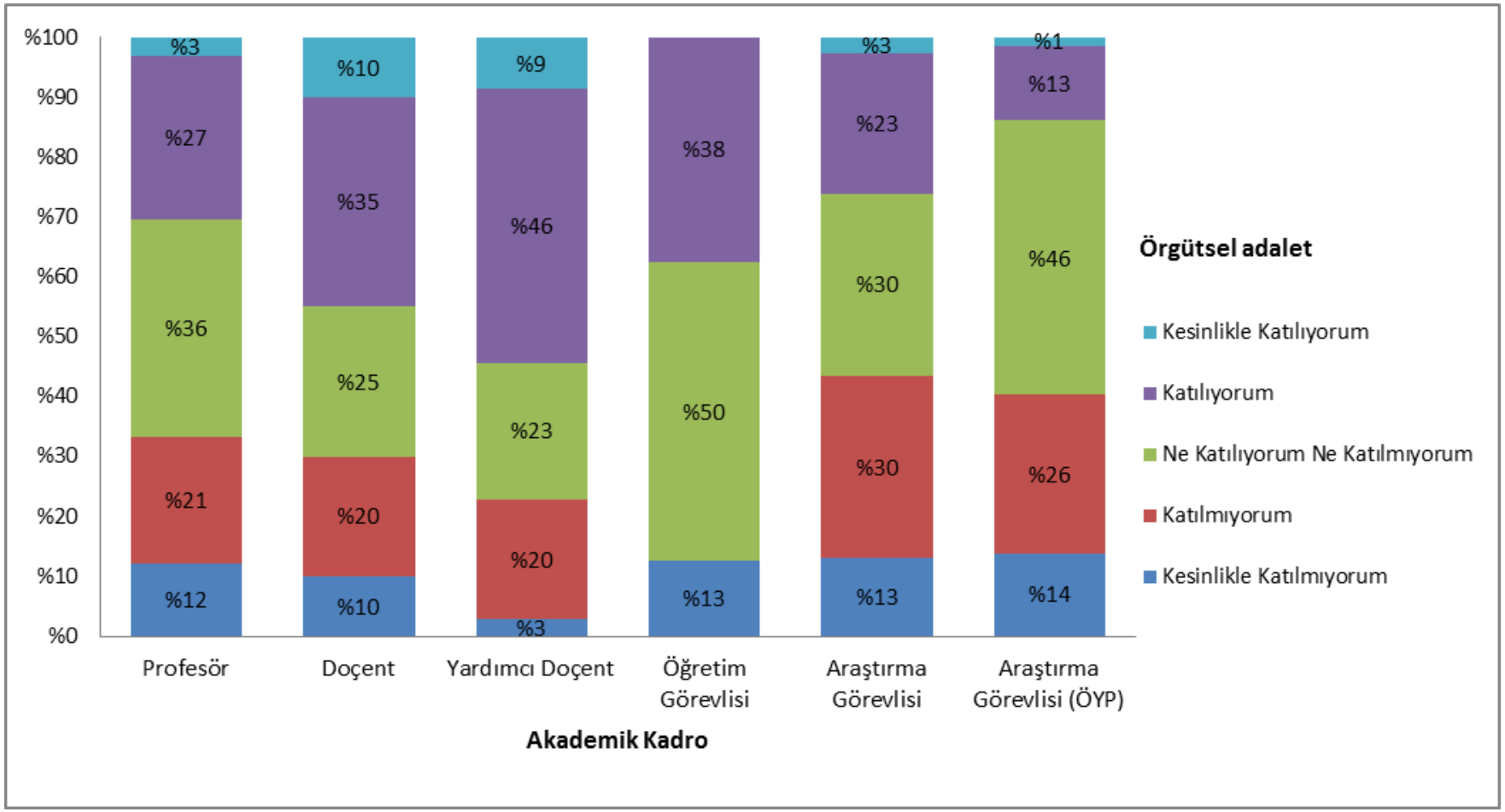

Akademik kadro ile Örgütsel adalet boyutu çapraz grafiği.

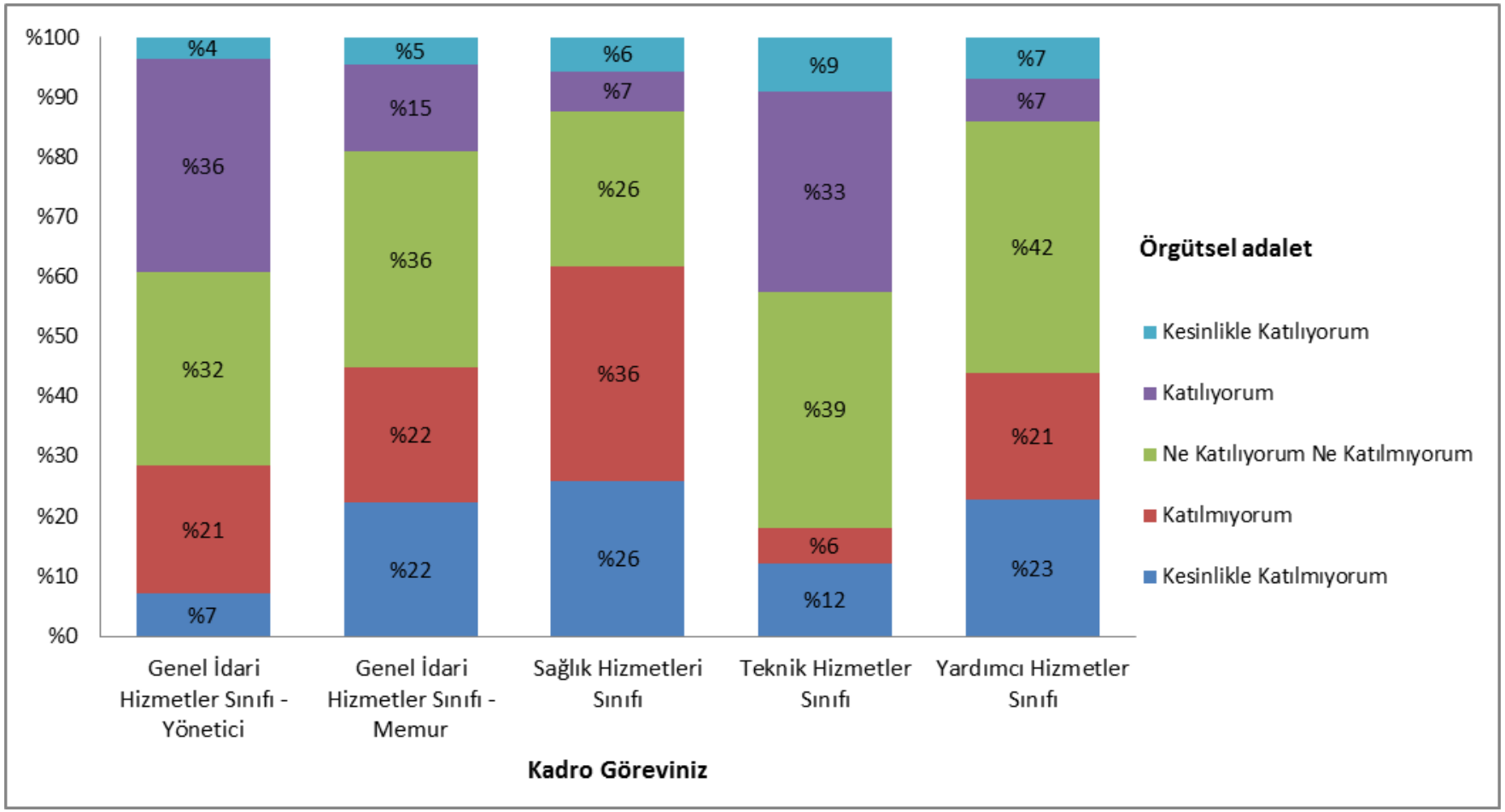

İdari kadro ile Örgütsel adalet boyutu çapraz grafiği.

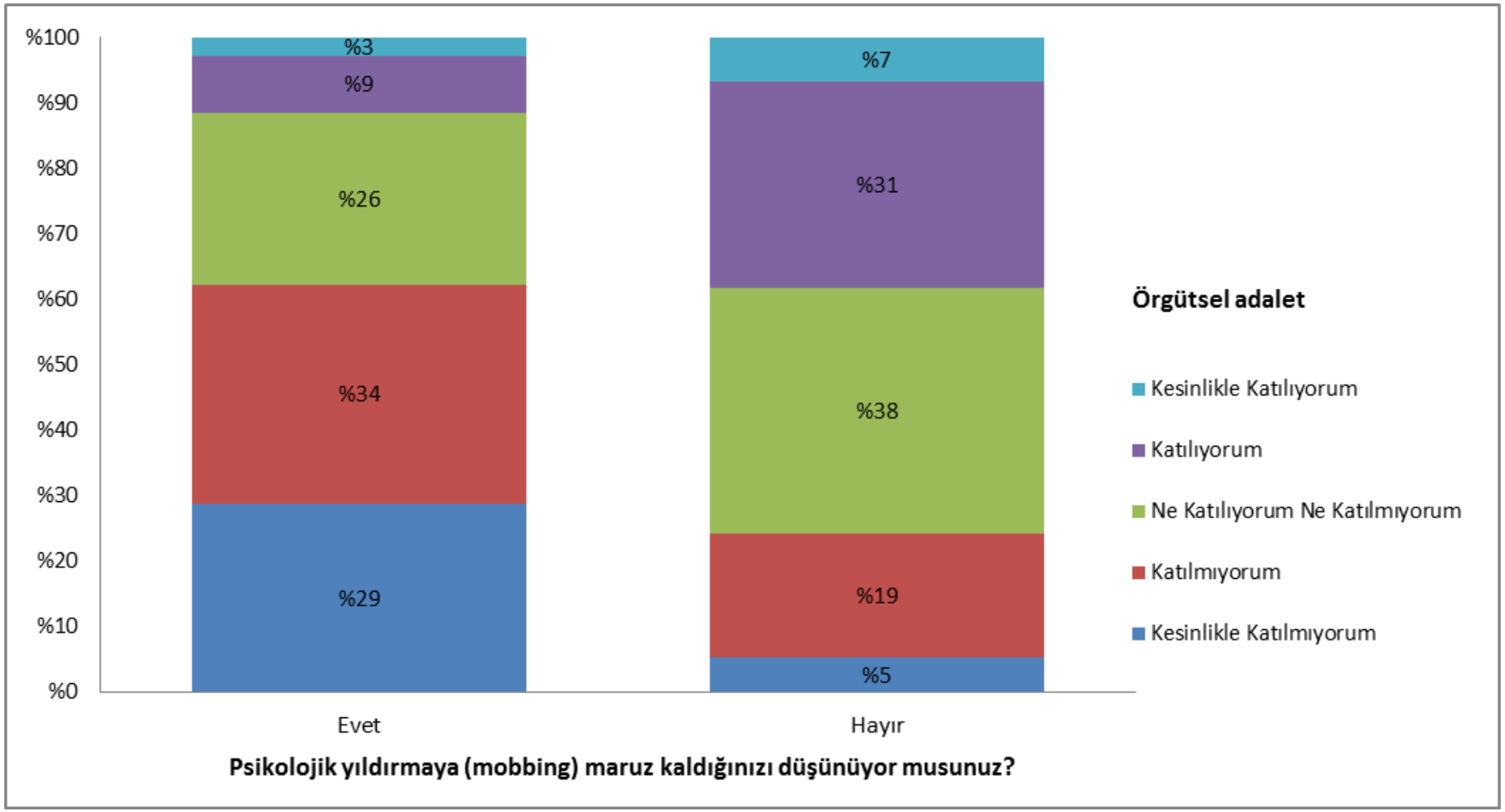

‘Psikolojik yıldırmaya (mobbing) maruz kaldığınızı düşünüyor musunuz’ sorusuna verdiği cevaplar ile Örgütsel adalet boyutu çapraz grafiği.

Yaşam tatmini

“Yaşam tatmini” boyutunu oluşturan sorular, karşılık gelen Cronbach alfa ve varyans açıklama oranı.

Hayatım birçok yönden idealimdekine yakındır.
Hayat şartlarım mükemmeldir.
Hayatımdan memnunum.
Hayattan şimdiye kadar istediğim önemli şeyleri elde ettim.
Hayata yeniden başlasaydım, hemen hiçbir şeyi değiştirmezdim.
Cronbach alfa: 0,90 Varyans açıklama oranı: %72

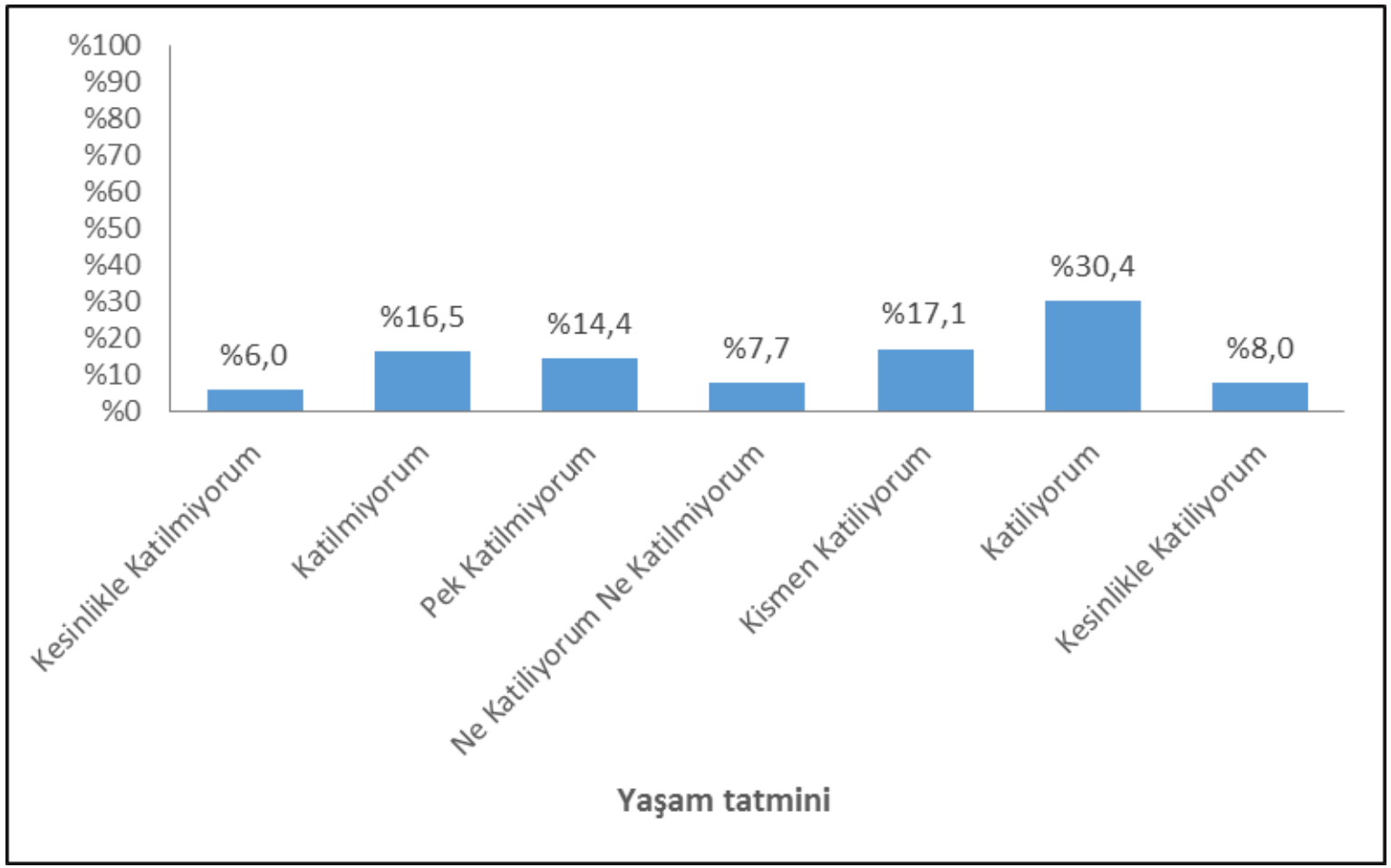

Personelin “yaşam tatmini” dağılımı.

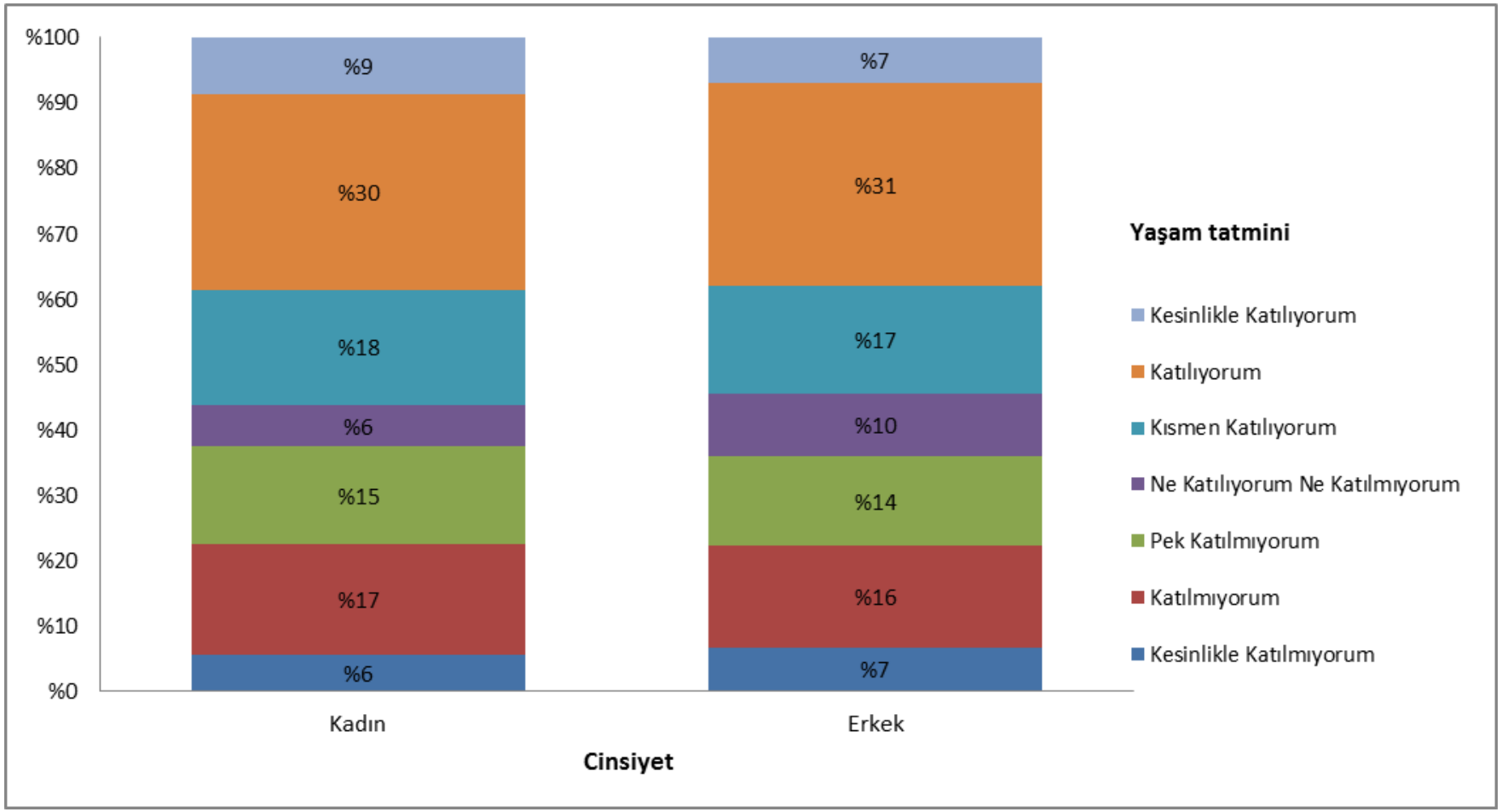

Cinsiyet ile Yaşam tatmini boyutu çapraz grafiği.

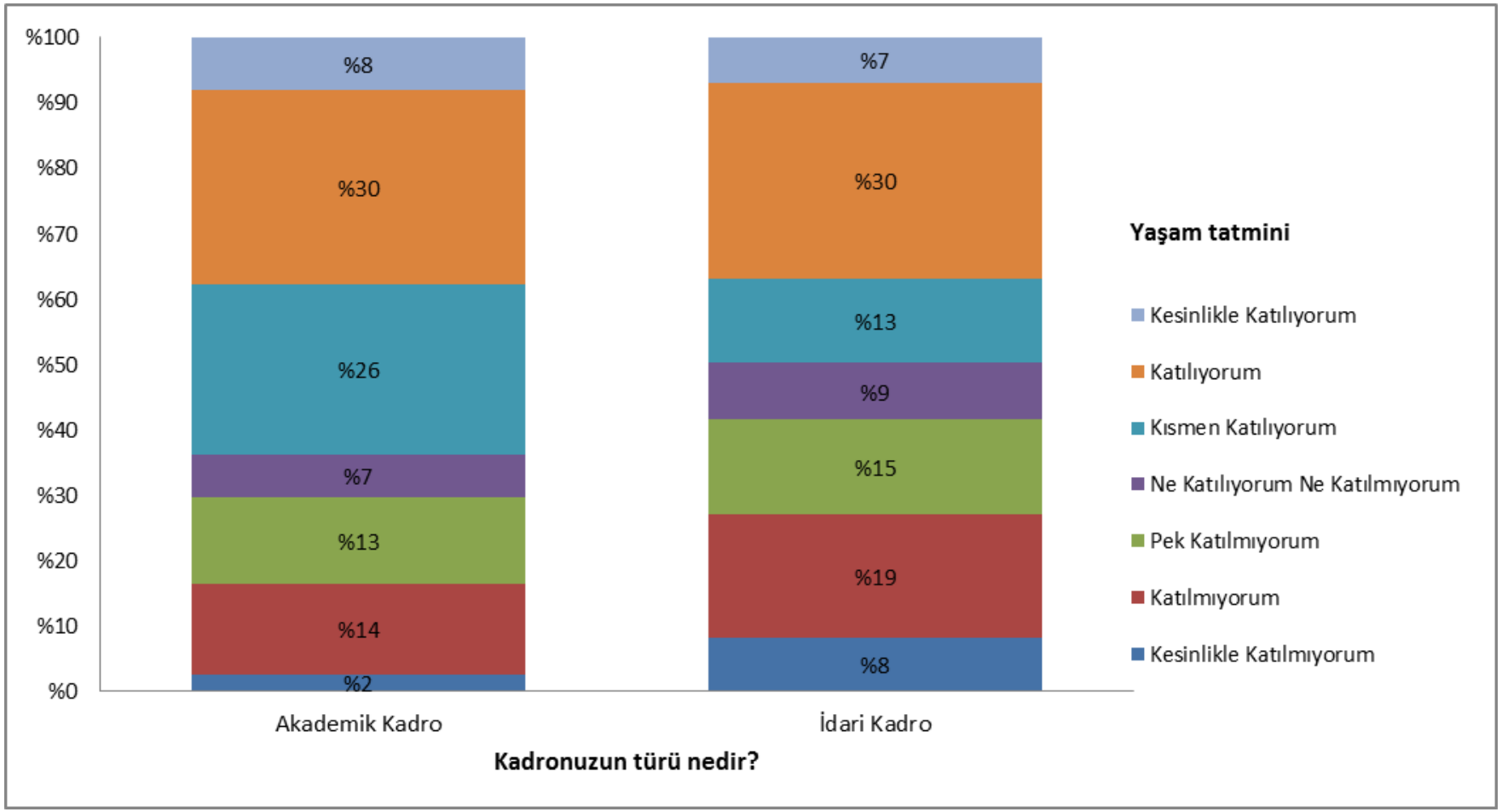

Kadro türü ile Yaşam tatmini boyutu çapraz grafiği.

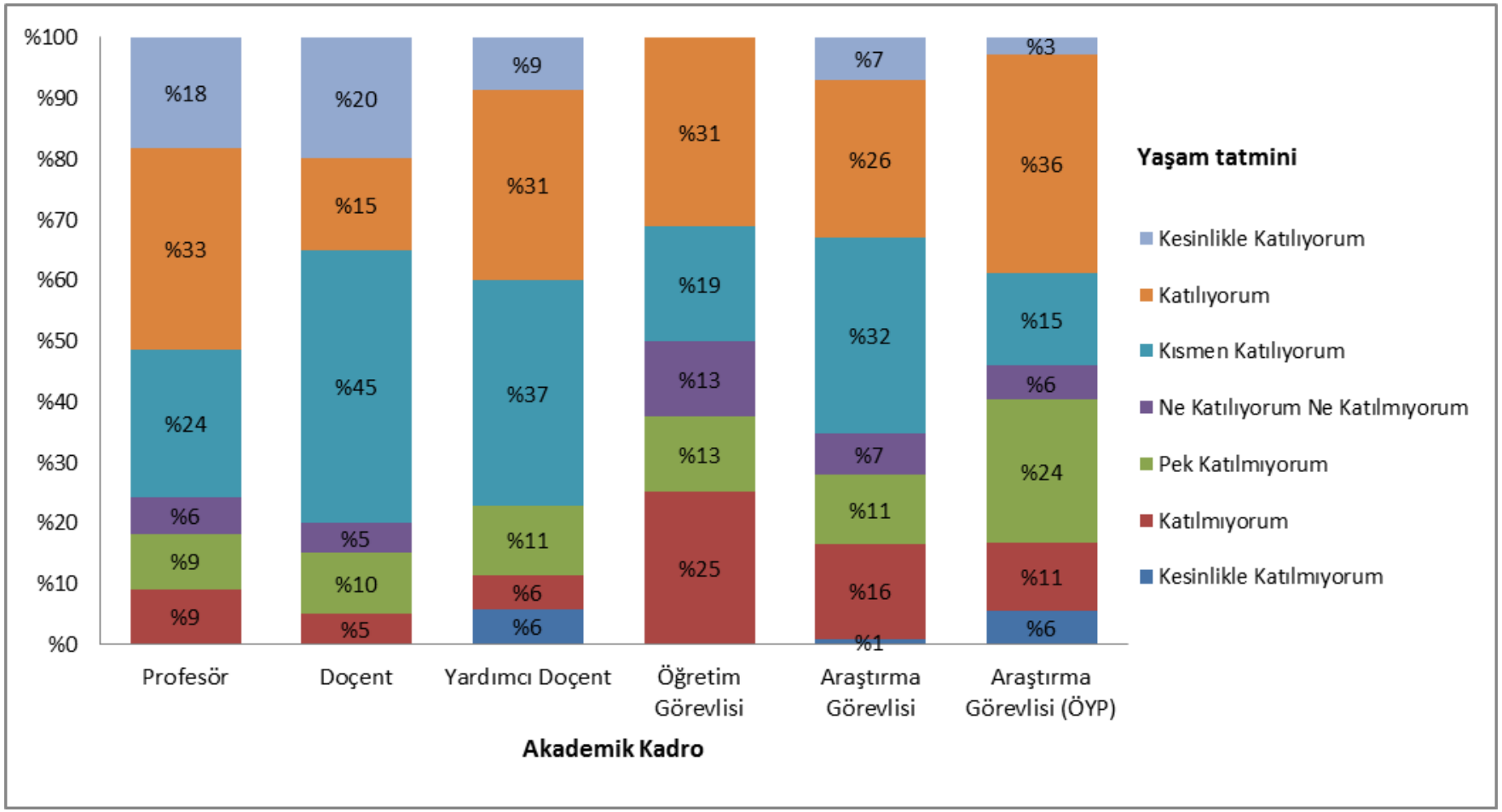

Akademik kadro ile Yaşam tatmini boyutu çapraz grafiği.

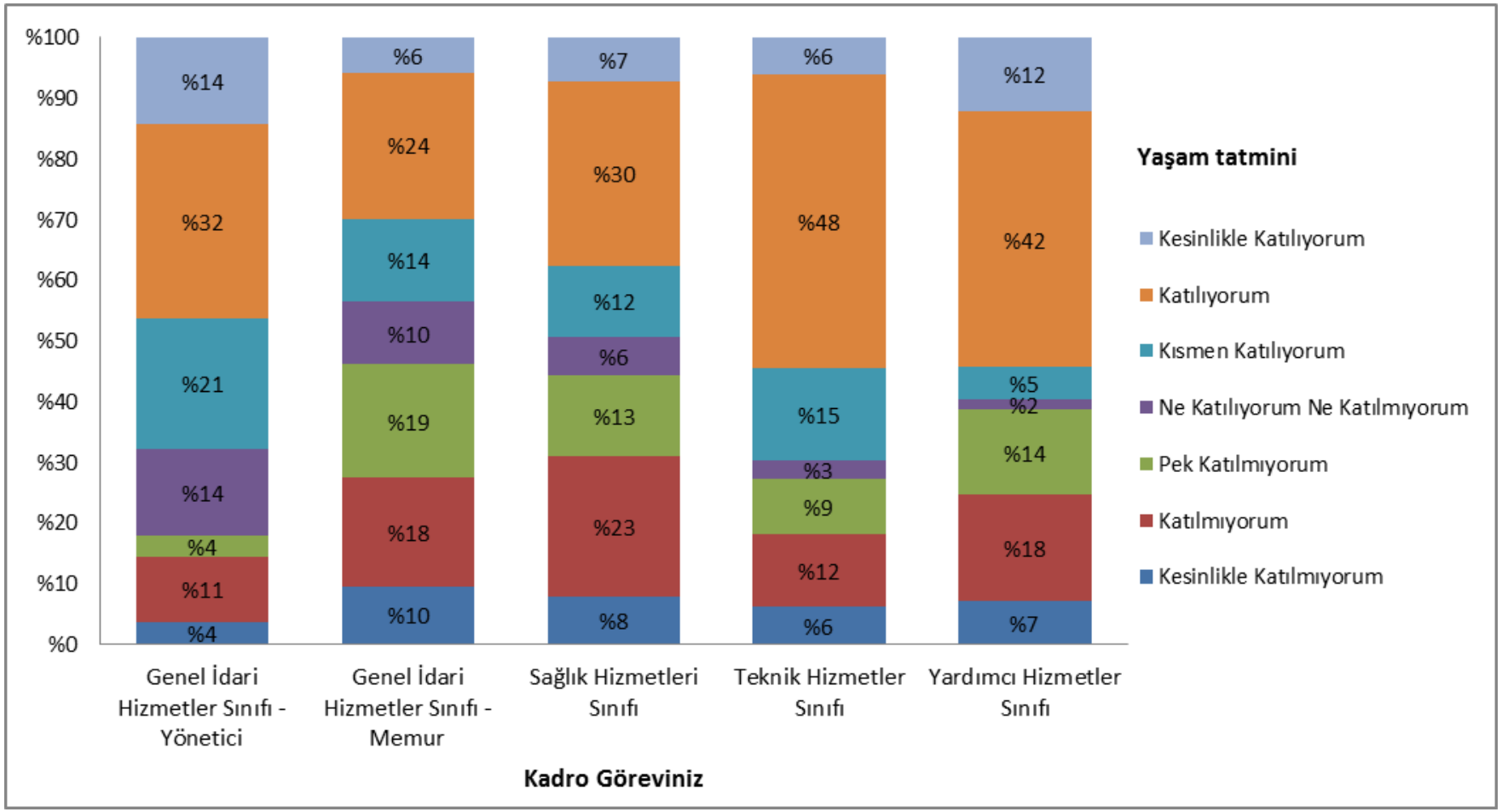

İdari kadro ile Yaşam tatmini boyutu çapraz grafiği.

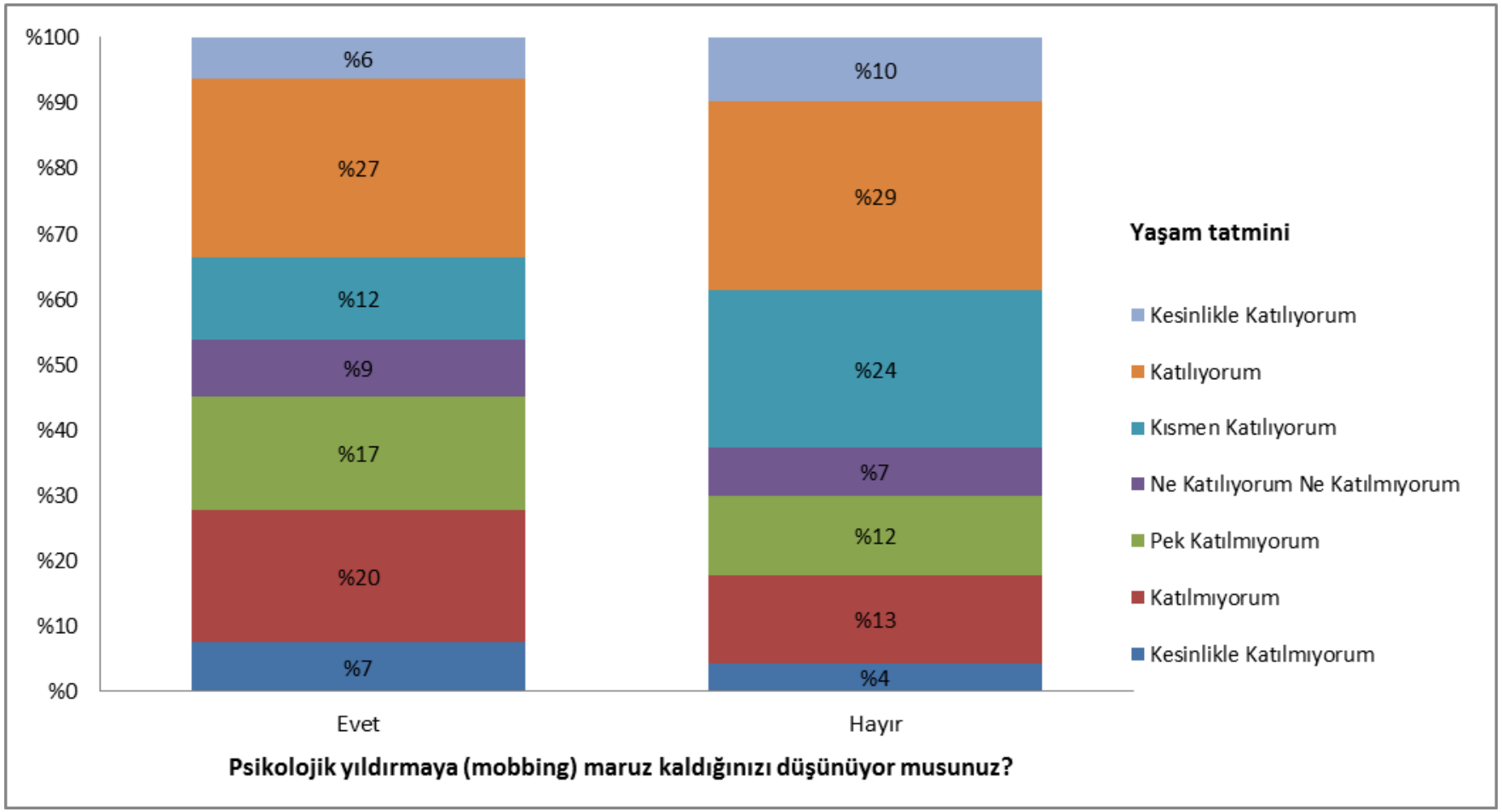

‘Psikolojik yıldırmaya (mobbing) maruz kaldığınızı düşünüyor musunuz’ sorusuna verdiği cevaplar ile Yaşam tatmini boyutu çapraz grafiği.

İş-aile çatışması

“İş-aile çatışması” boyutunu oluşturan sorular, karşılık gelen Cronbach alfa ve varyans açıklama oranı.

İşten eve gelince aile aktiviteleri ve sorumluluklarına katılacak gücü kendimde bulamam.
İşim ailemi ihmal etmeme neden olduğundan eve gelince çoğu kez duygusal açıdan kendimi kötü hissederim.
İşteki baskılar nedeniyle, bazen eve gelince hoşuma giden şeyleri bile yapamayacak kadar stresli olurum.
Cronbach alfa: 0,87 Varyans açıklama oranı: %79

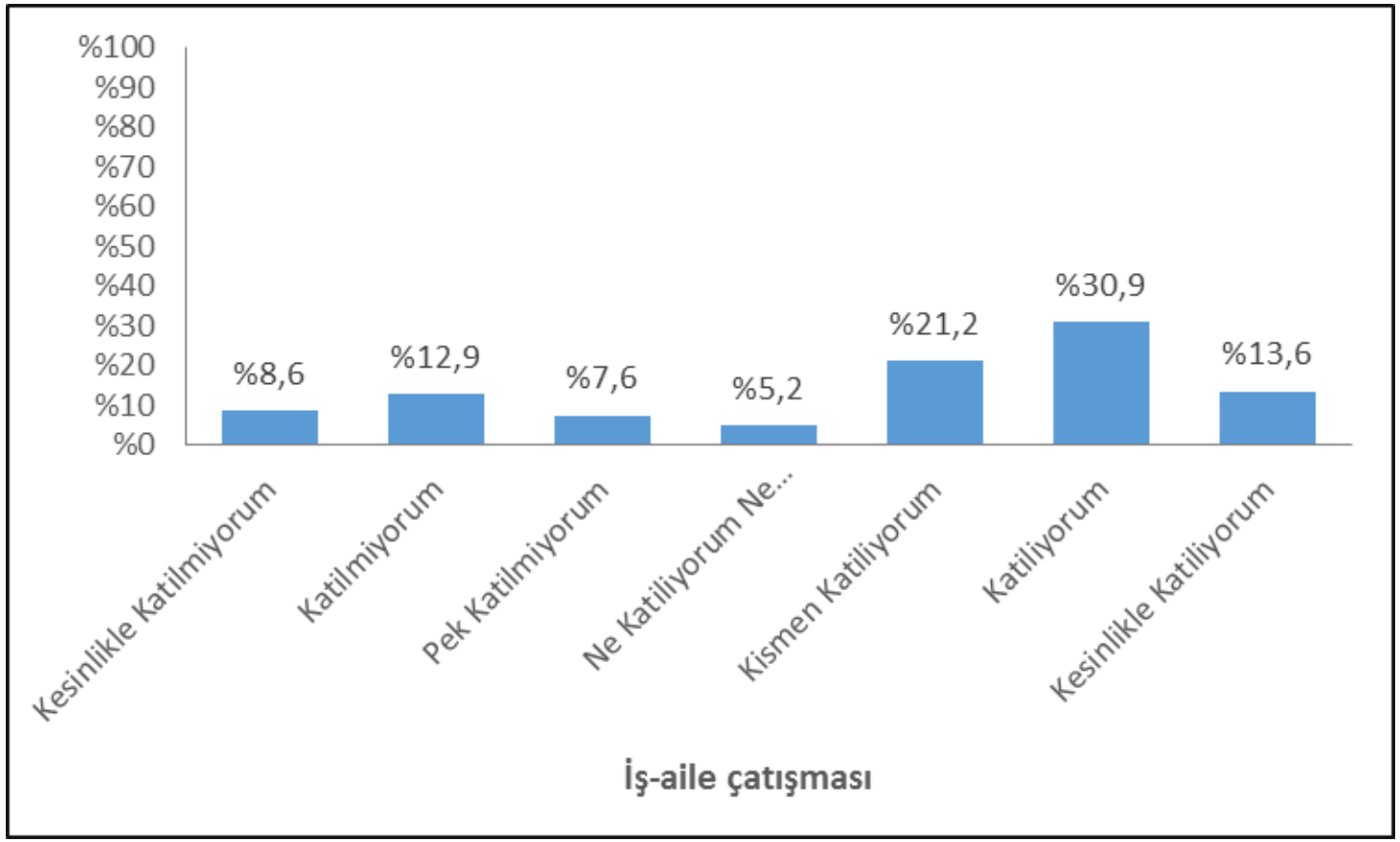

Personelin “İş-aile çatışması” dağılımı.

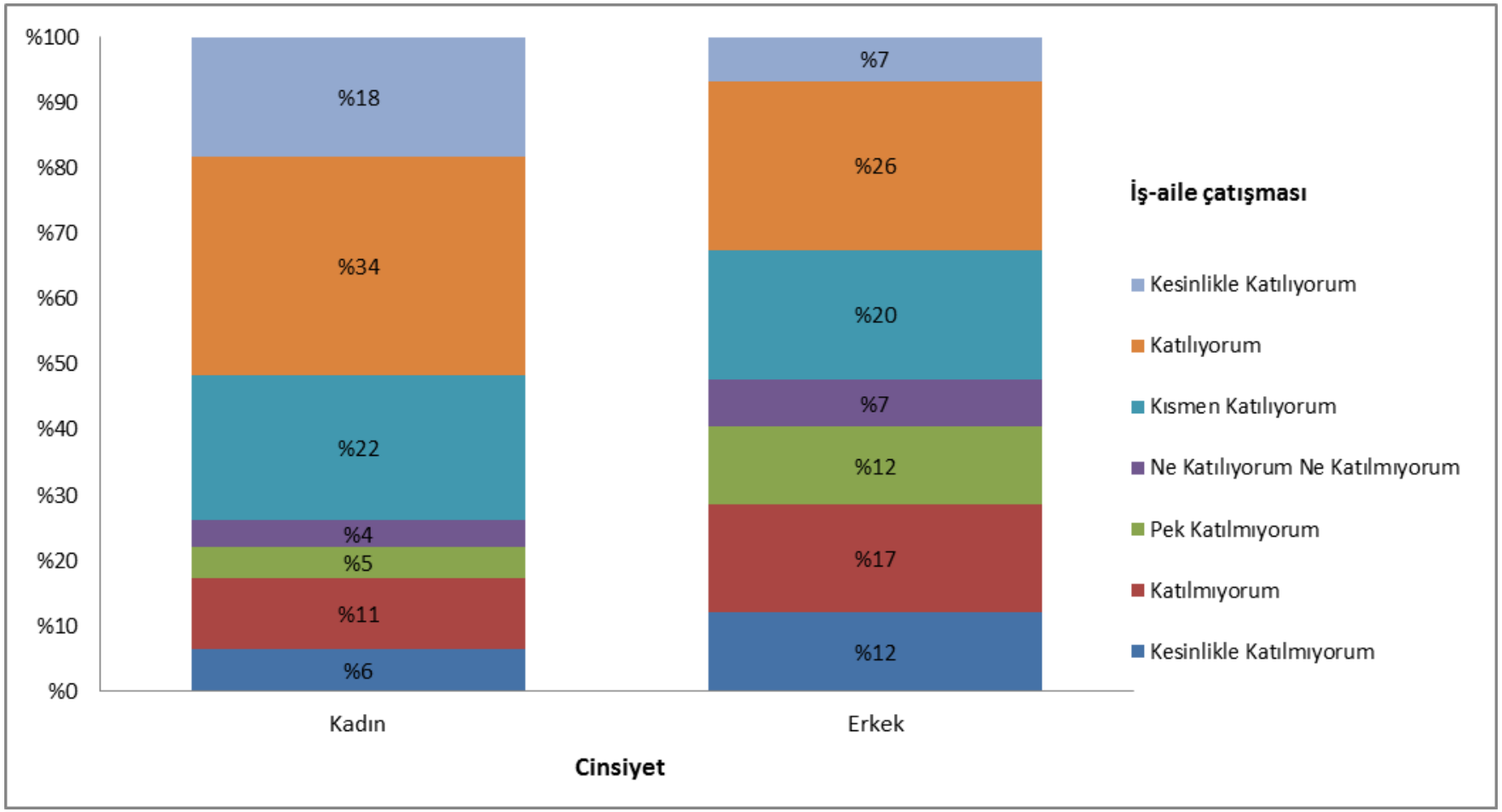

Cinsiyet ile İş-aile çatışması boyutu çapraz grafiği.

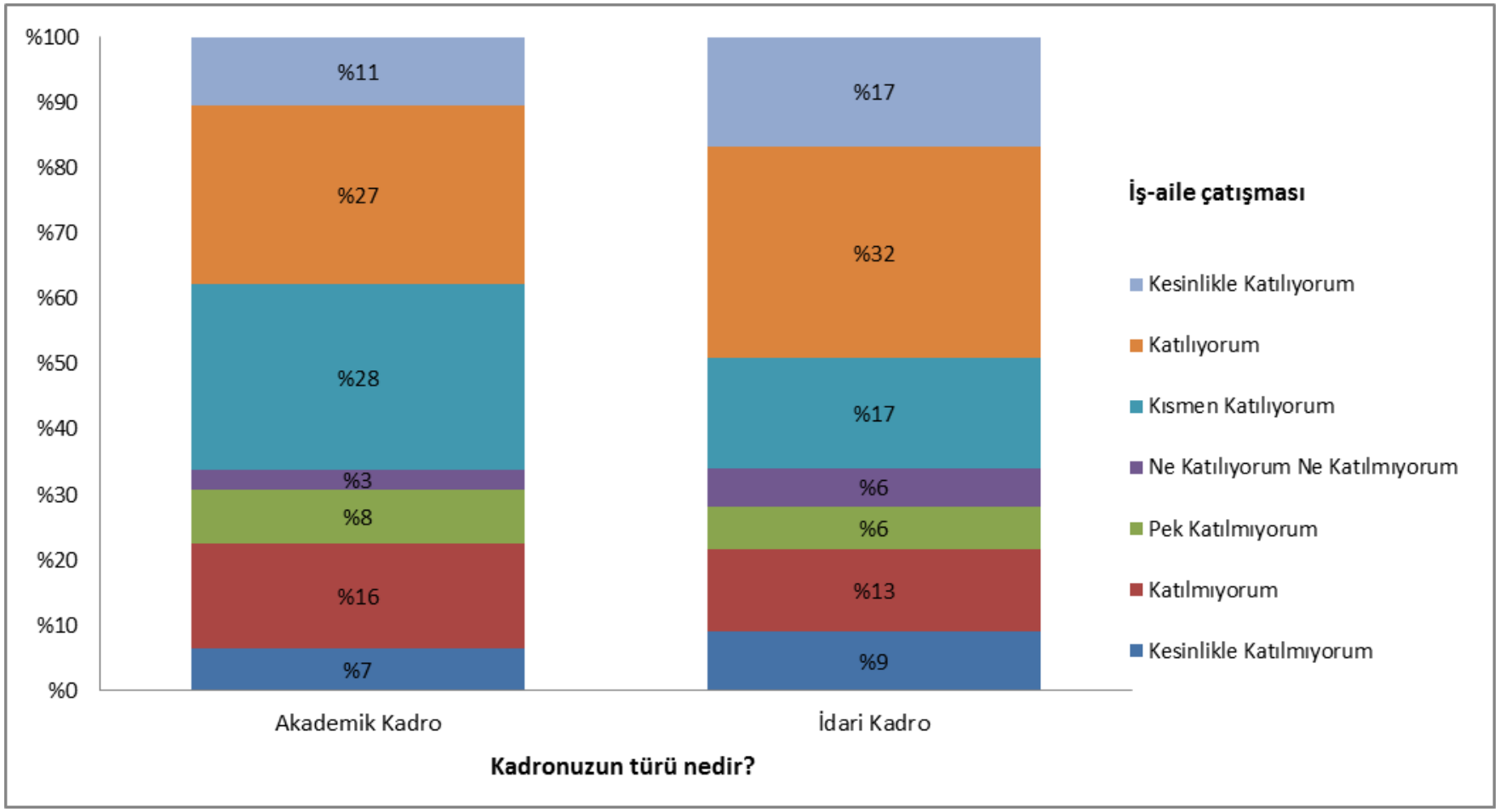

Kadro türü ile İş aile çatışması boyutu çapraz grafiği.

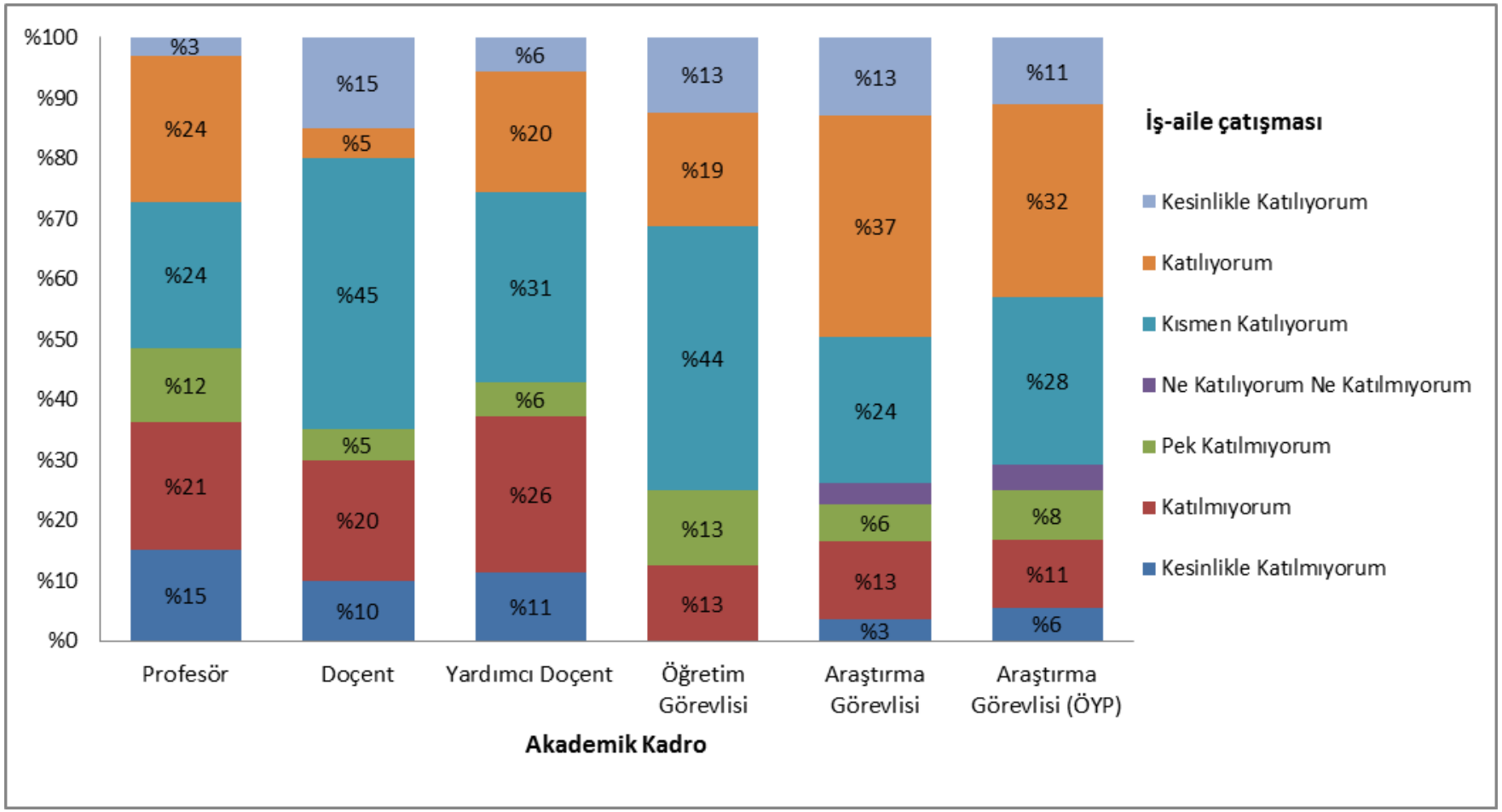

Akademik kadro ile İş aile çatışması boyutu çapraz grafiği.

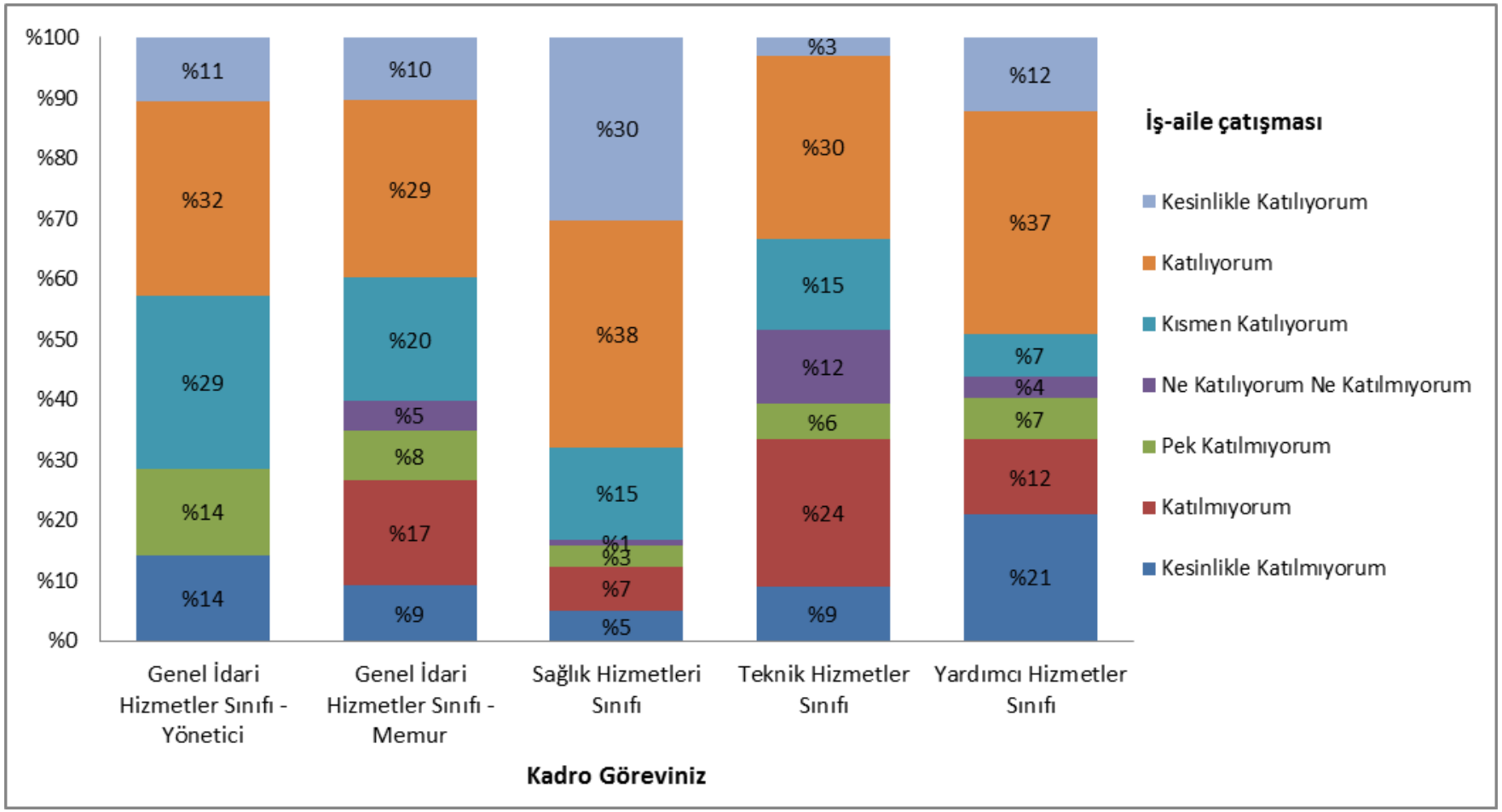

İdari kadro ile İş aile çatışması boyutu çapraz grafiği

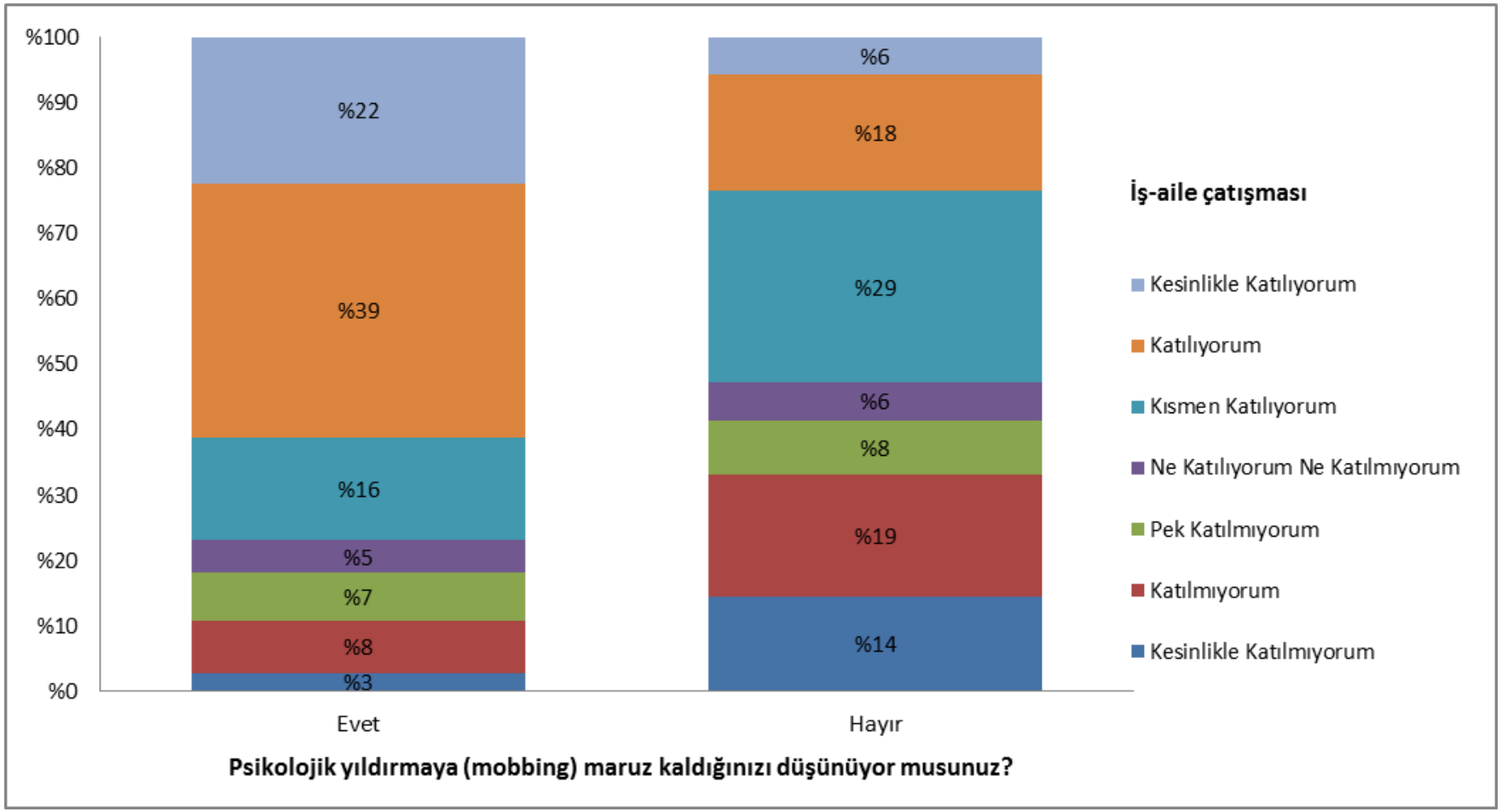

‘Psikolojik yıldırmaya (mobbing) maruz kaldığınızı düşünüyor musunuz’ sorusuna verdiği cevaplar ile İş-aile çatışması boyutu çapraz grafiği.

Güç mesafesi

“Güç mesafesi” boyutunu oluşturan sorular, karşılık gelen Cronbach alfa ve varyans açıklama oranı.

Alt düzeydeki çalışanlar, yöneticilerinin emirlerini sorgusuz yerine getirmelidirler.
Üst düzey yöneticilerin astları ile ilgili önemli kararları alma sorumluluğu olmalıdır.
Üst düzey yöneticiler bir karar aldıklarında diğer çalışanlar bu kararı sorgulamamalıdır.
Yöneticilerin işle ilgili konularda astlarından itaat bekleme hakkı vardır.
Çalışanlar, kurumu için faydalı olacağını düşünse bile kurum kurallarını çiğnememelidir.
Cronbach alfa: 0,77 Varyans açıklama oranı: %52

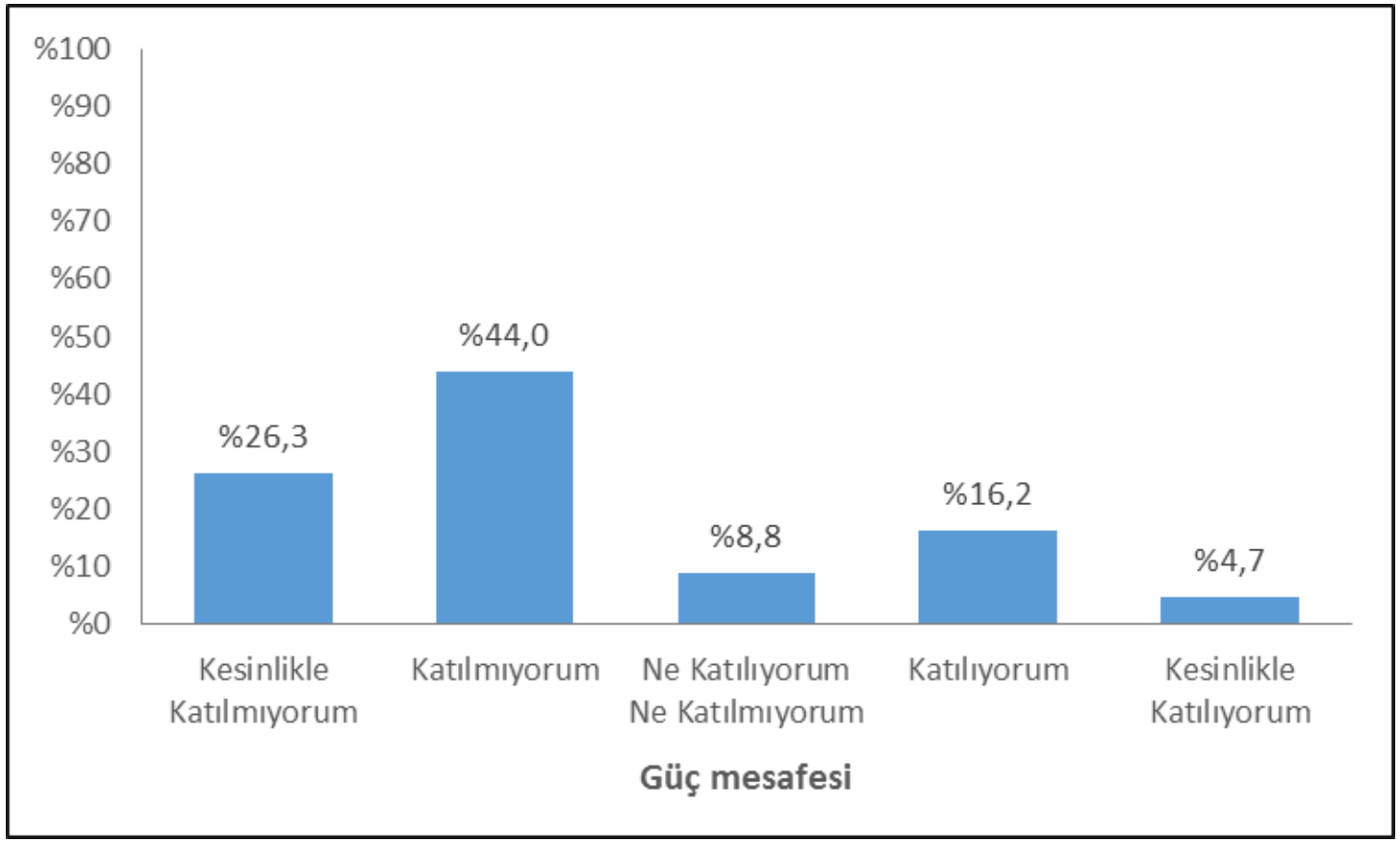

Personelin “güç mesafesi” dağılımı.

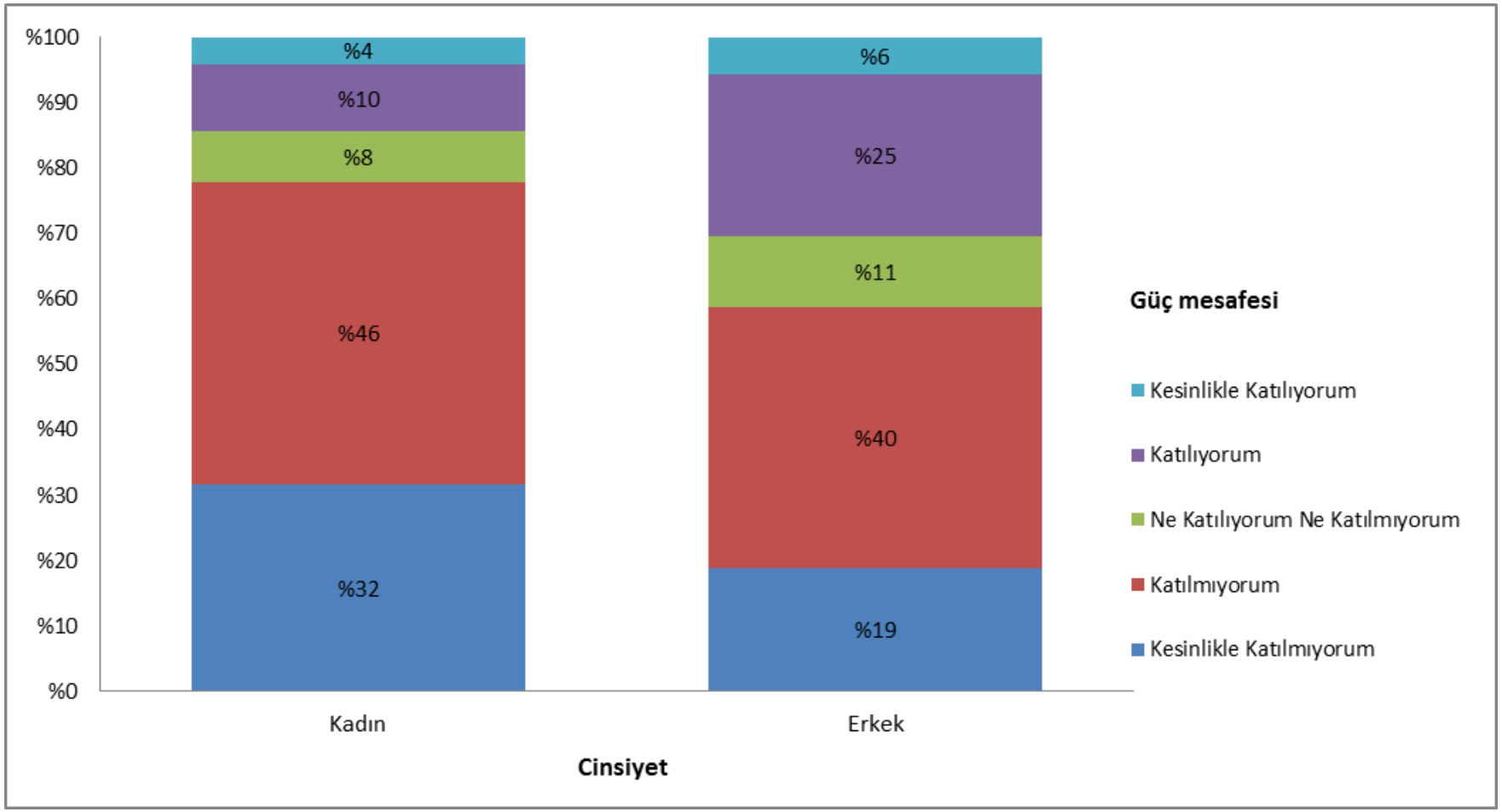

Cinsiyet ile Güç mesafesi boyutu çapraz grafiği.

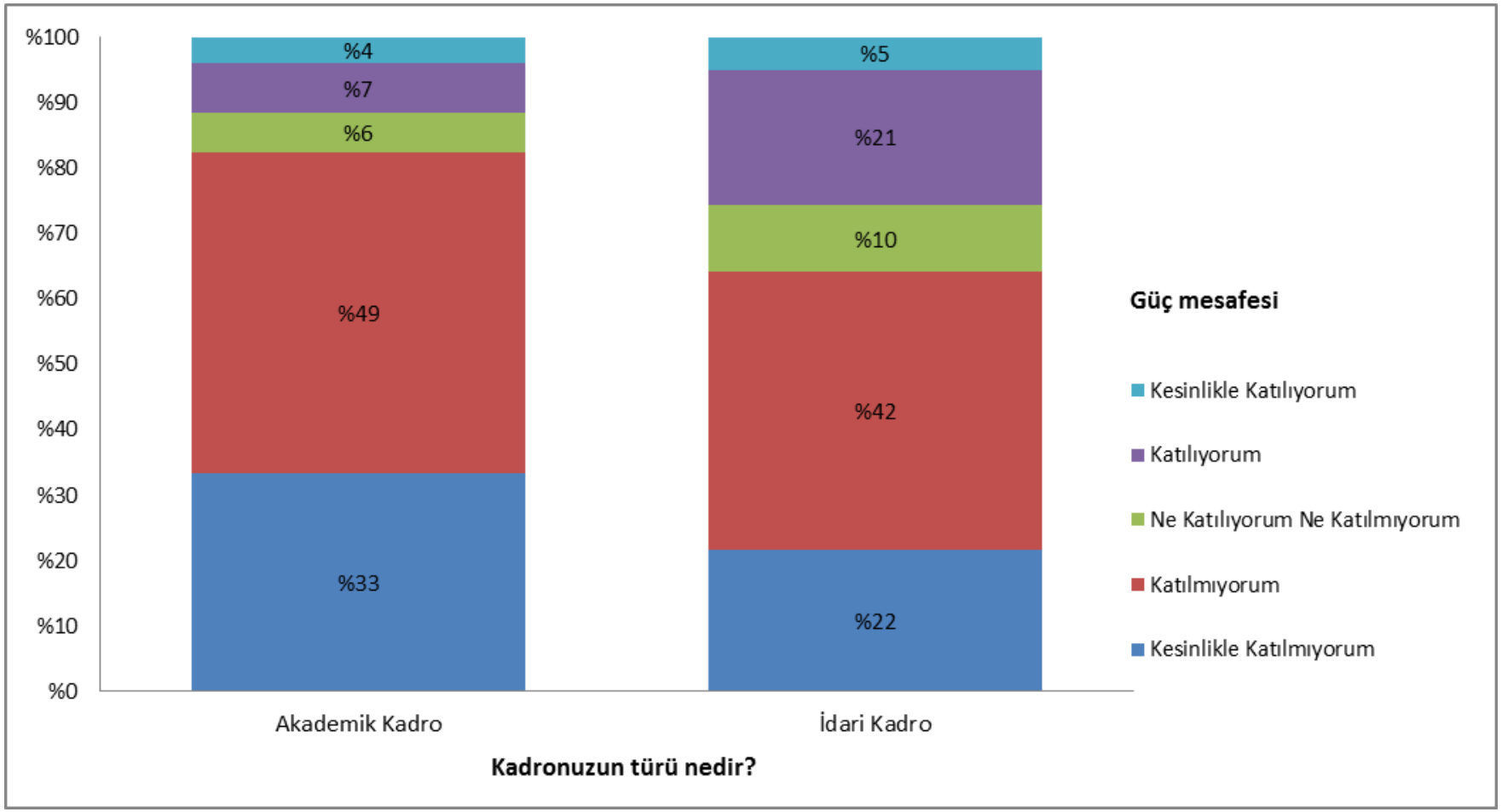

Kadro türü ile Güç mesafesi boyutu çapraz grafiği.

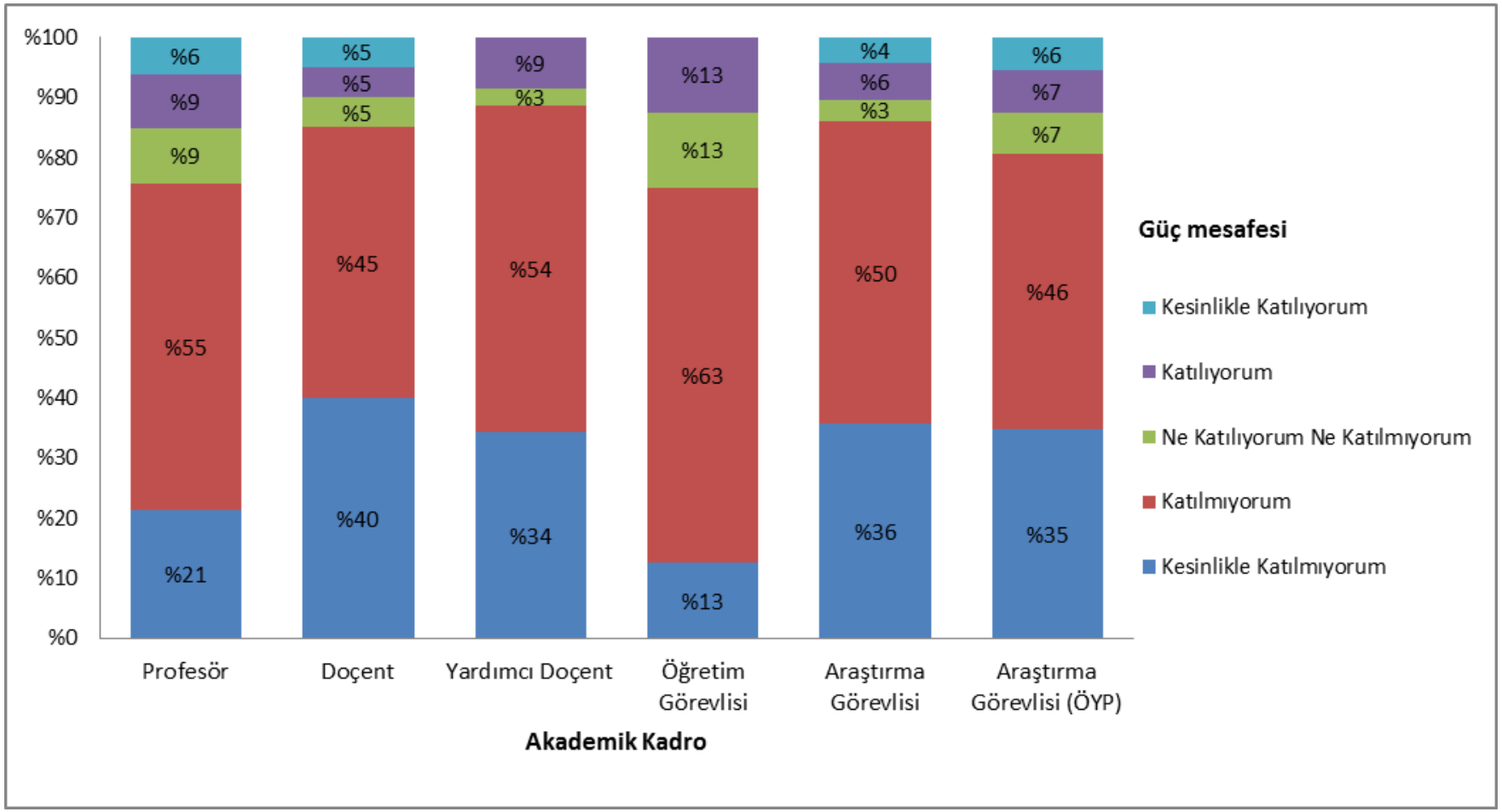

Akademik kadro ile Güç mesafesi boyutu çapraz grafiği.

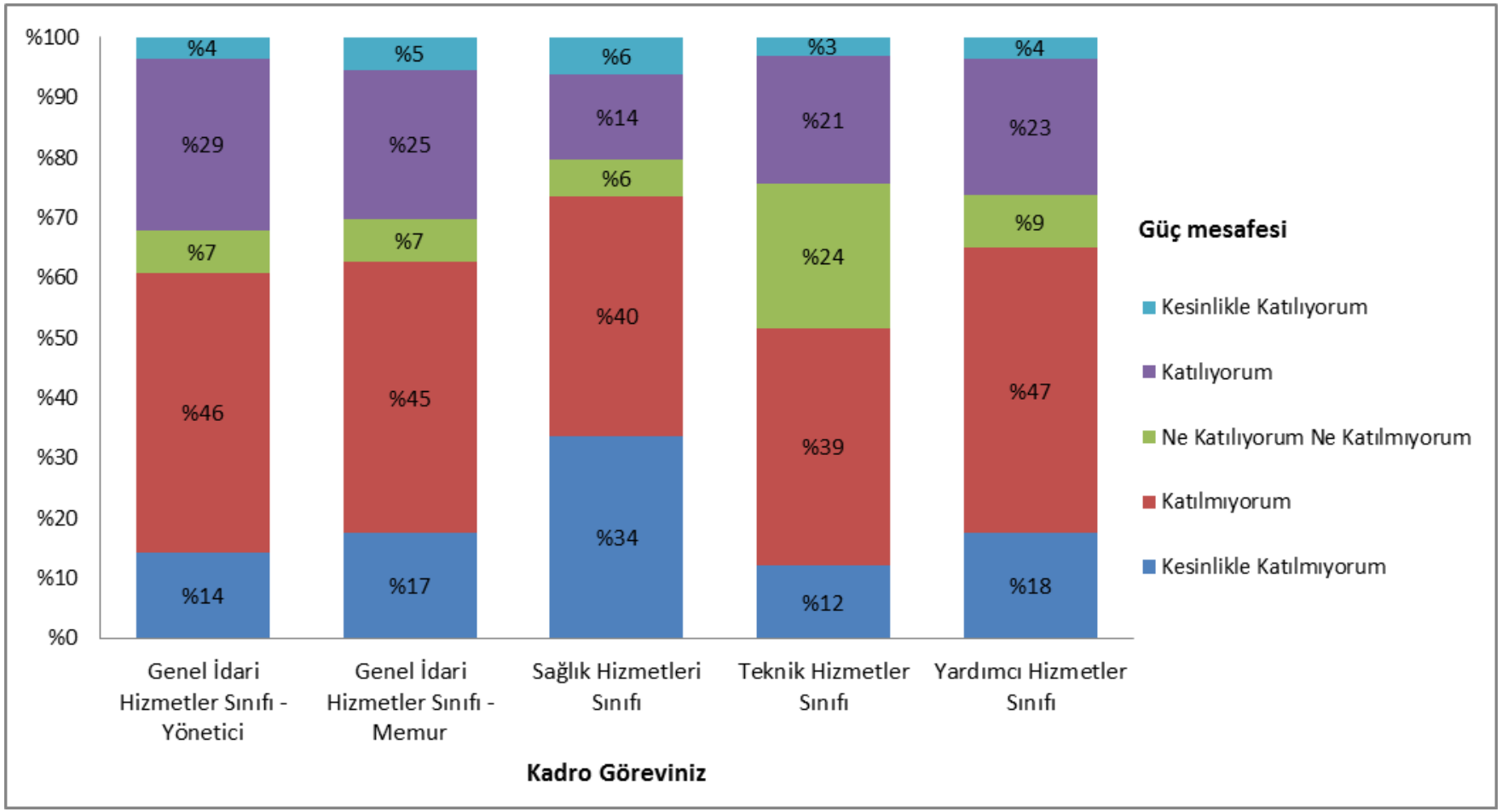

İdari kadro ile Güç mesafesi boyutu çapraz grafiği.

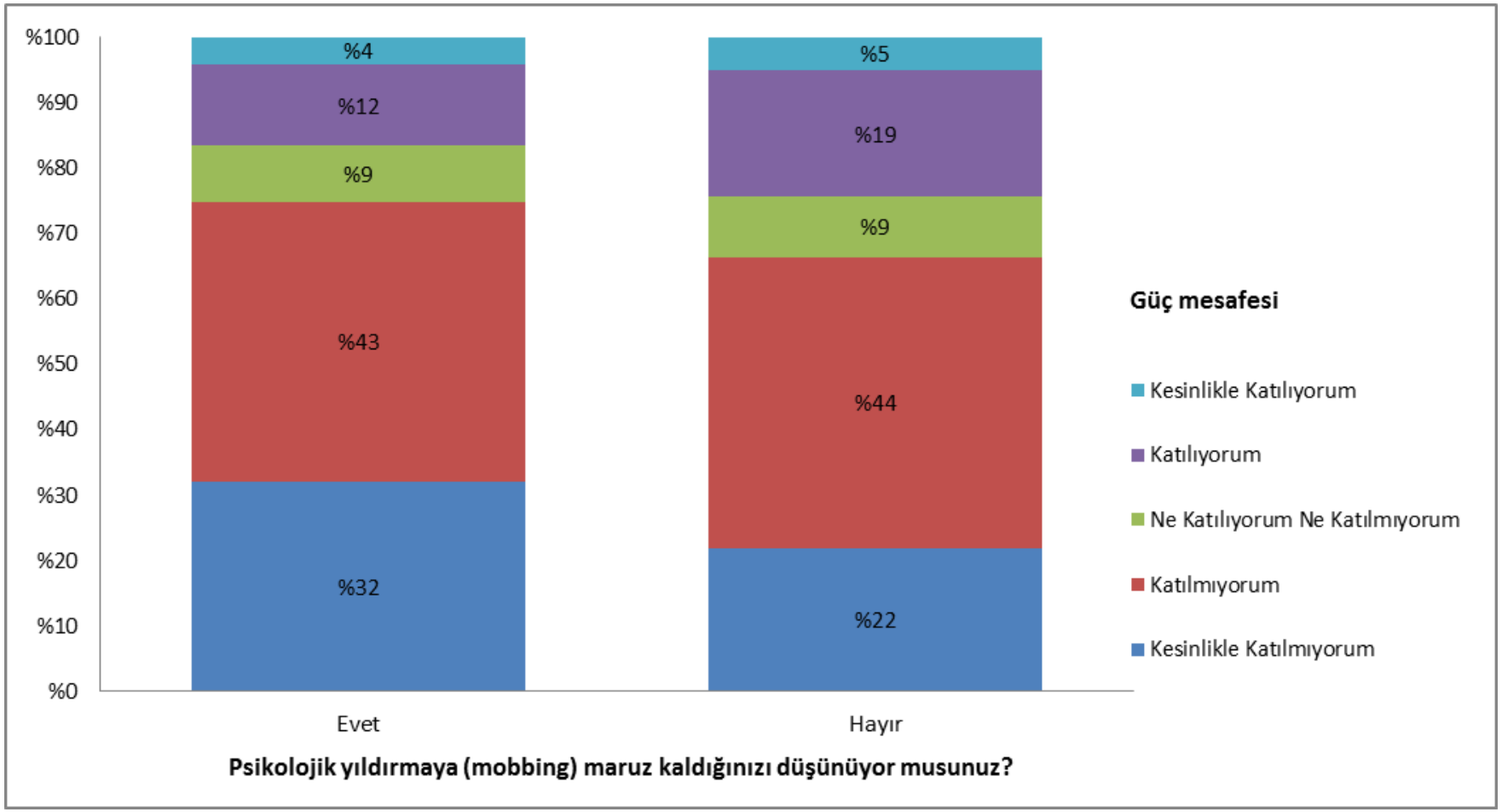

‘Psikolojik yıldırmaya (mobbing) maruz kaldığınızı düşünüyor musunuz’ sorusuna verdiği cevaplar ile Güç mesafesi boyutu çapraz grafiği.

Genel iş doyumu

“Genel iş doyumu” boyutunu oluşturan sorular, karşılık gelen Cronbach alfa ve varyans açıklama oranı.

Bütün olarak değerlendirildiğinde işimden memnunum.
Genel olarak burada çalışmaktan hoşlanıyorum.
Genel olarak işimi seviyorum.
Cronbach alfa: 0,90 Varyans açıklama oranı: %84

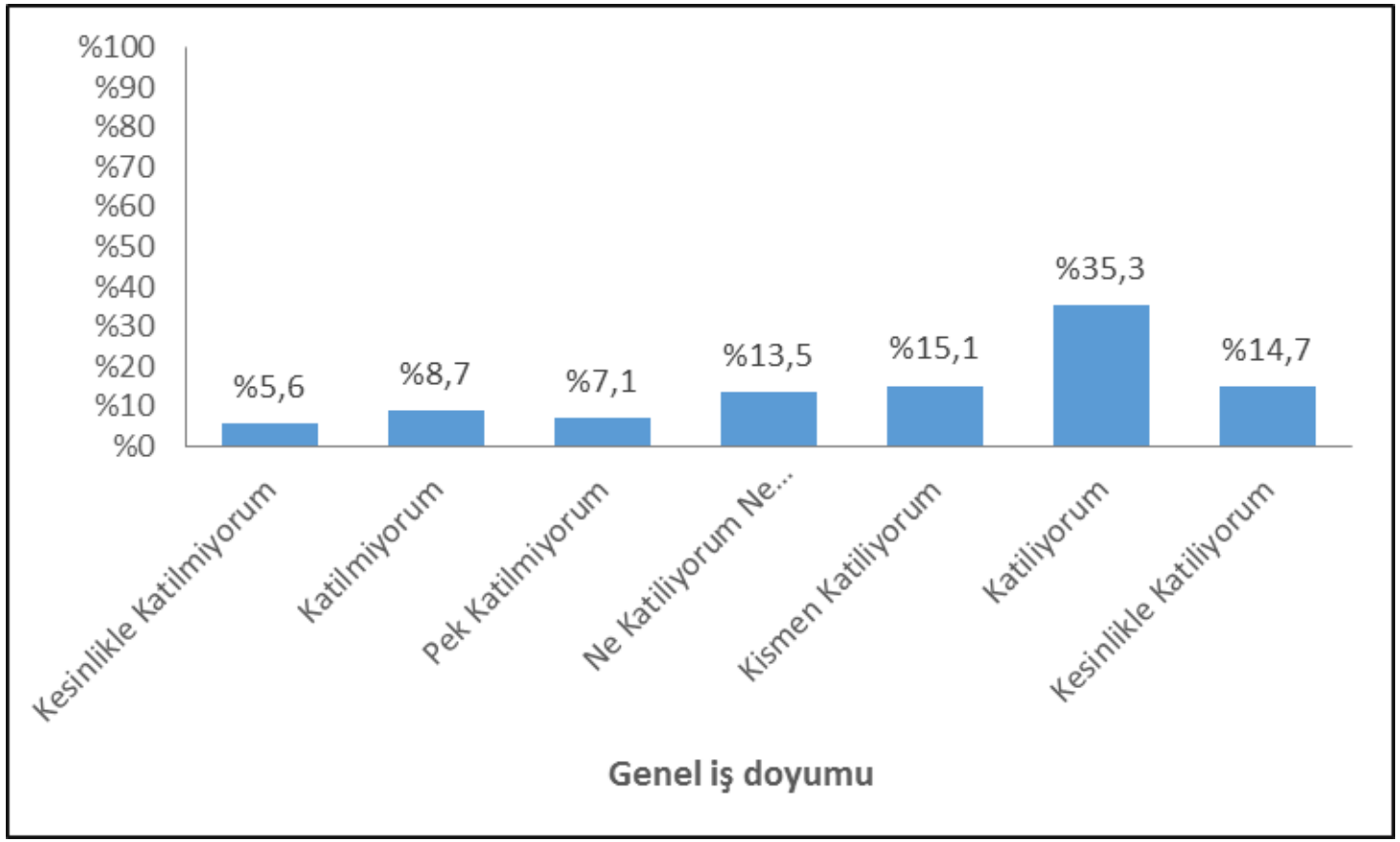

Personelin “genel iş doyumu” dağılımı.

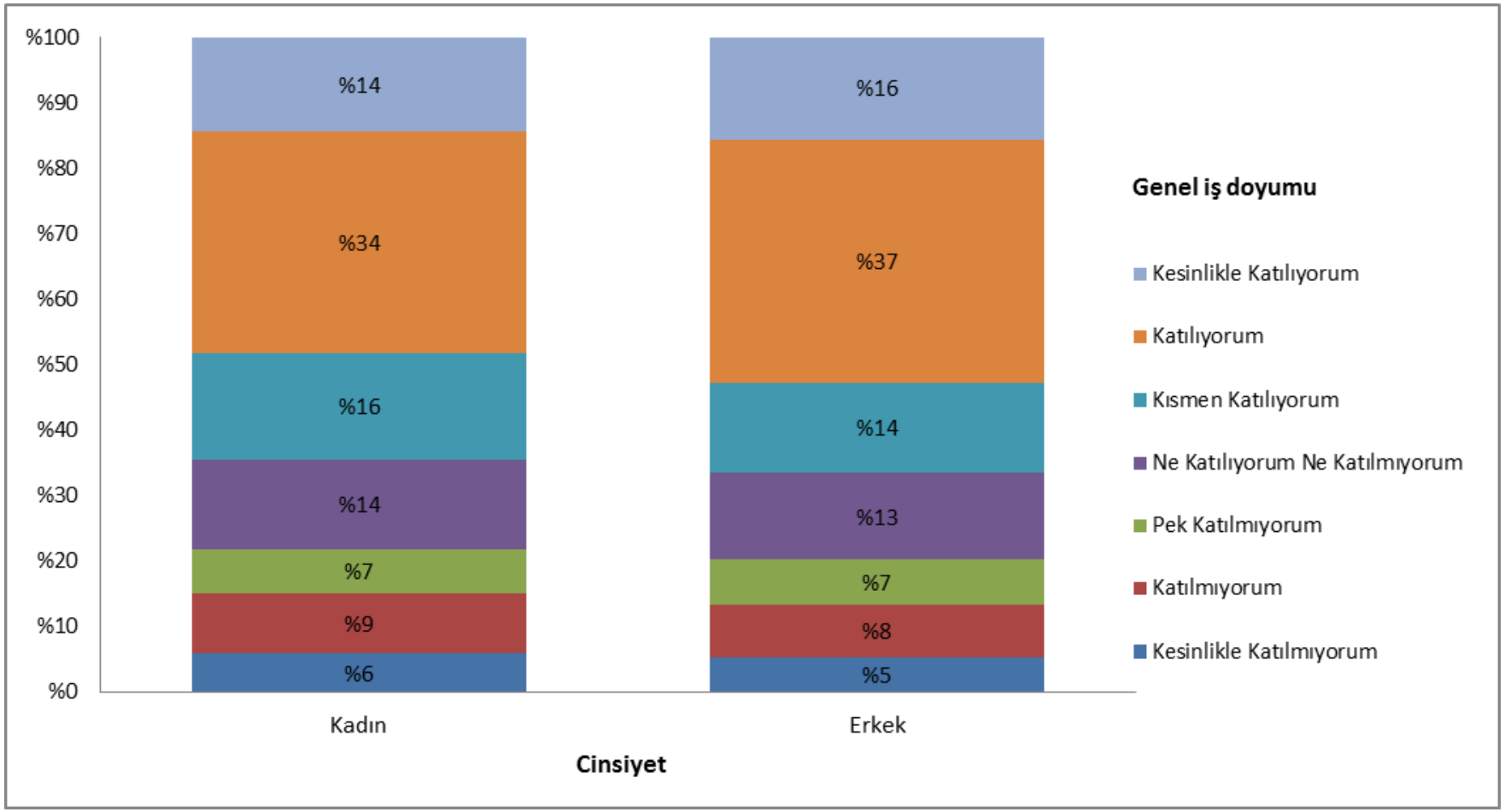

Cinsiyet ile Genel iş doyumu boyutu çapraz grafiği.

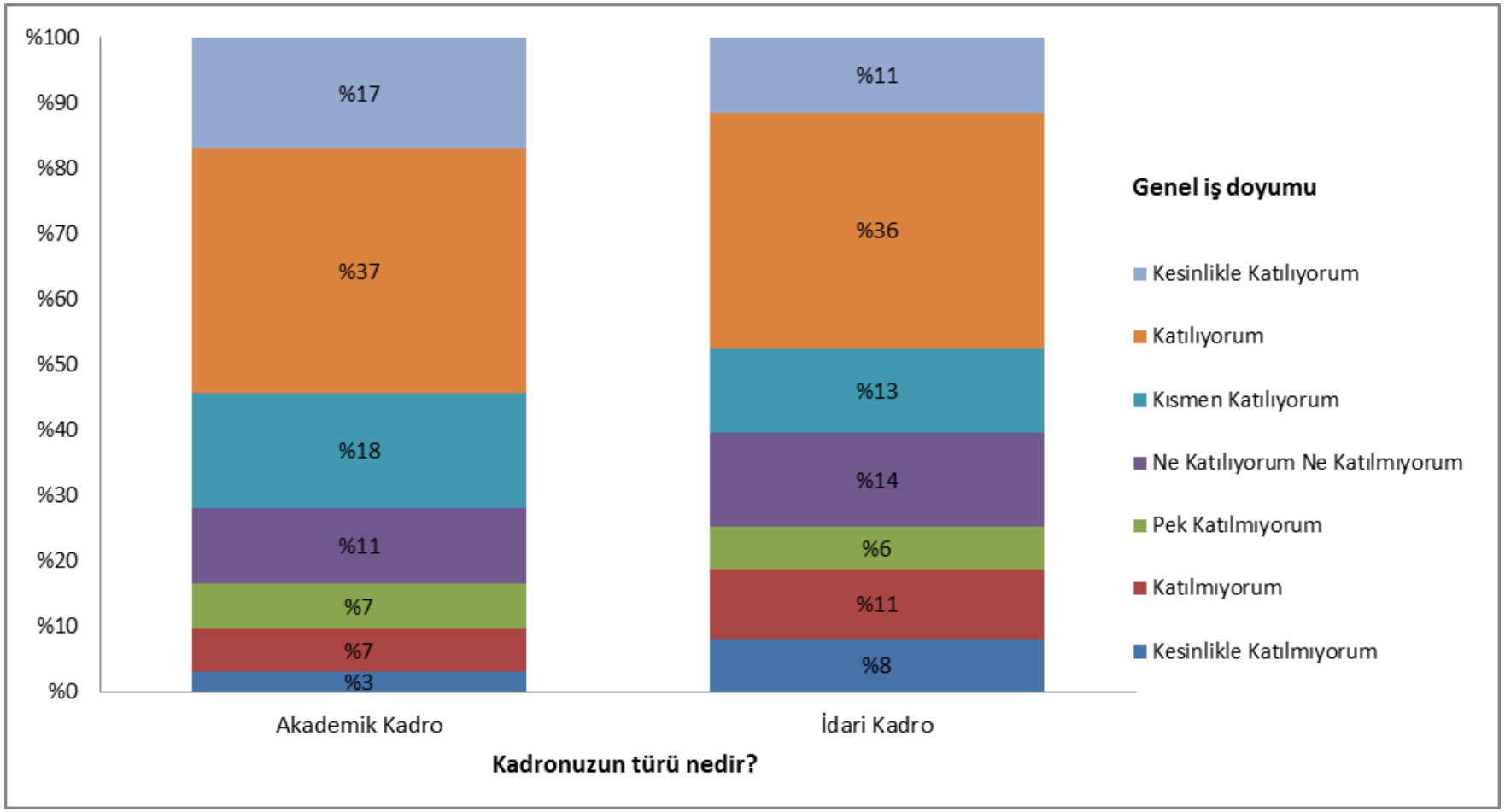

Kadro türü ile Genel iş doyumu boyutu çapraz grafiği.

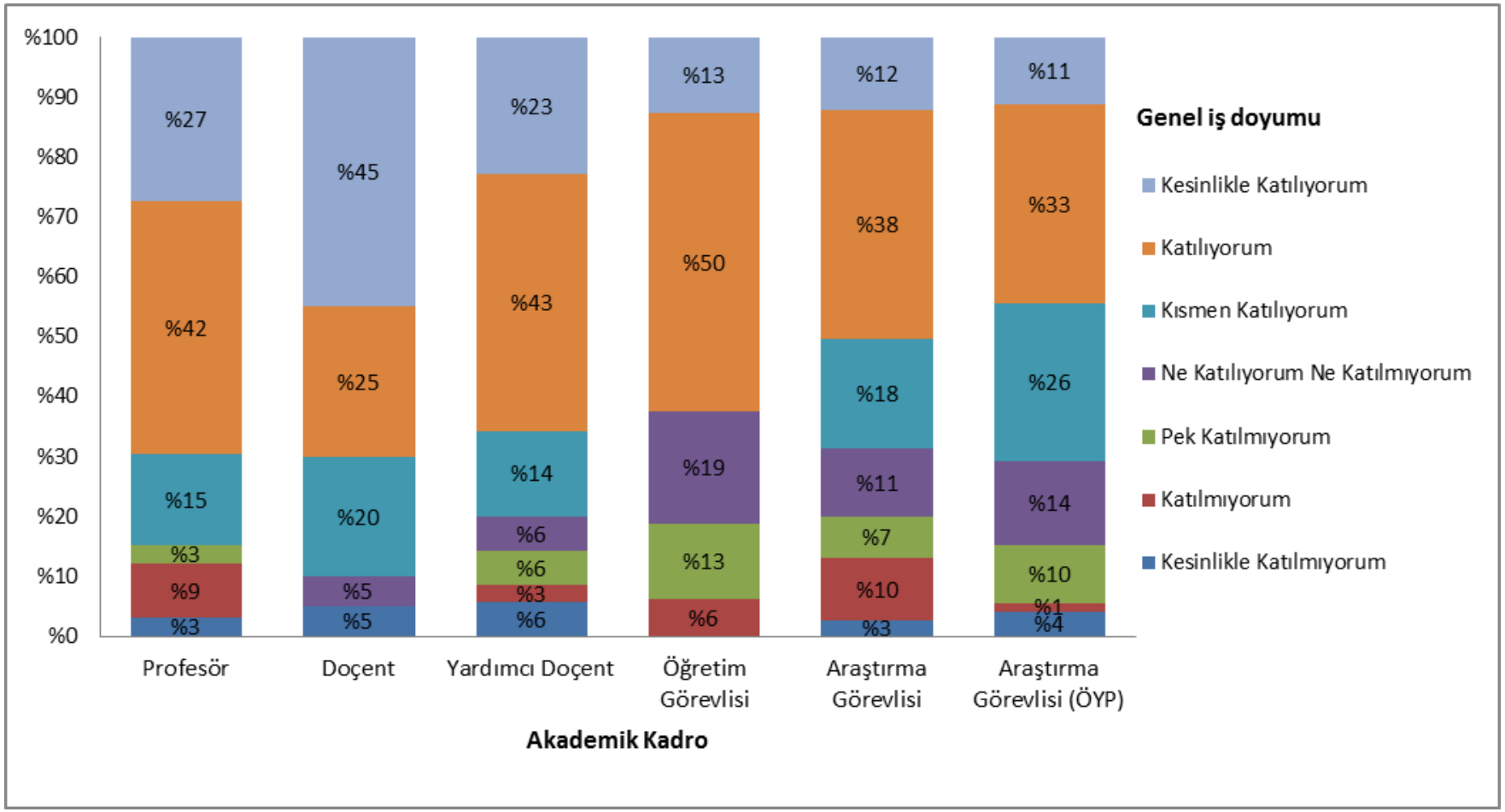

Akademik kadro ile Genel iş doyumu boyutu çapraz grafiği.

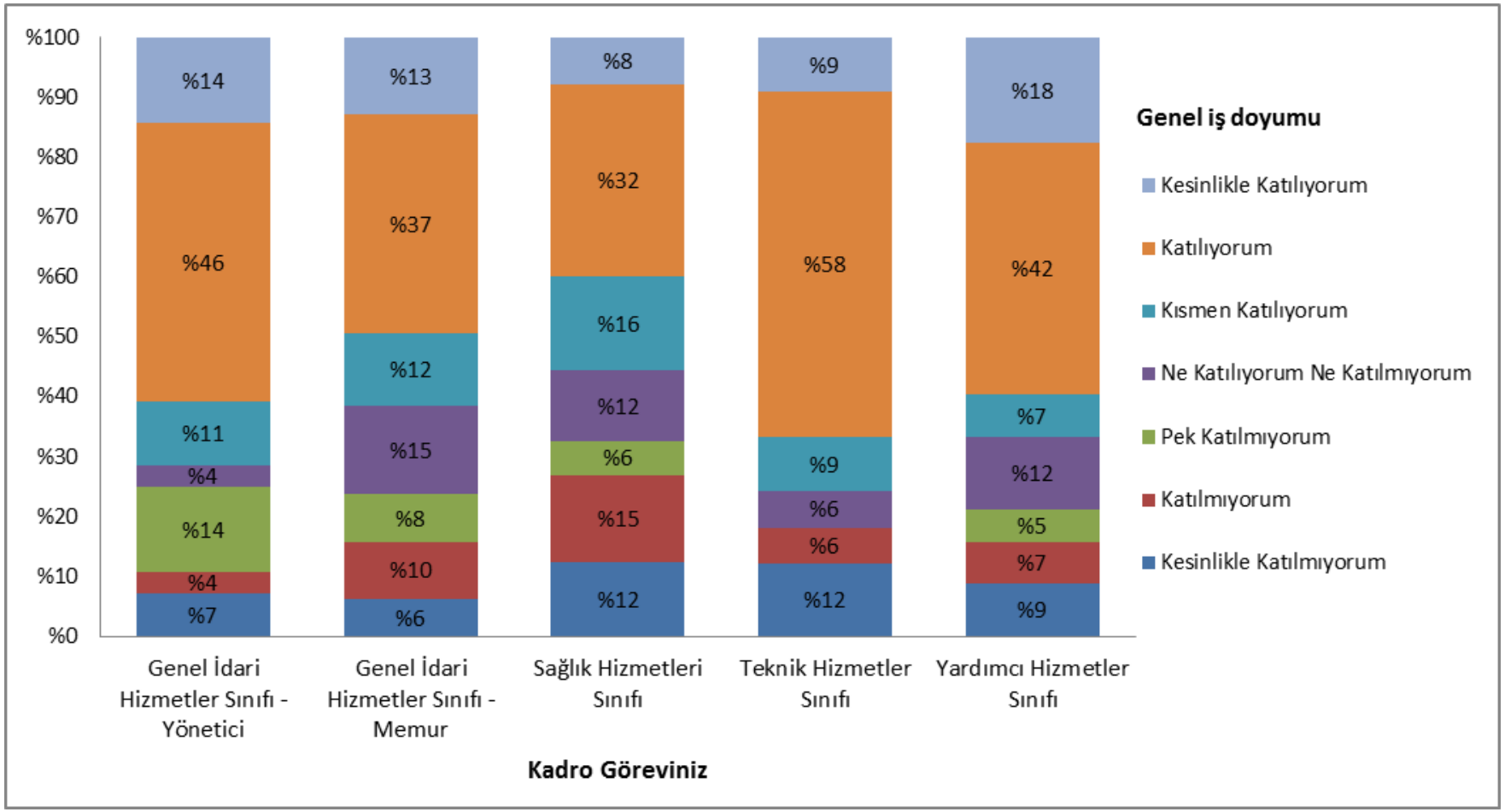

Akademik kadro ile Genel iş doyumu boyutu çapraz grafiği.

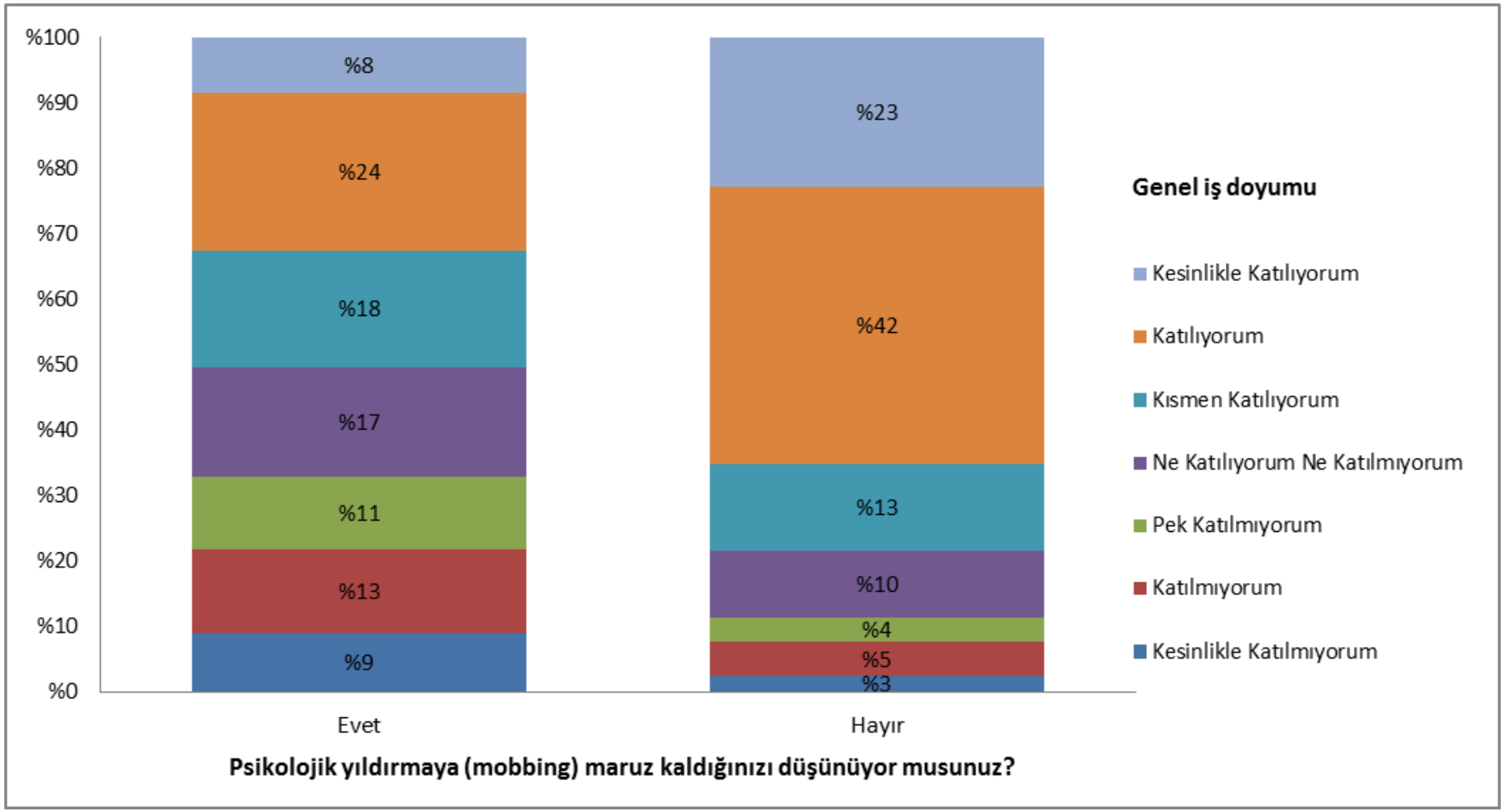

‘Psikolojik yıldırmaya (mobbing) maruz kaldığınızı düşünüyor musunuz’ sorusuna verdiği cevaplar ile Genel iş doyumu boyutu çapraz grafiği.

Duygusal özdeşim

“Duygusal özdeşim” boyutunu oluşturan sorular, karşılık gelen Cronbach alfa ve varyans açıklama oranı.

Birisi çalıştığım kurumu eleştirdiğinde bu bana kişisel bir hakaret gibi gelir.
Basına yansıyan bir olayda bu kurum eleştiriliyorsa bundan çok rahatsız olurum.
Başkalarının çalıştığım kurum hakkında ne düşündüğü benim için çok önemlidir.
Bu kurum hakkında konuşurken genellikle “onlar” yerine “biz” derim.
Bu kurumun başarıları benim başarılarımdır.
Birisi bu kurumu övdüğünde bu, bana kişisel bir iltifat gibi gelir.
Cronbach alfa: 0,83 Varyans açıklama oranı: %54

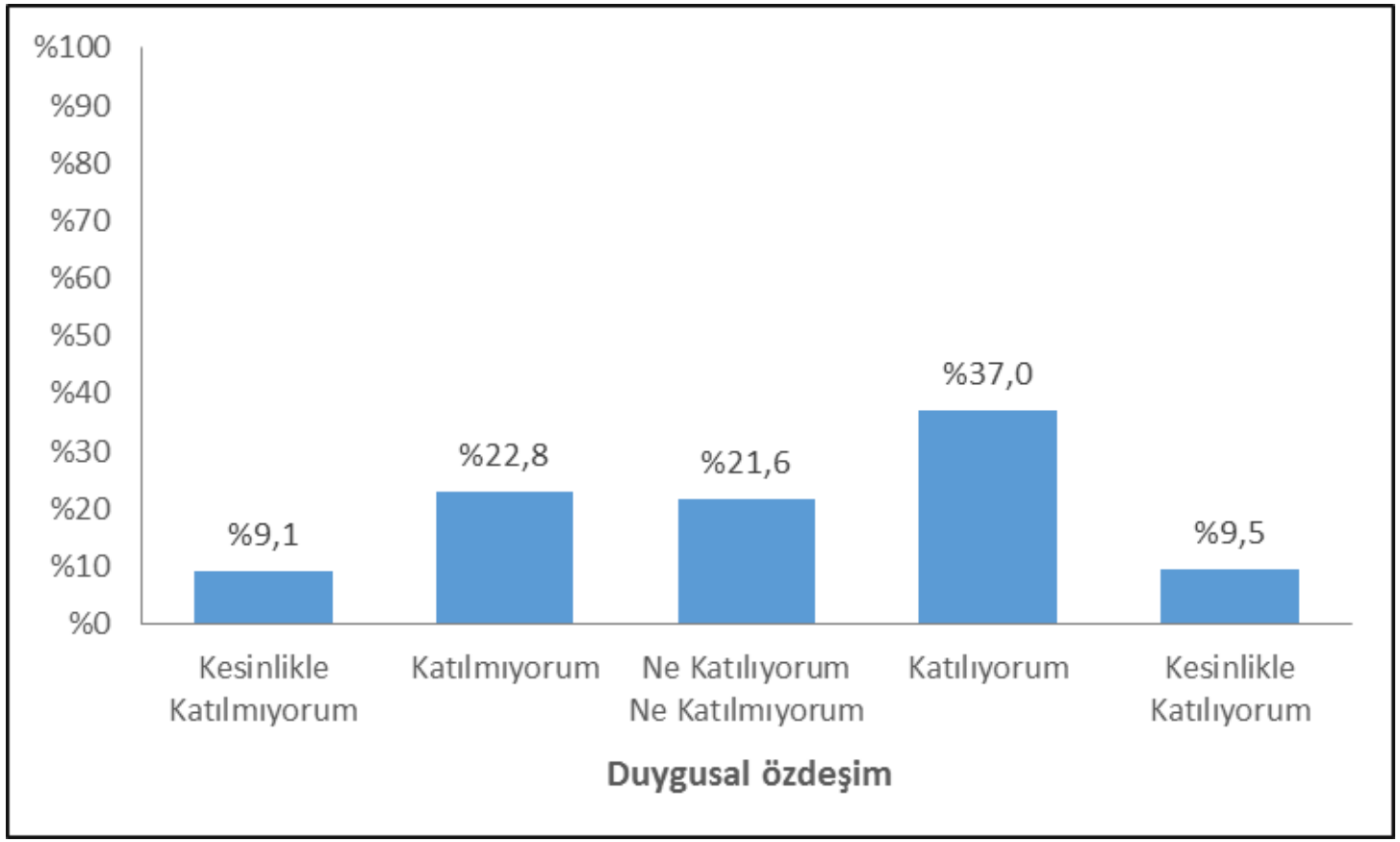

Personelin “duygusal özdeşim” dağılımı.

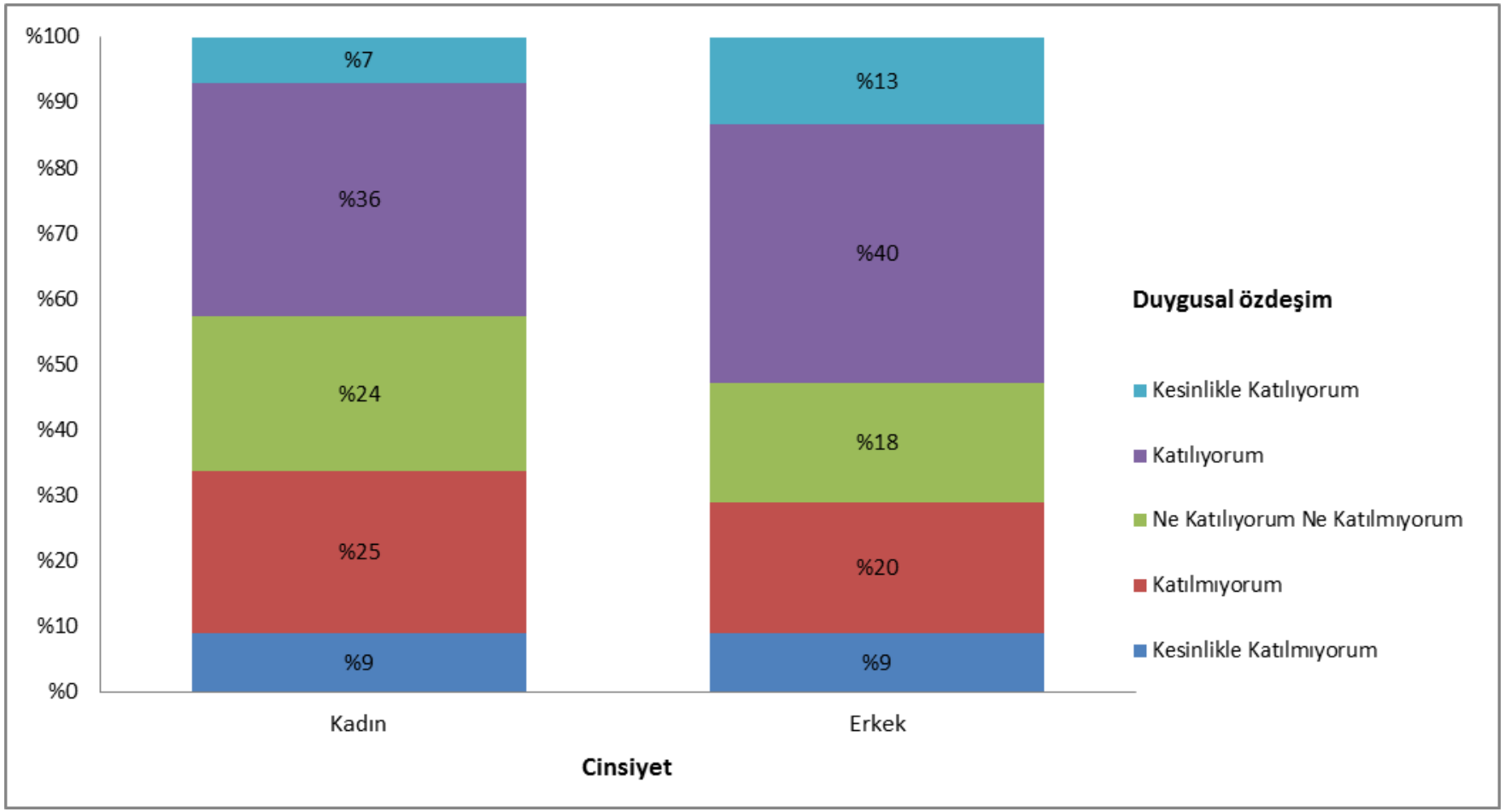

Cinsiyet ile Duygusal özdeşim boyutu çapraz grafiği.

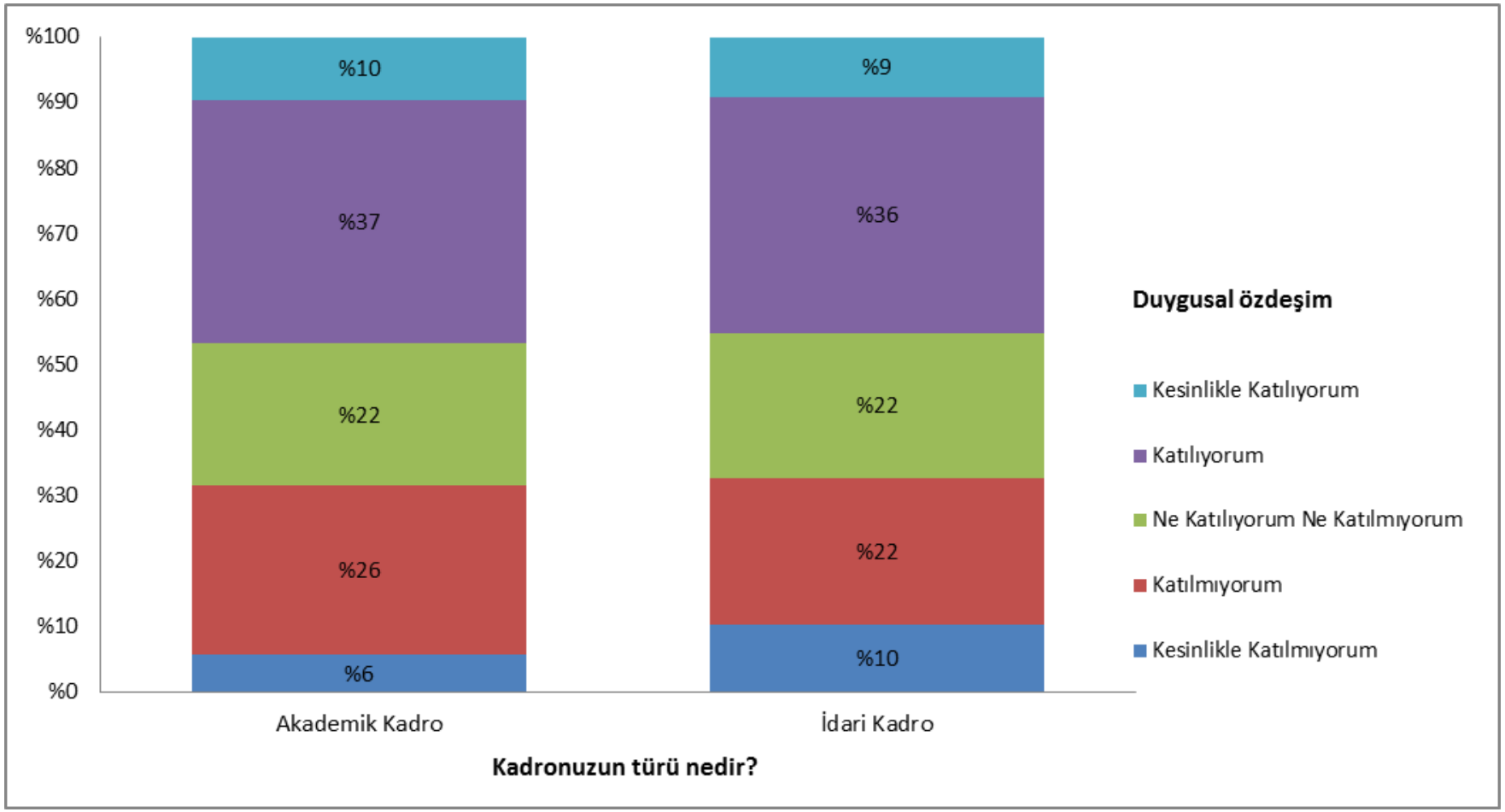

Kadro türü ile Duygusal özdeşim boyutu çapraz grafiği.

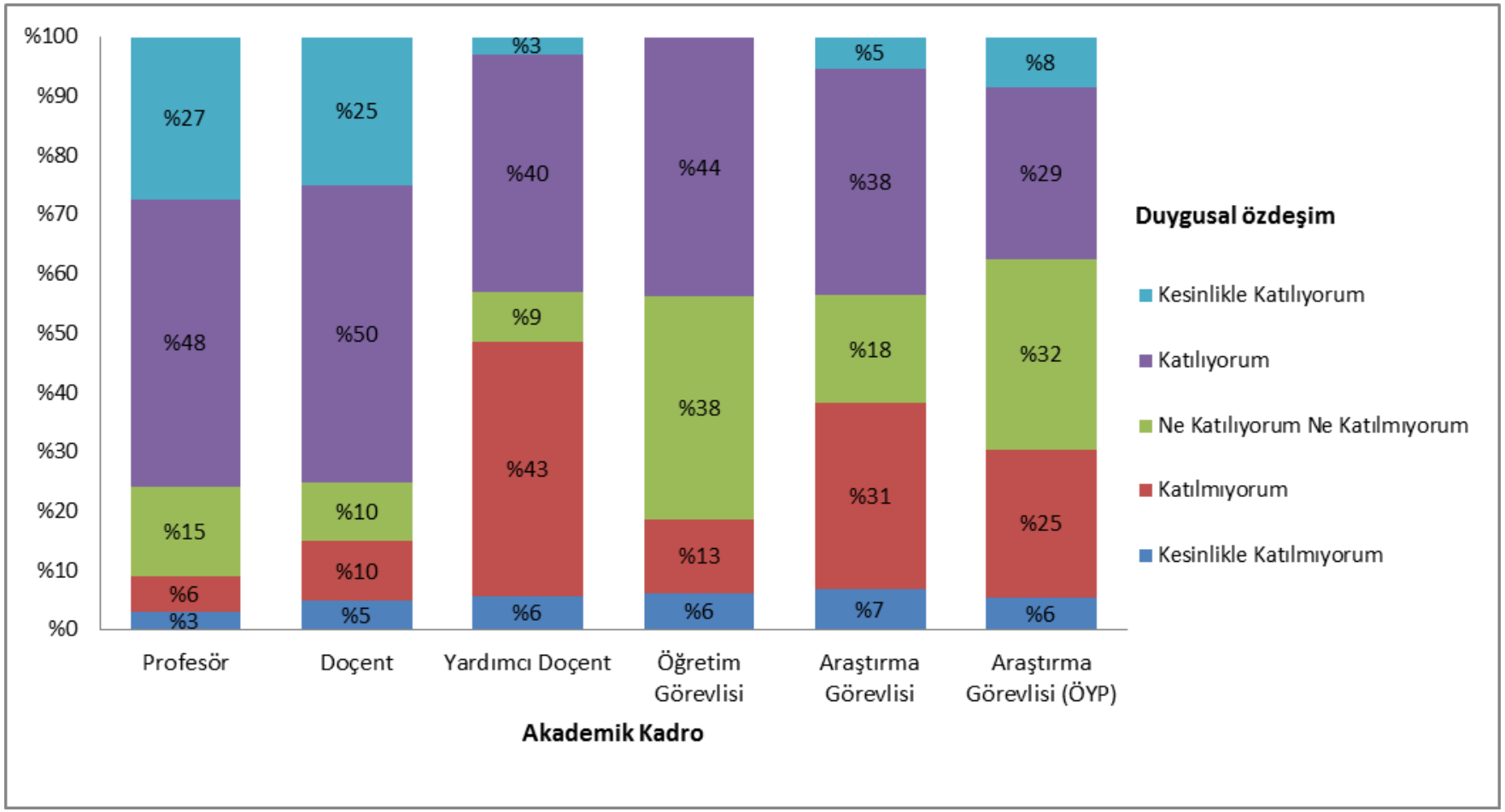

Akademik kadro ile Duygusal özdeşim boyutu çapraz grafiği.

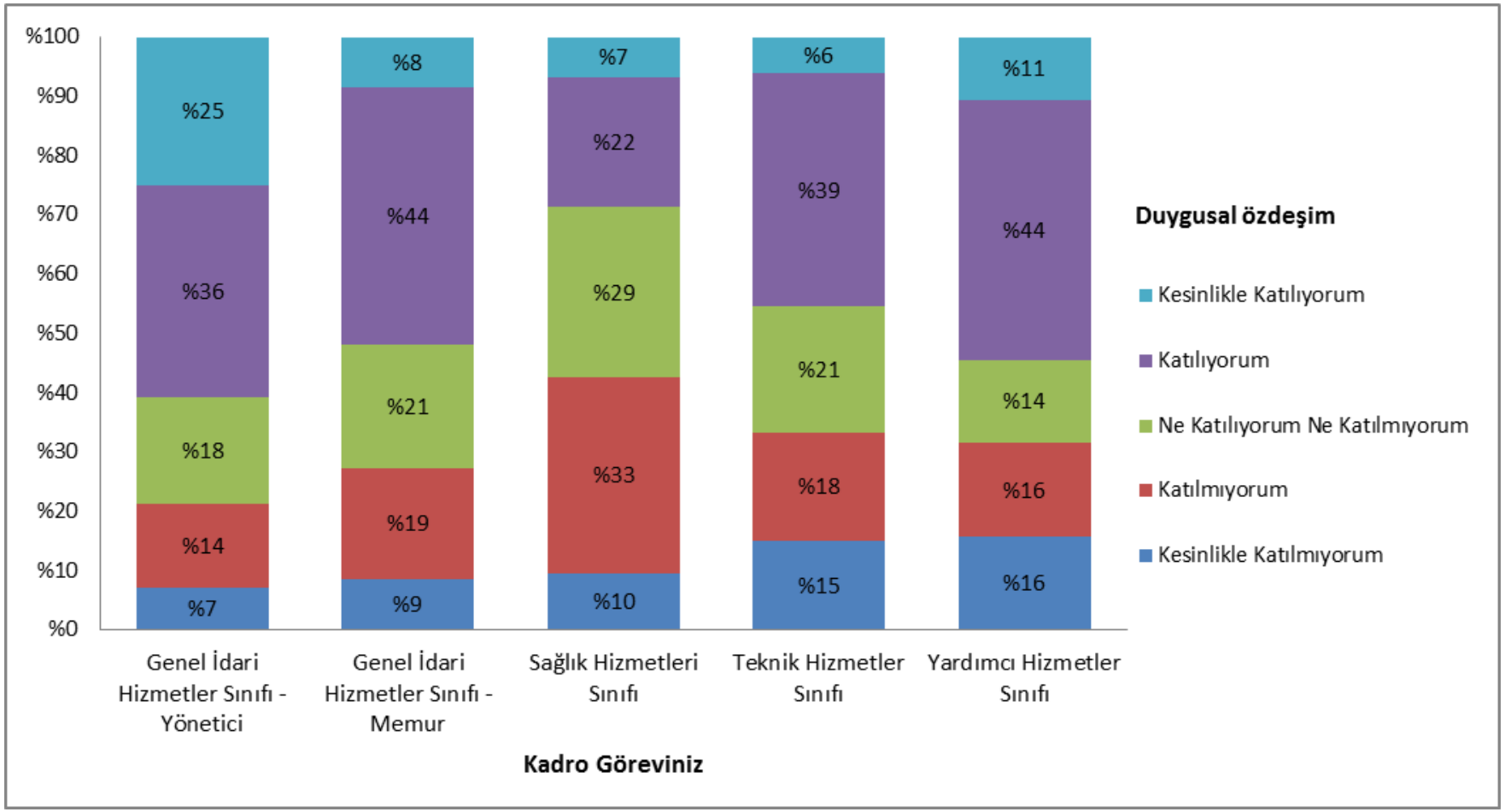

İdari kadro ile Duygusal özdeşim boyutu çapraz grafiği.

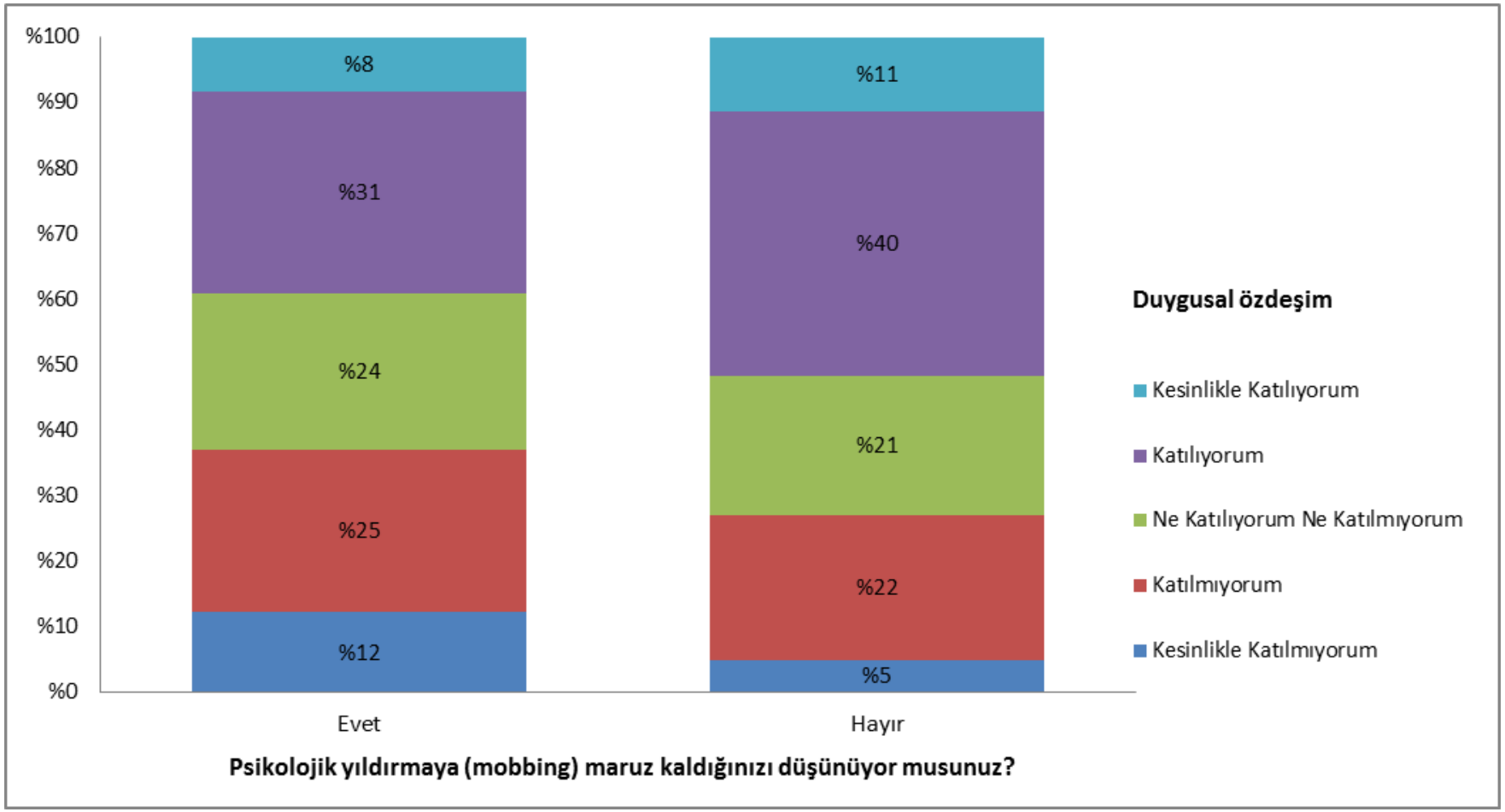

‘Psikolojik yıldırmaya (mobbing) maruz kaldığınızı düşünüyor musunuz’ sorusuna verdiği cevaplar ile Duygusal özdeşim boyutu çapraz grafiği.

Çelişkili özdeşim

“Çelişkili özdeşim” boyutunu oluşturan sorular, karşılık gelen Cronbach alfa ve varyans açıklama oranı.

Bu kurumda çalışmaktan bazen gurur bazen de utanç duyuyorum.
Bu kurumun bir üyesi olduğum için bazen onurlanmış bazen de aşağılanmış hissediyorum.
Bu kurumla bağlantılı olmak ben de karmaşık duygular yaratıyor.
Bu kurumu sevmekle nefret etmek arasında sıkışıp kaldım.
Bu kurumun bir parçası olmam konusunda çelişkili duygularım var.
Bu kuruma birbirinin tam zıttı duygular besliyorum.
Cronbach alfa: 0,85 Varyans açıklama oranı: %57

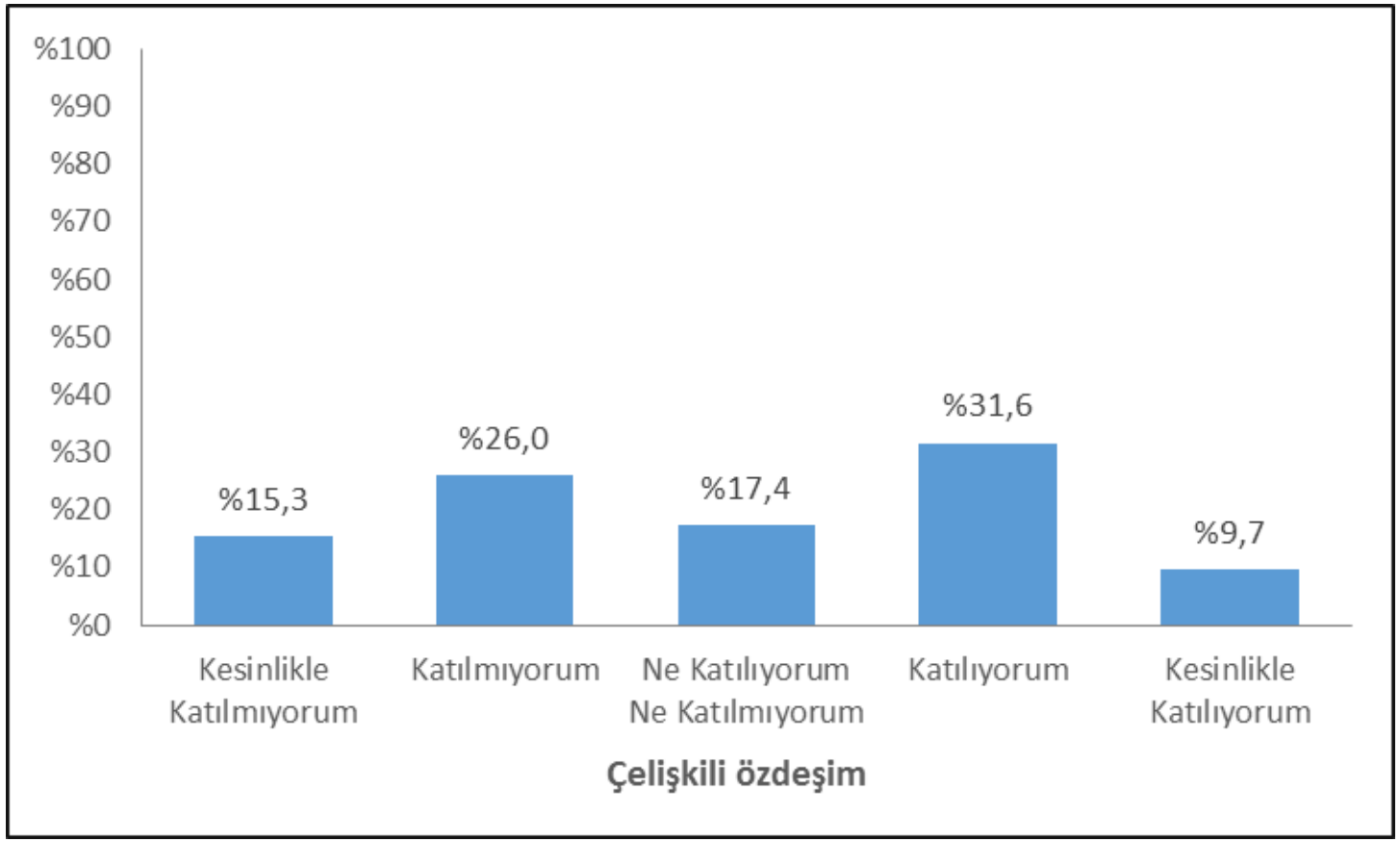

Personelin “çelişkili özdeşim” dağılımı.

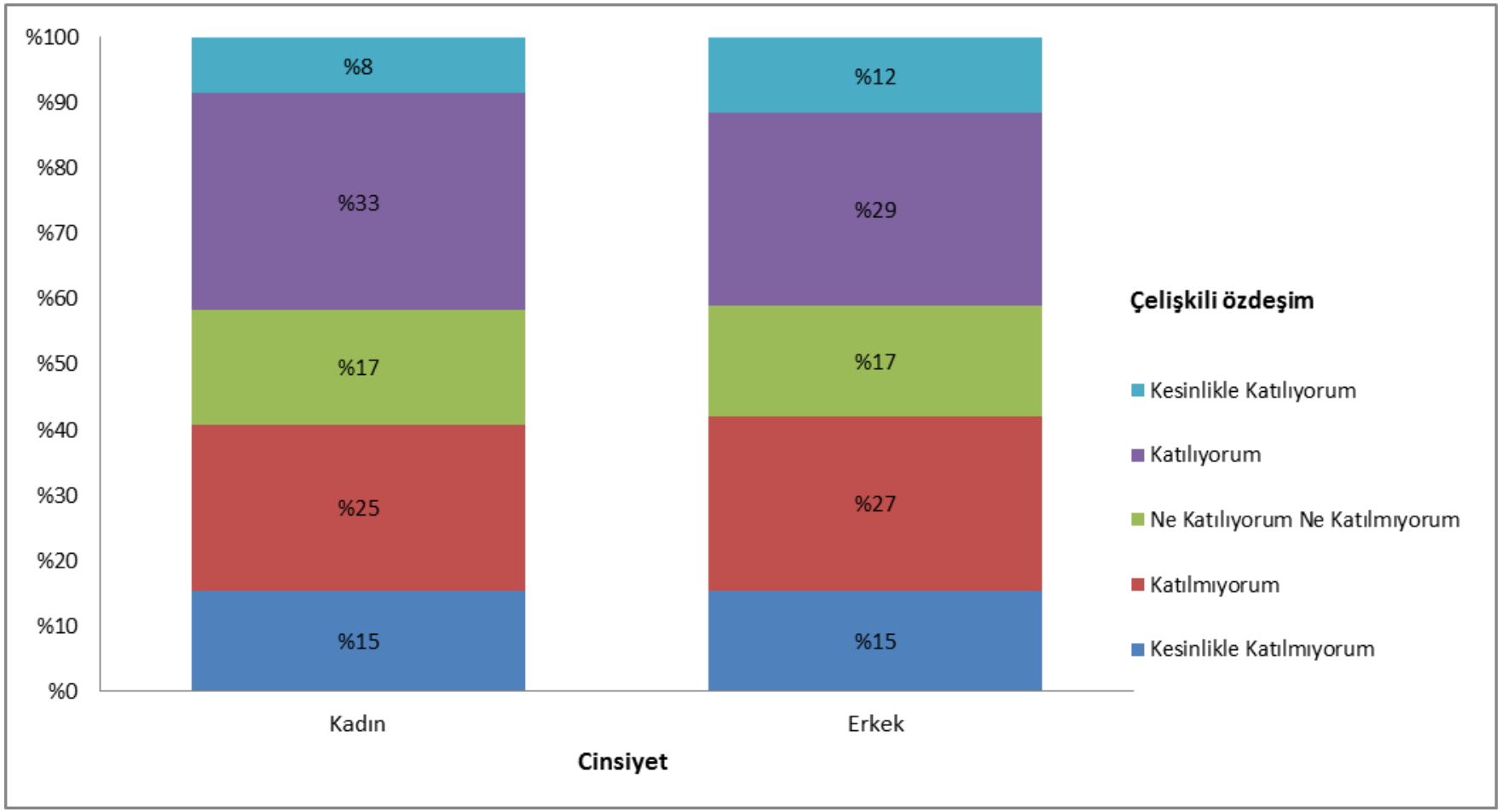

Cinsiyet ile Çelişkili özdeşim boyutu çapraz grafiği.

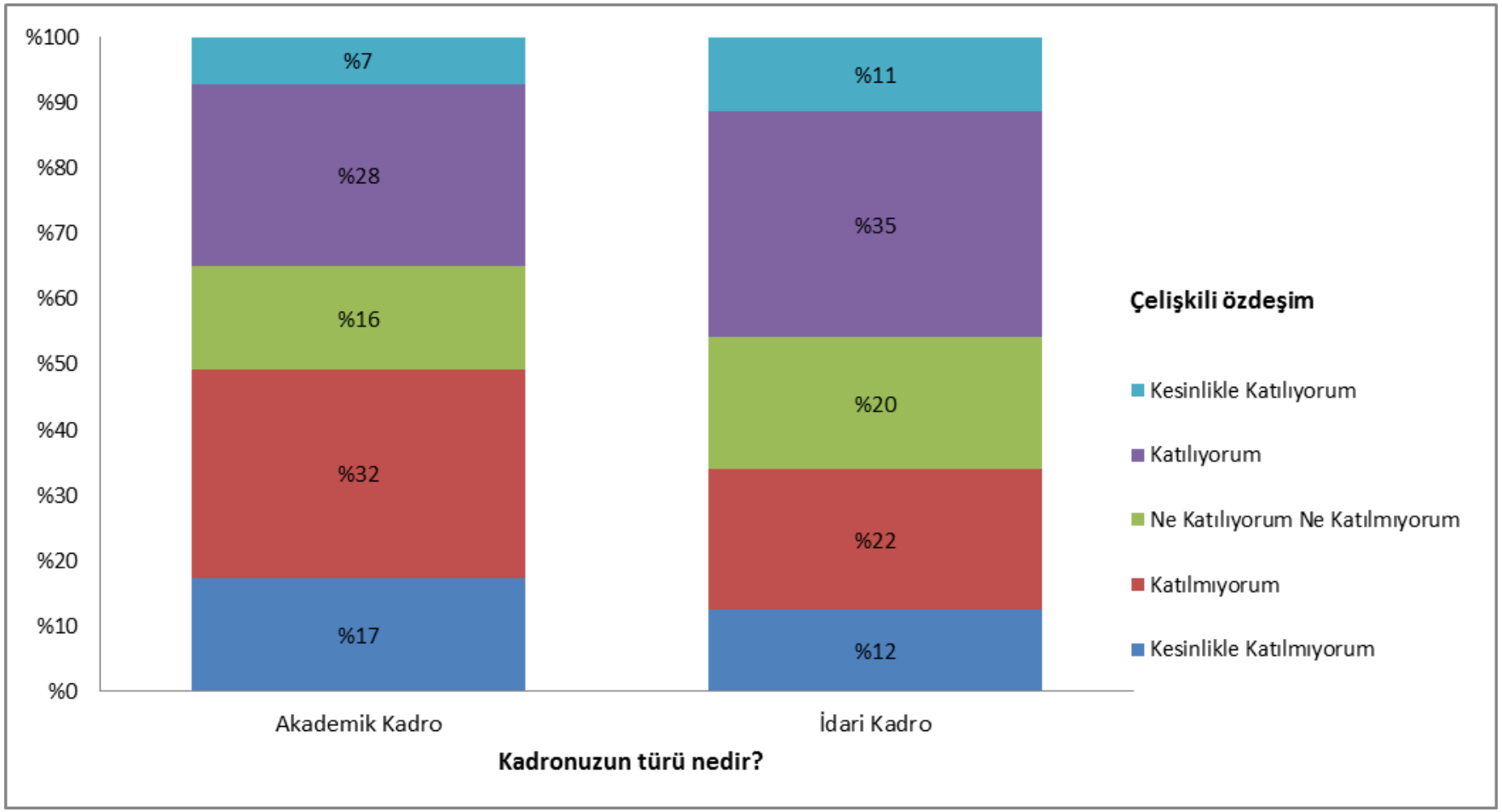

Kadro türü ile Çelişkili özdeşim boyutu çapraz grafiği.

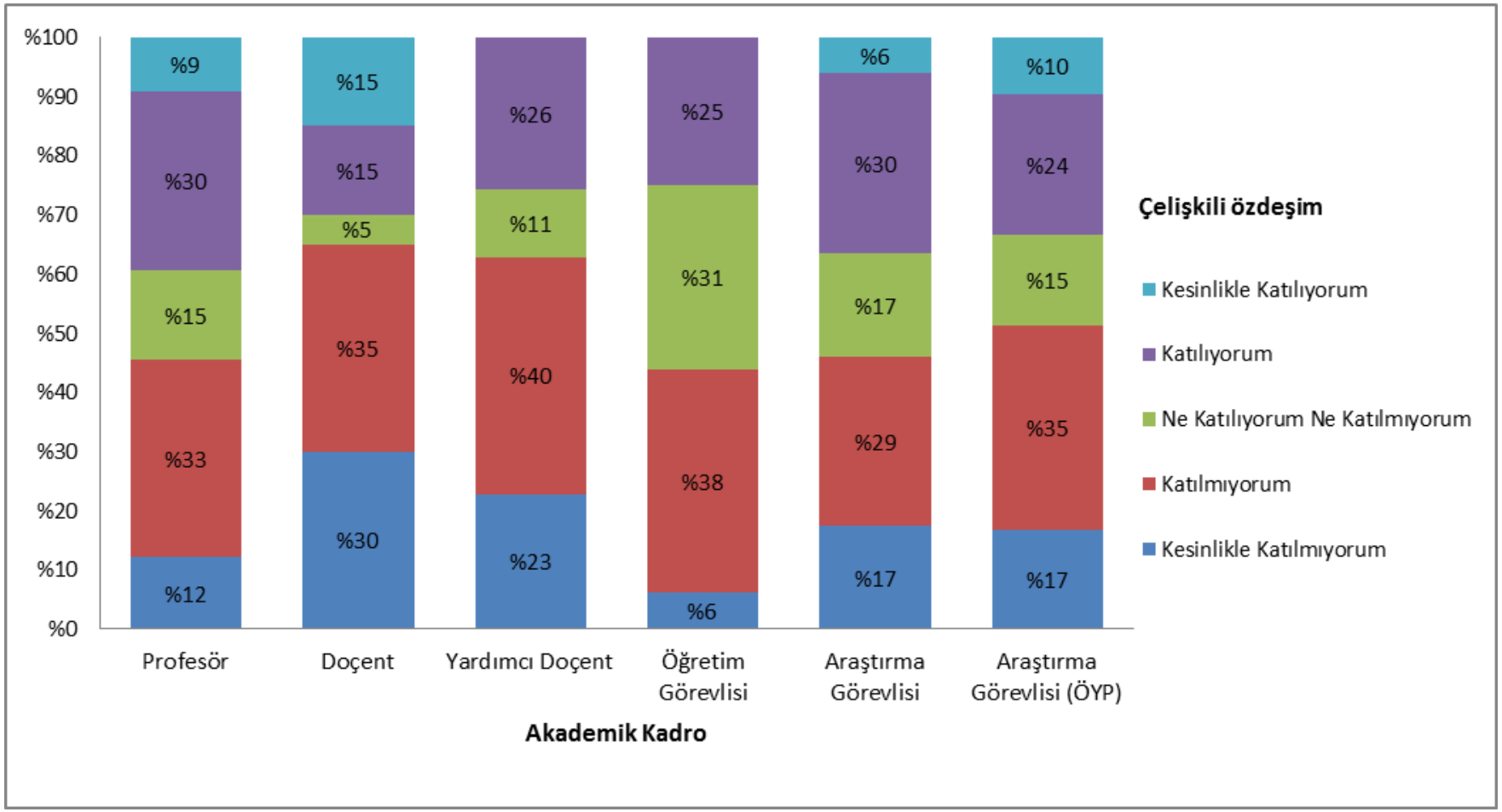

Akademik kadro ile Çelişkili özdeşim boyutu çapraz grafiği.

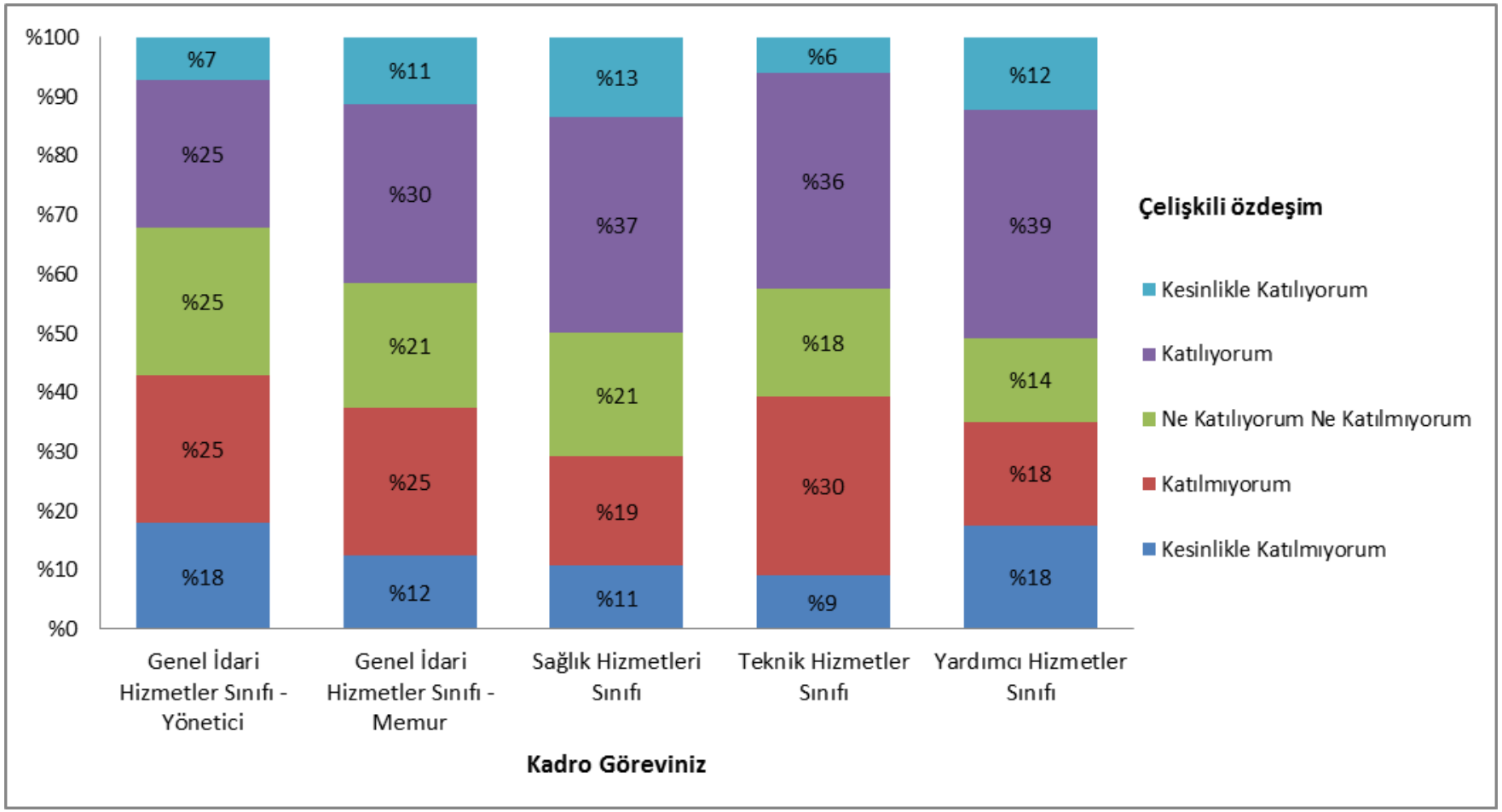

İdari kadro ile Çelişkili özdeşim boyutu çapraz grafiği.

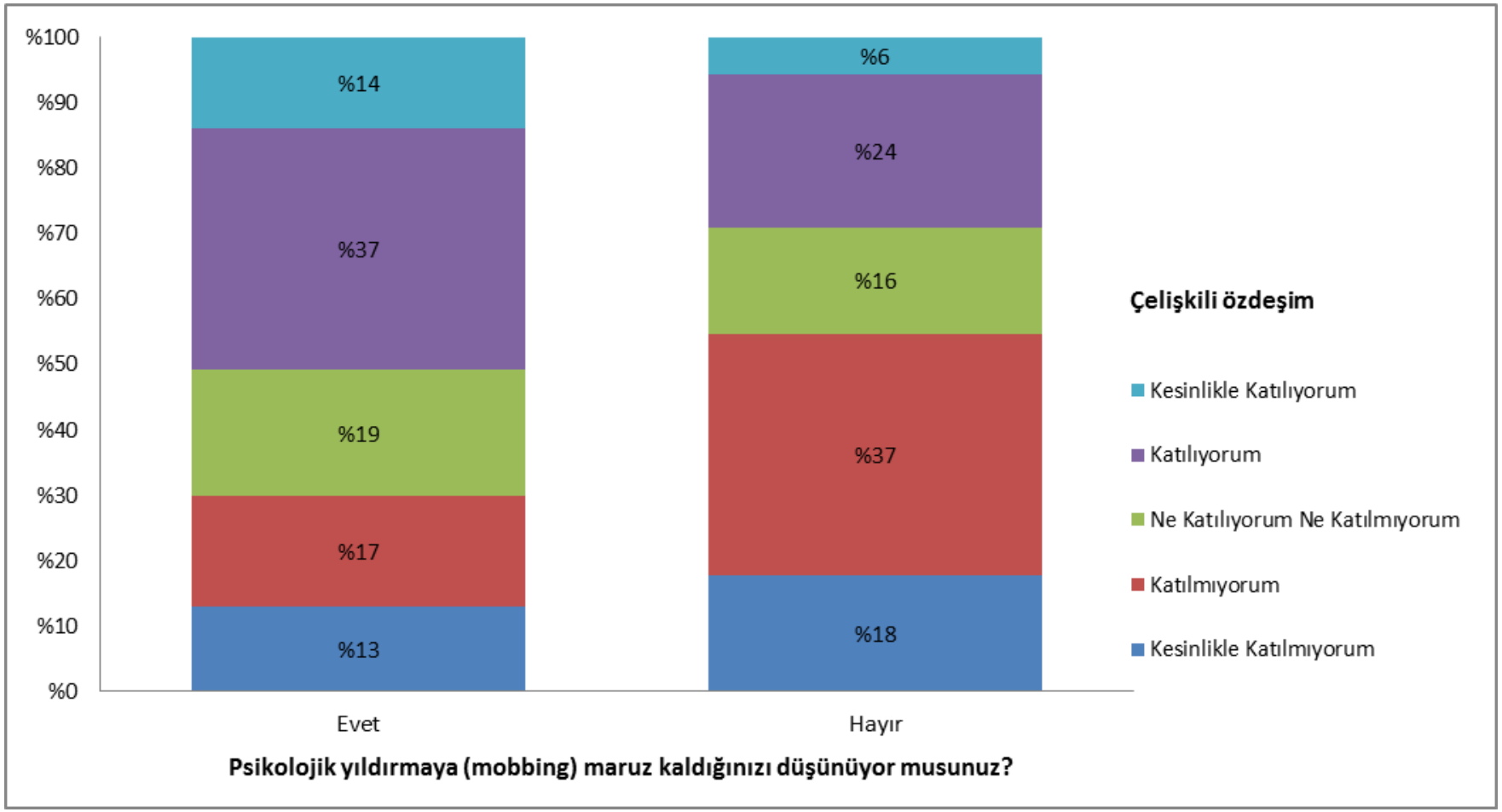

‘Psikolojik yıldırmaya (mobbing) maruz kaldığınızı düşünüyor musunuz’ sorusuna verdiği cevaplar ile Çelişkili özdeşim boyutu çapraz grafiği.

Algılanan örgütsel destek

“Algılanan örgütsel destek” boyutunu oluşturan sorular, karşılık gelen Cronbach alfa ve varyans açıklama oranı.

Bu kurum benim amaçlarıma ve değerlerime gerçekten önem verir.
Bir problemim olduğunda kurumumdaki yöneticilerimden destek alabilirim.
Bu kurum benim refahımı düşünür.
Bu kurumda yöneticilerim, işimi yeteneğimin en üst seviyesinde gerçekleştirebilmem için bana yardım etme konusunda elinden geleni yapar.
Mümkün olan en iyi işi bile yapmış olsaydım yöneticilerim bunu fark etmezdi.
Bu kurum çalışanların işteki genel tatminine önem verilir.
Bu kurumda yöneticilerim bana çok az ilgi gösterir.
Bu kurumda fikirlerime önem verilir.
Cronbach alfa: 0,89 Varyans açıklama oranı: %56

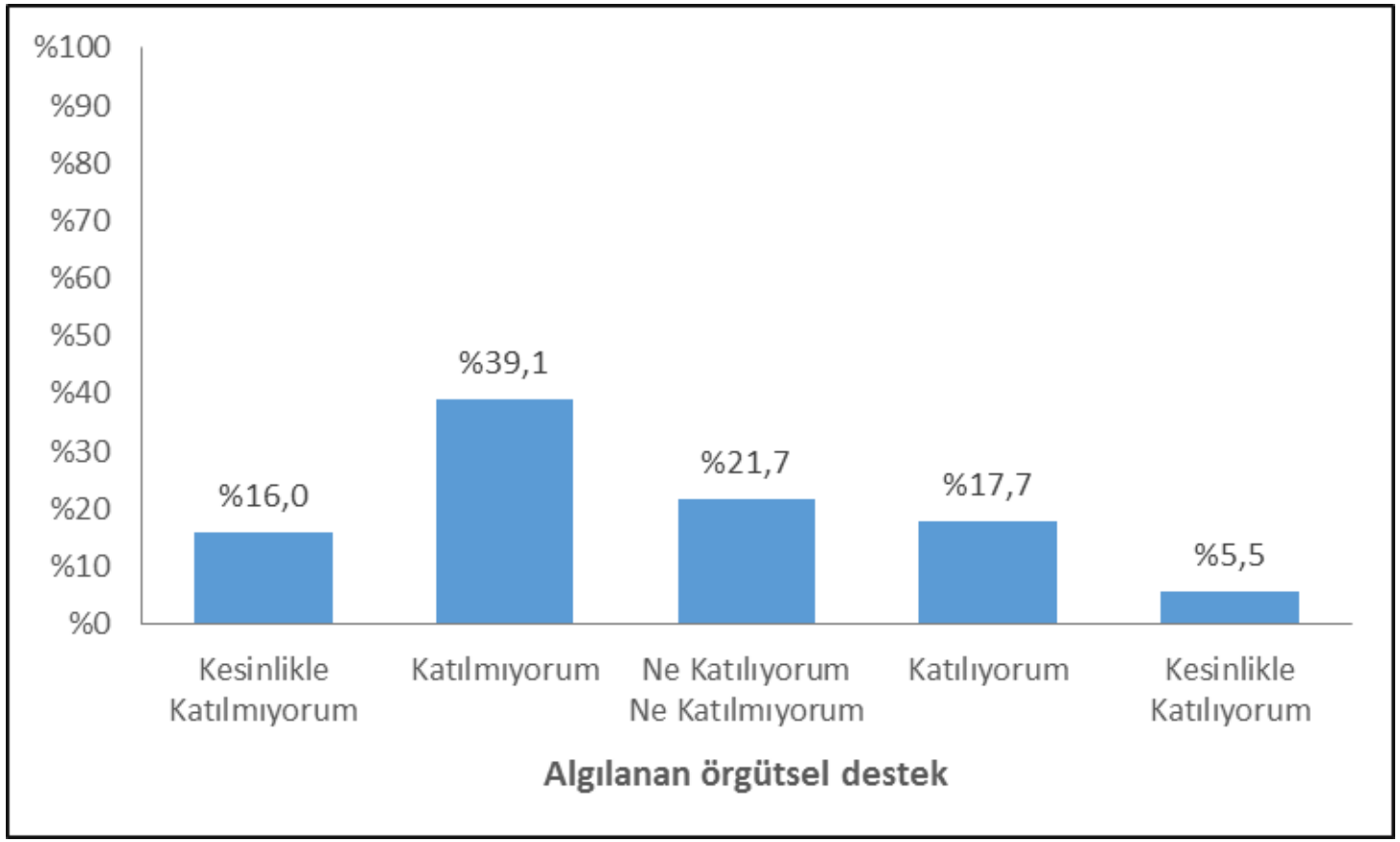

Personelin “algılanan örgütsel destek” dağılımı.

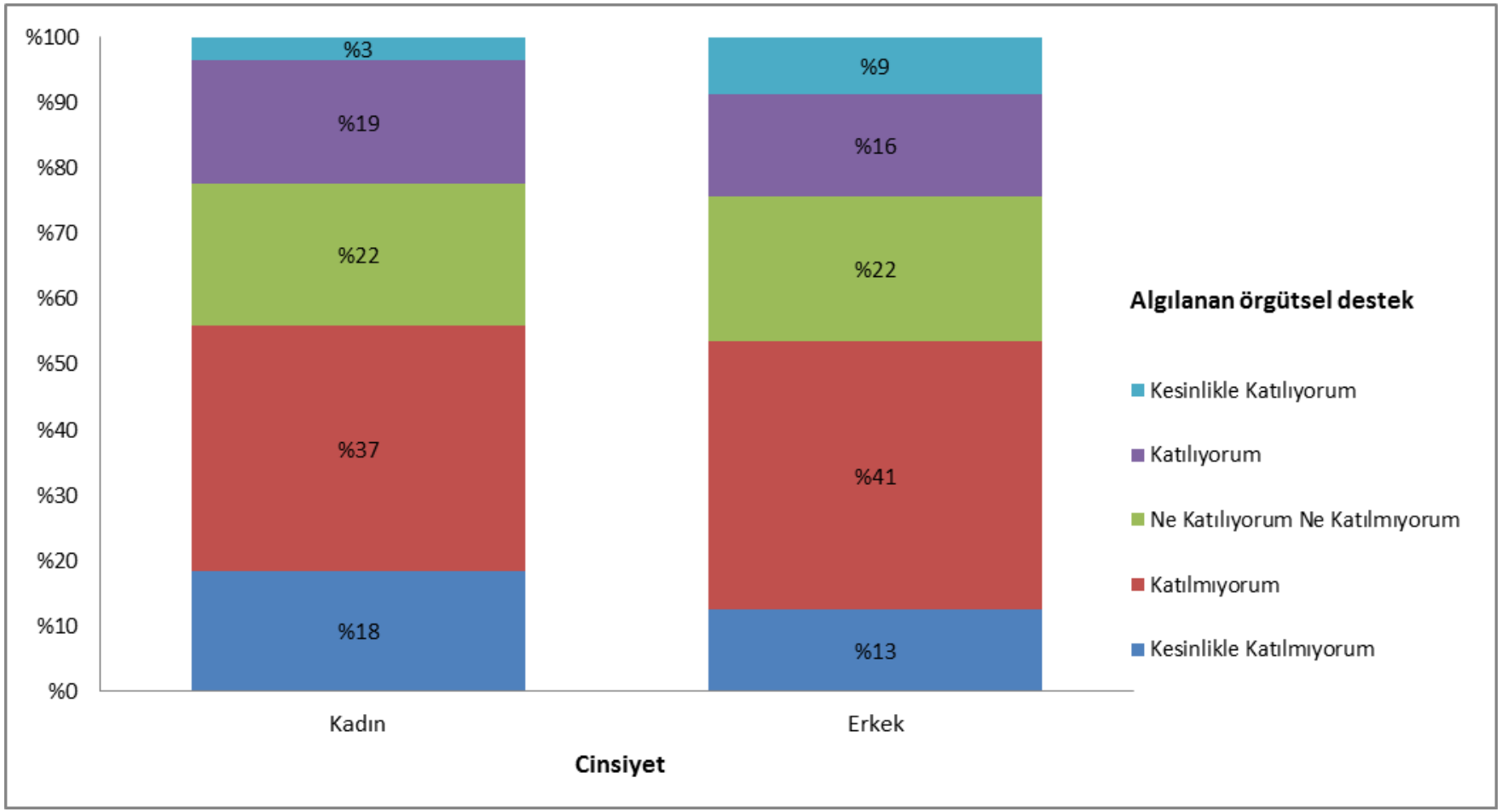

Cinsiyet ile Algılanan örgütsel destek boyutu çapraz grafiği.

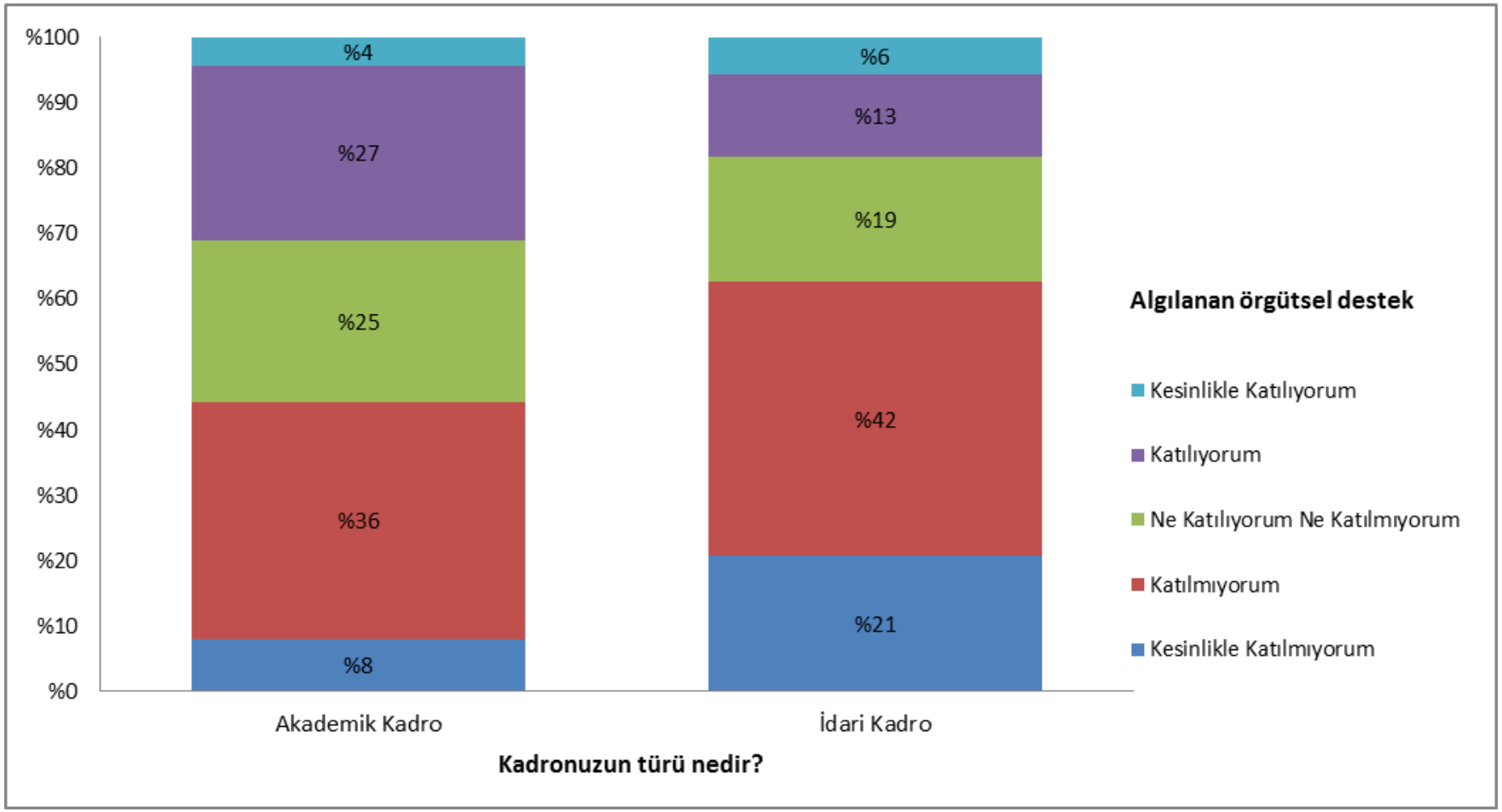

Kadro türü ile Algılanan örgütsel destek boyutu çapraz grafiği.

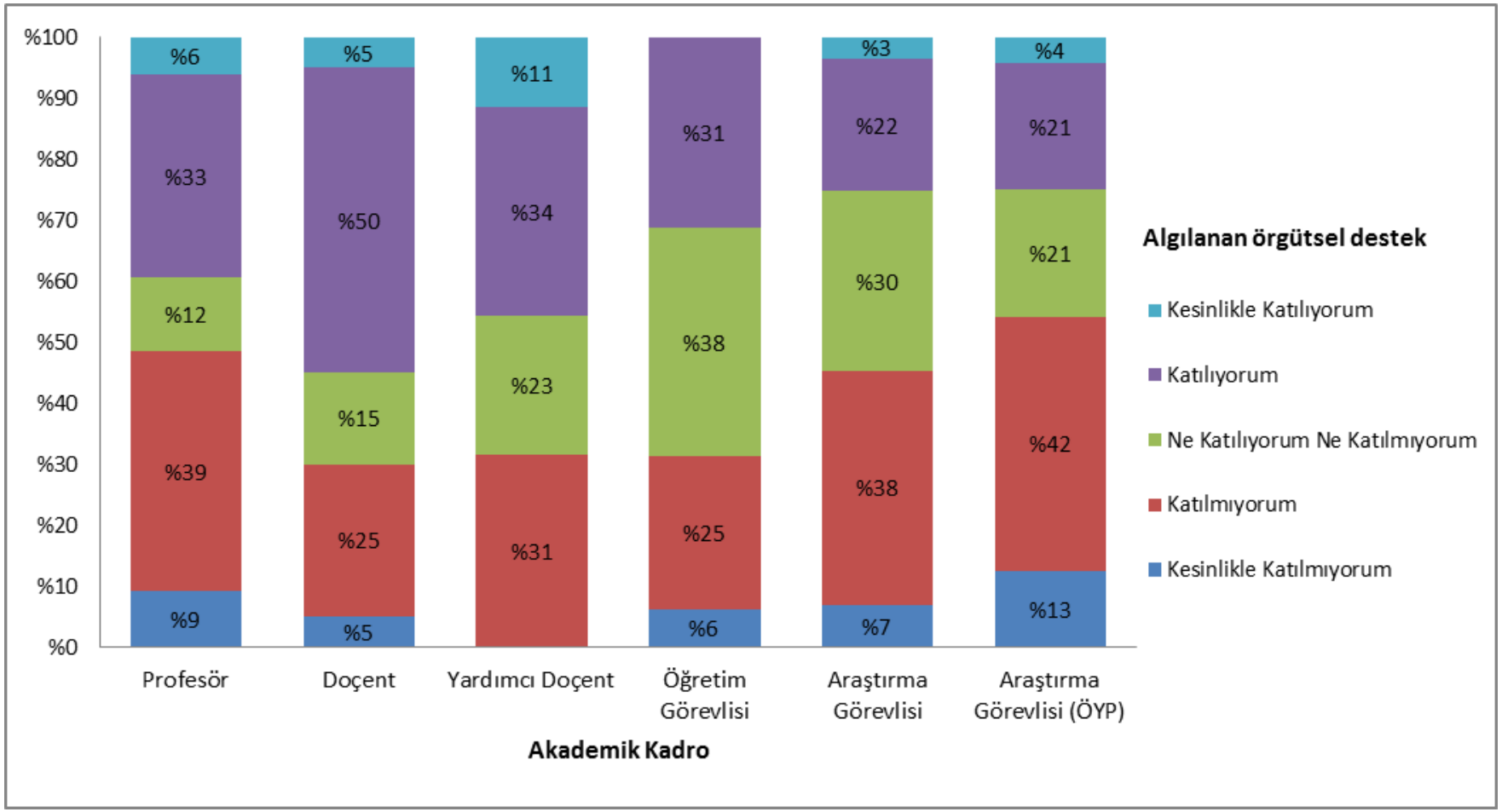

Akademik kadro ile Algılanan örgütsel destek boyutu çapraz grafiği.

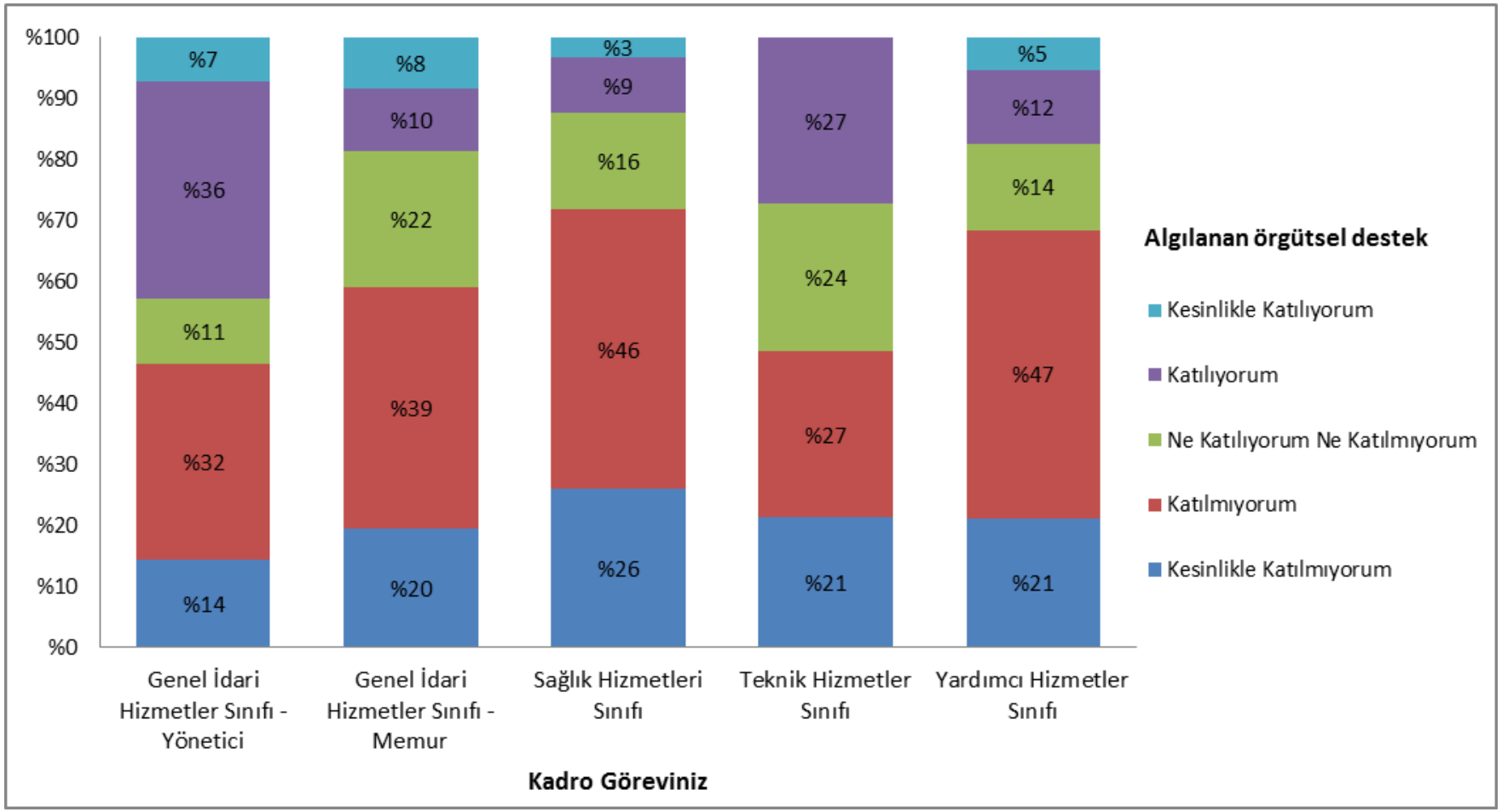

İdari kadro ile Algılanan örgütsel destek boyutu çapraz grafiği.

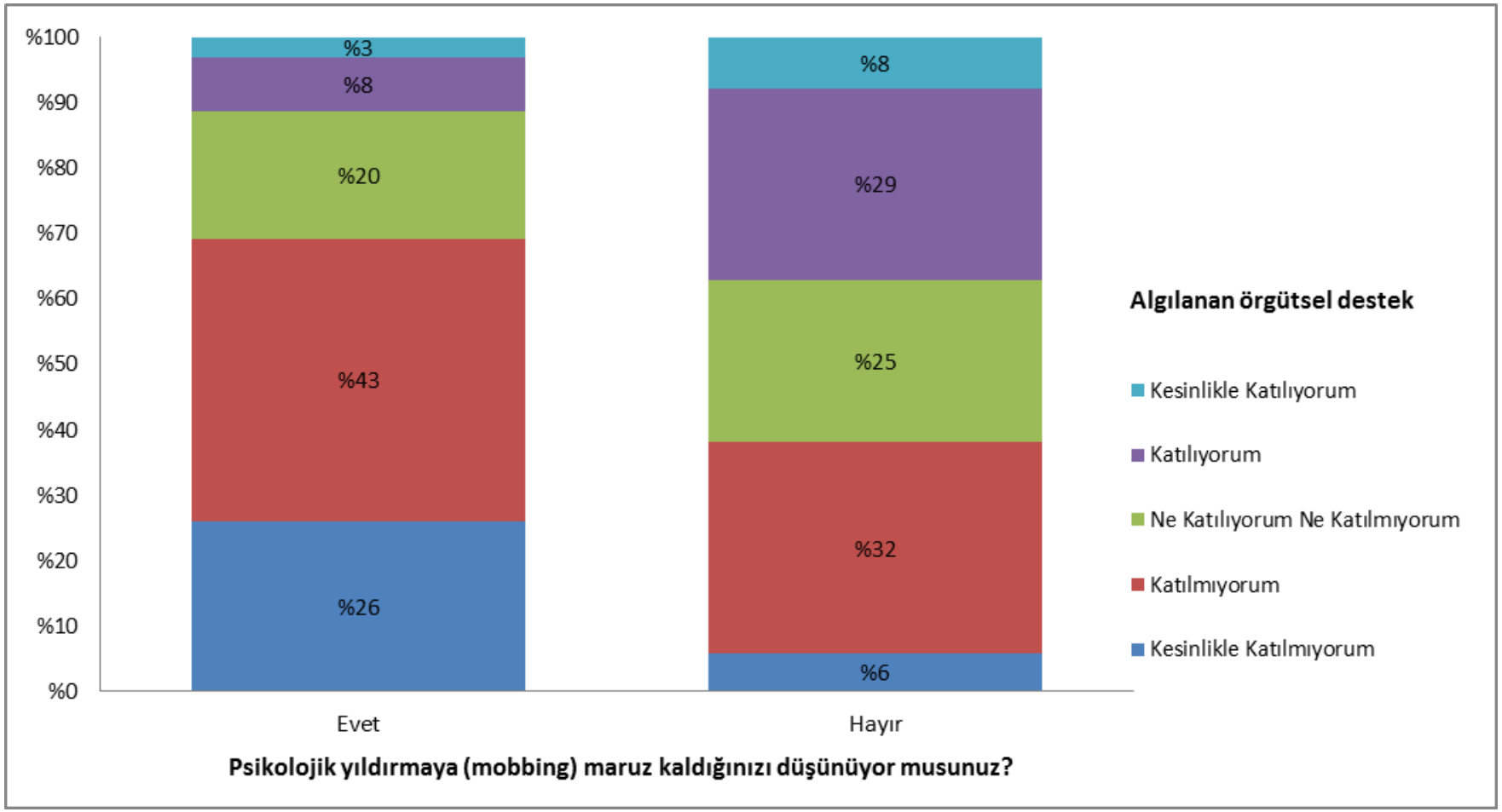

‘Psikolojik yıldırmaya (mobbing) maruz kaldığınızı düşünüyor musunuz’ sorusuna verdiği cevaplar ile Algılanan örgütsel destek boyutu çapraz grafiği.

Aile tatmini

“Aile tatmini” boyutunu oluşturan sorular, karşılık gelen Cronbach alfa ve varyans açıklama oranı.

Şimdiye kadar aile yaşamımda olmasını istediğim önemli şeyleri elde ettim.
Aile yaşamıma yeniden başlasam, hemen hiçbir şeyi değiştirmezdim.
Aile yaşamım ideale yakındır.
Aile yaşamımdaki koşullar çok iyidir.
Aile yaşamımdan memnunum.
Cronbach alfa: 0,91 Varyans açıklama oranı: %73

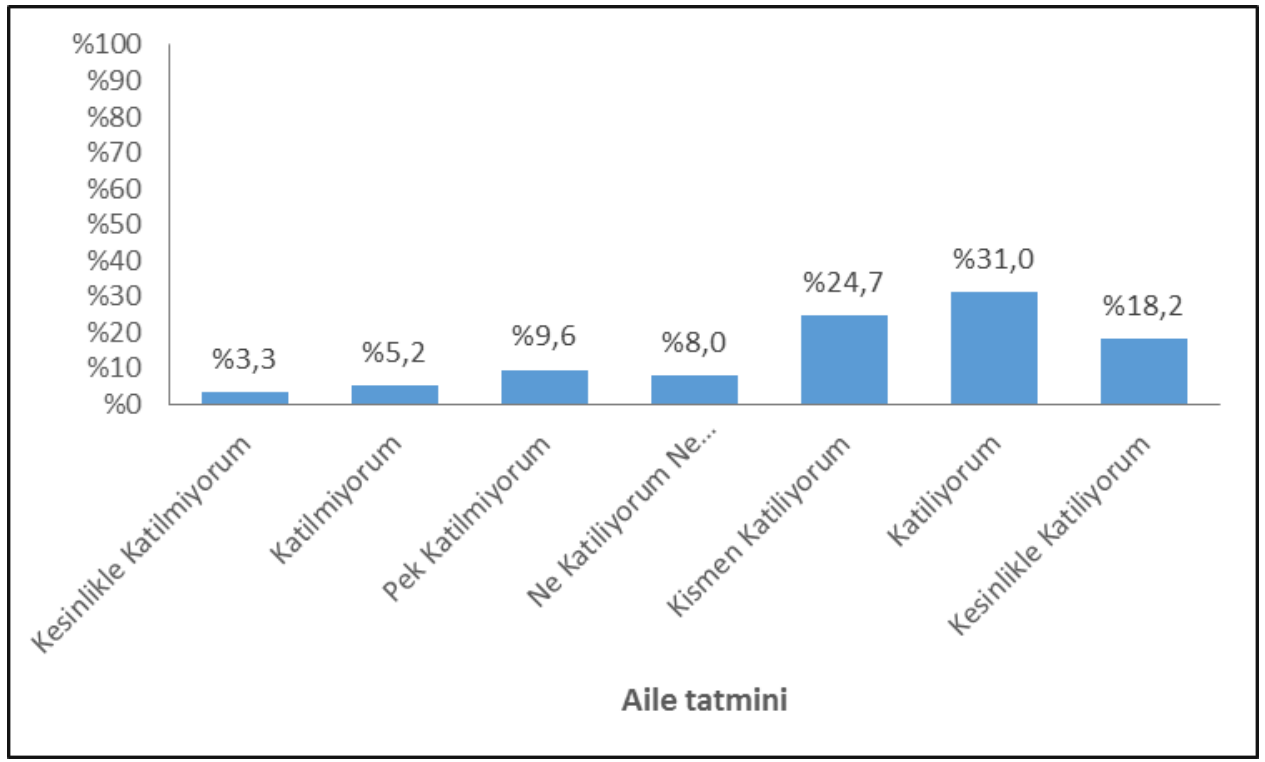

Personelin “aile tatmini” dağılımı.

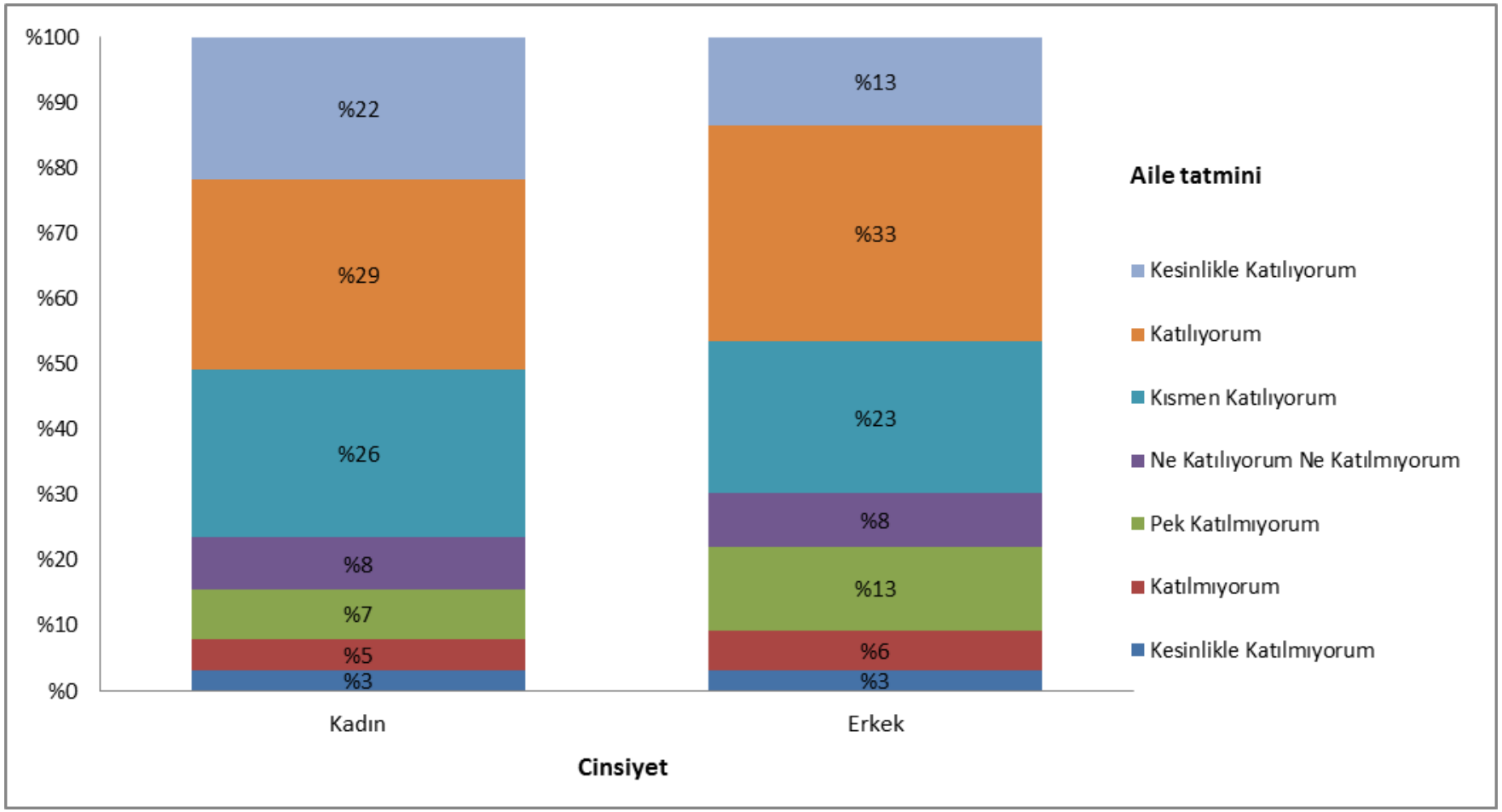

Cinsiyet ile Aile tatmini boyutu çapraz grafiği.

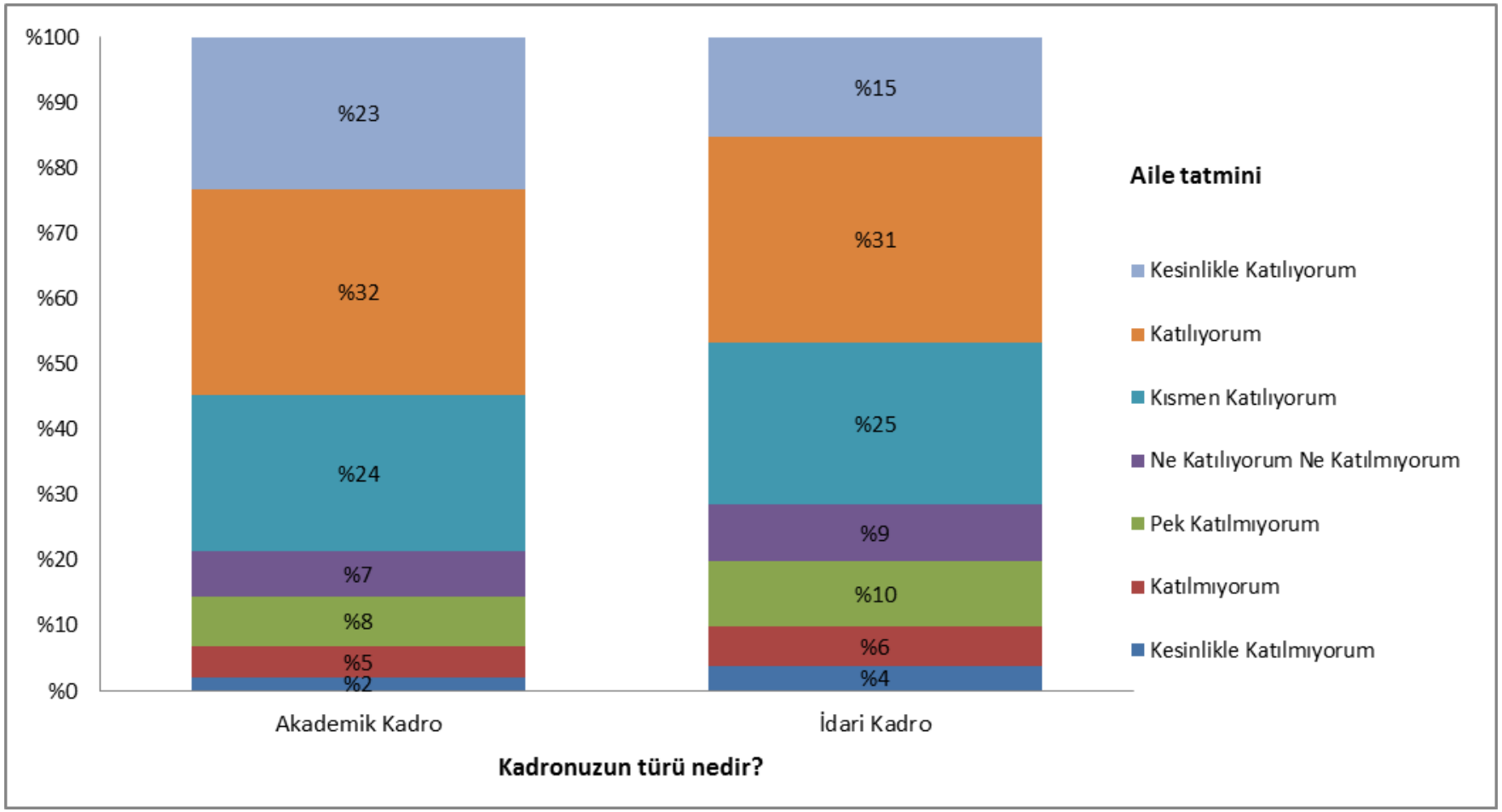

Kadro türü ile Aile tatmini boyutu çapraz grafiği.

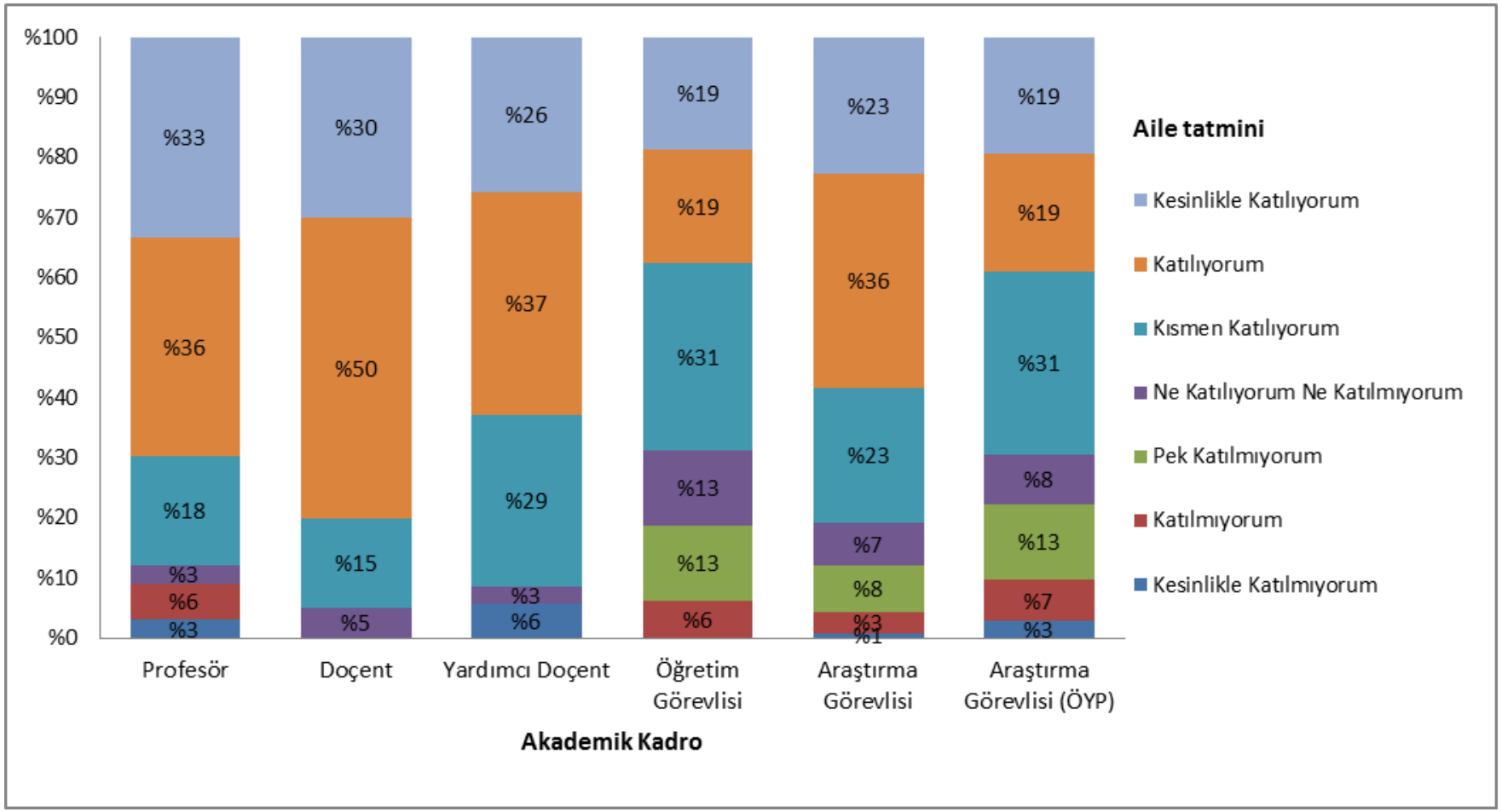

Kadro türü ile Aile tatmini boyutu çapraz grafiği.

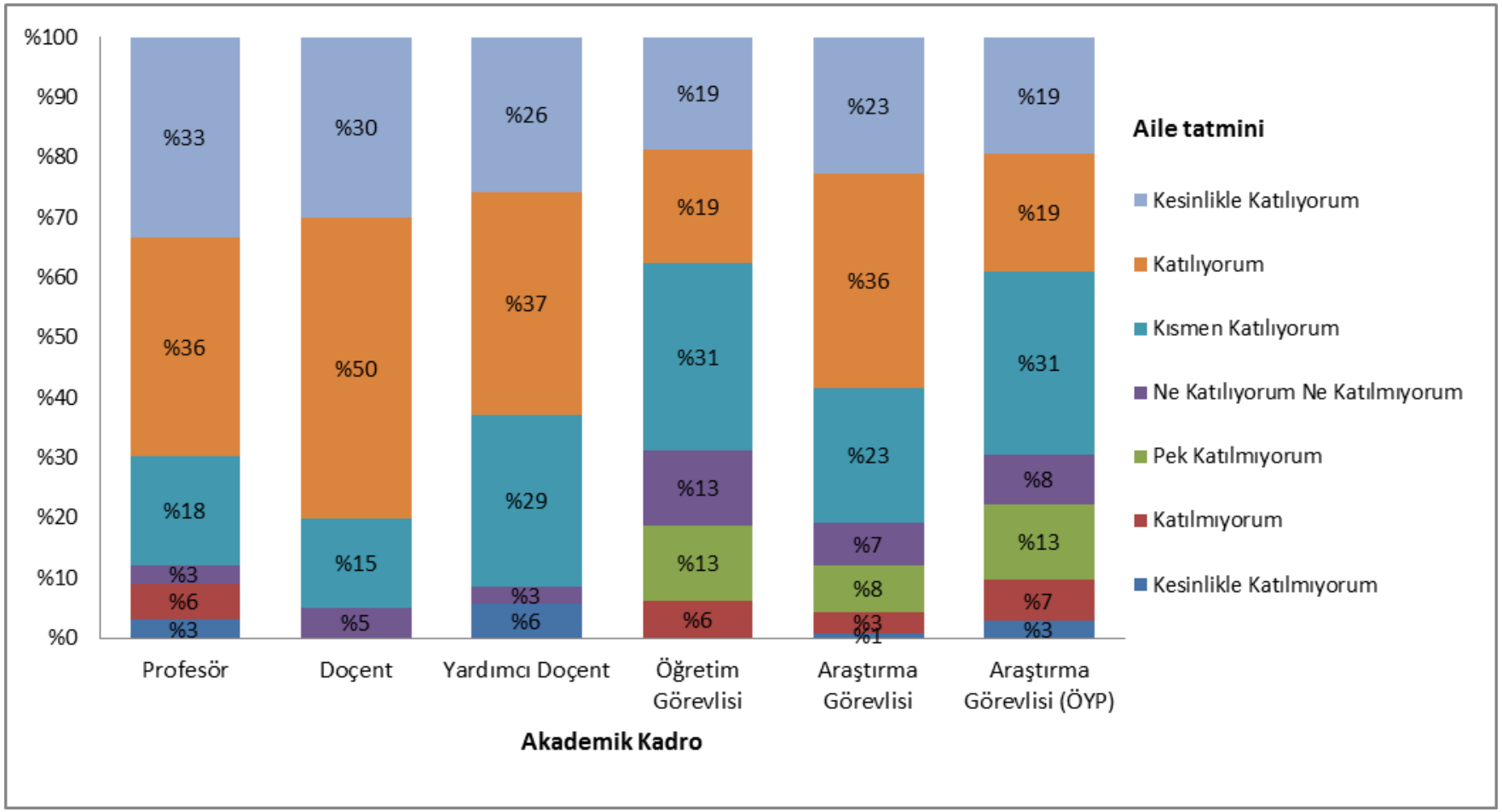

Akademik kadro ile Aile tatmini boyutu çapraz grafiği.

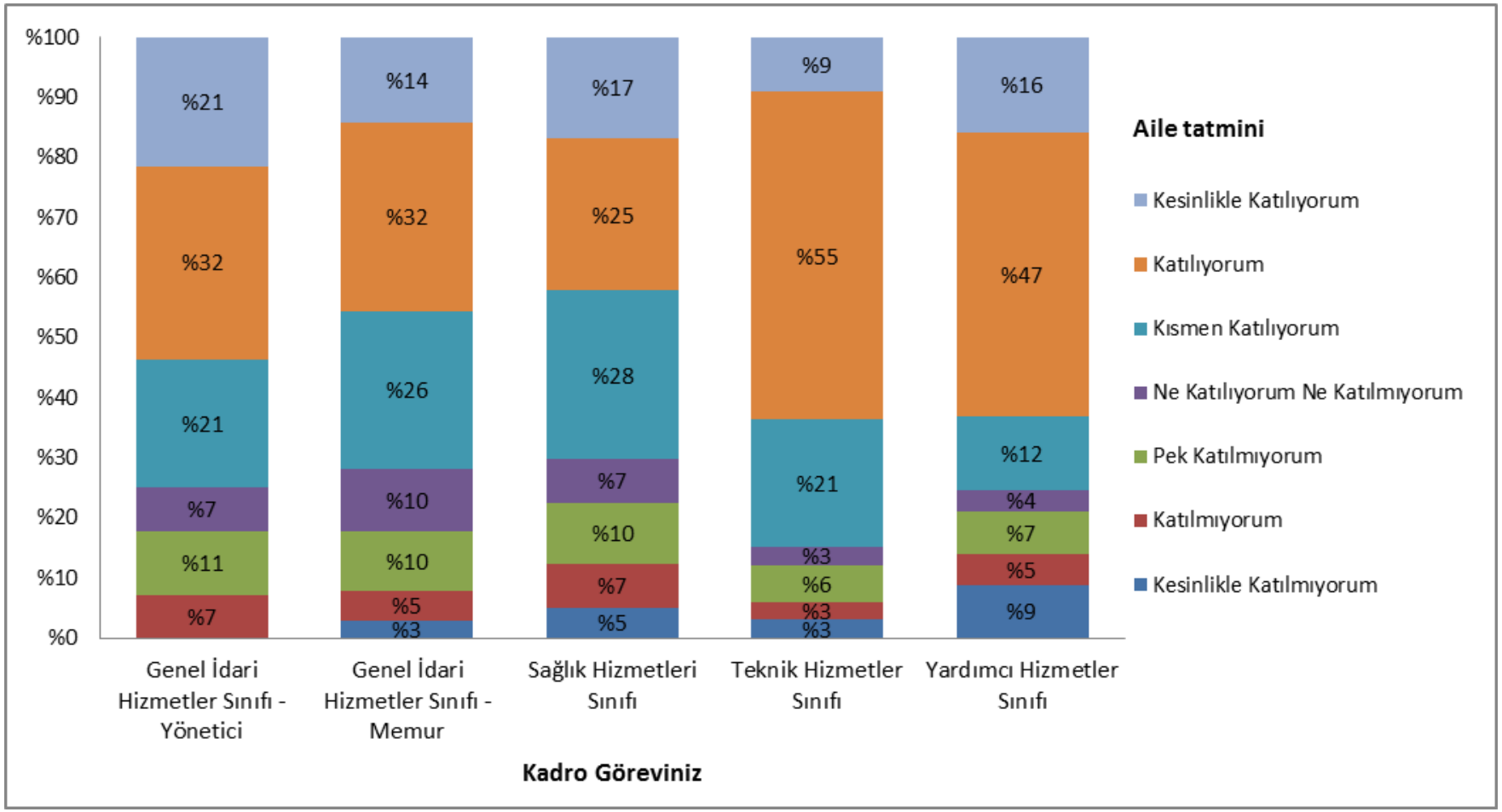

İdari kadro ile Aile tatmini boyutu çapraz grafiği.

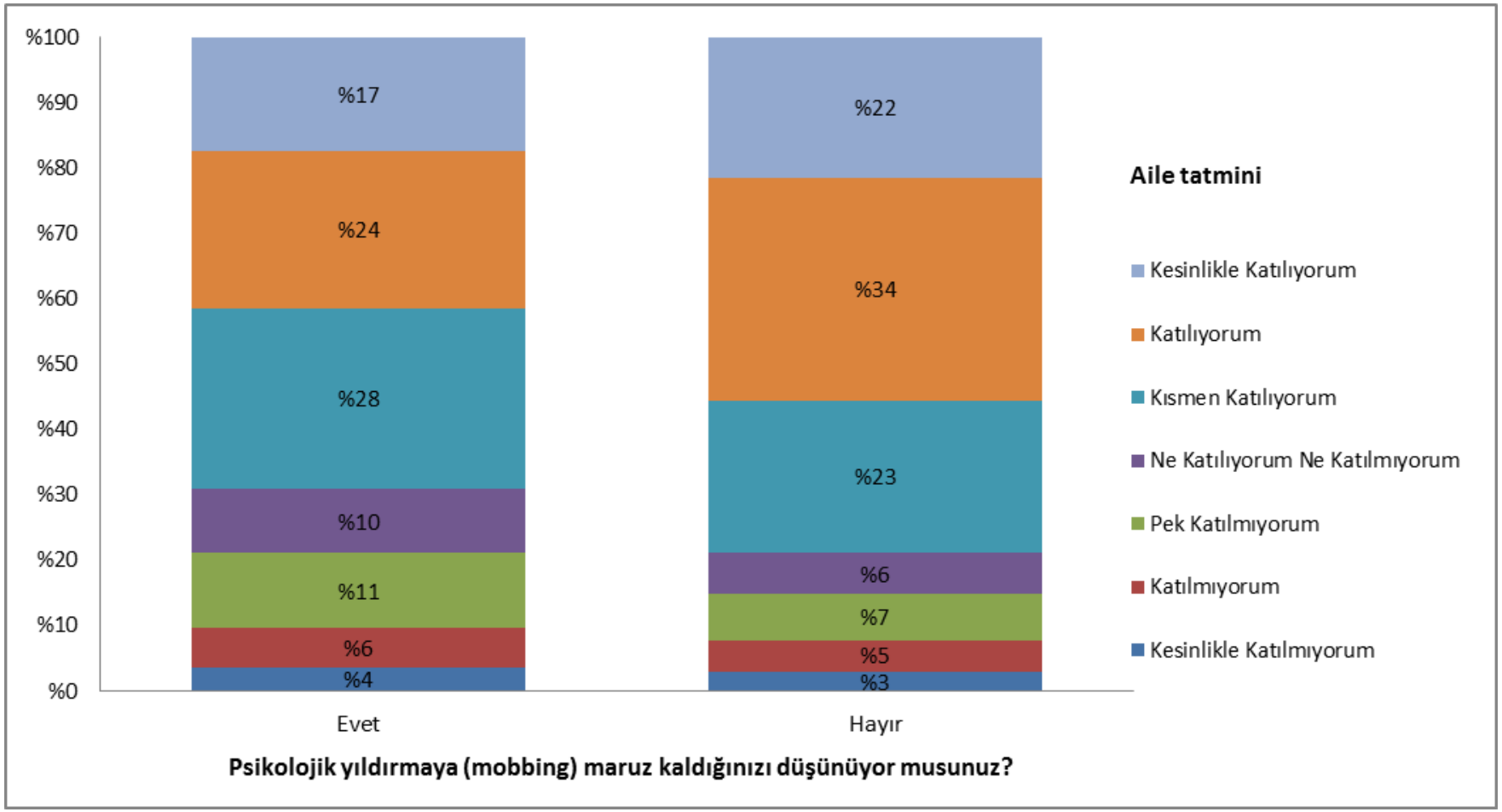

‘Psikolojik yıldırmaya (mobbing) maruz kaldığınızı düşünüyor musunuz’ sorusuna verdiği cevaplar ile Aile tatmini boyutu çapraz grafiği.

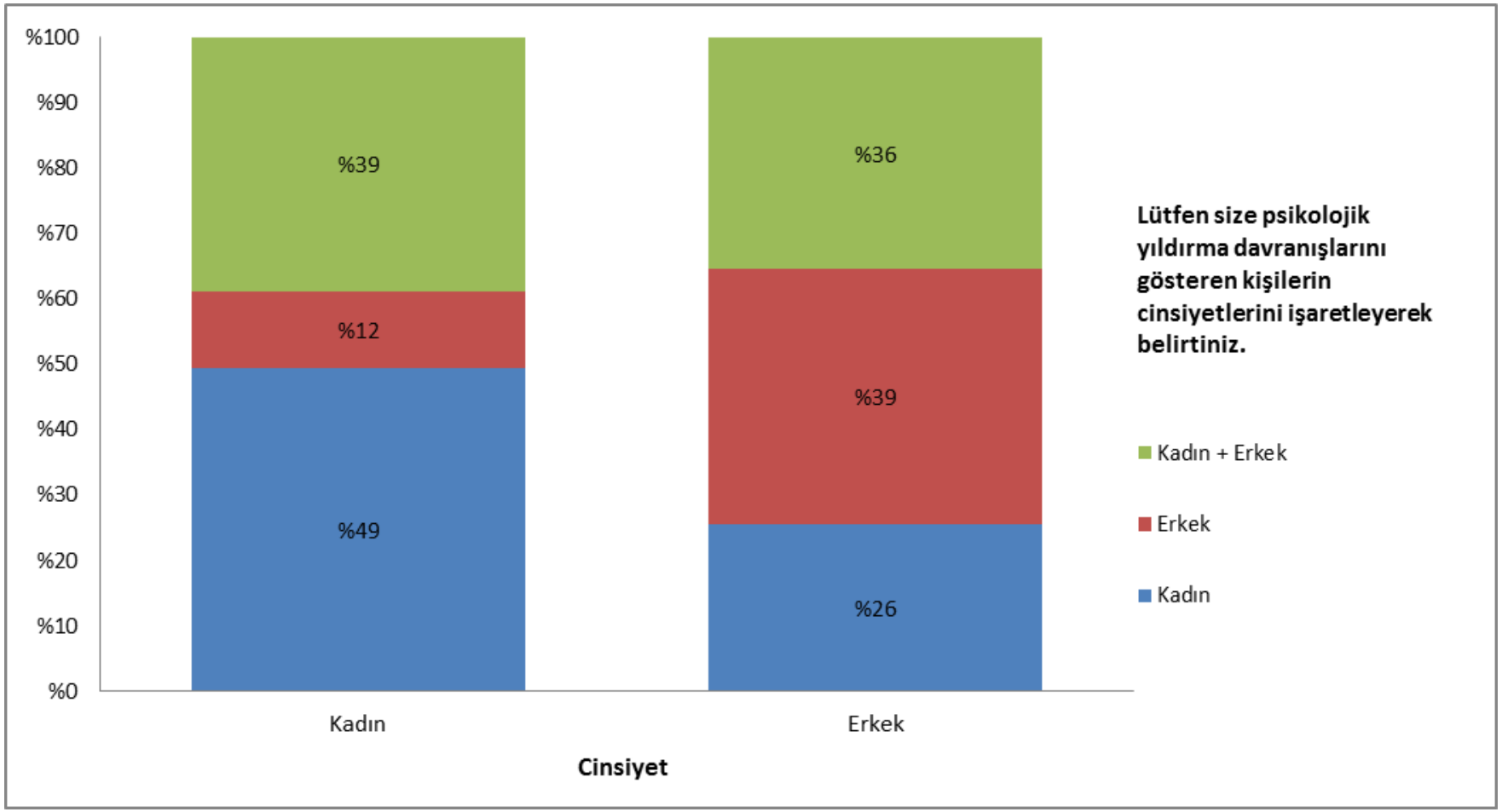

Cinsiyet ile Psikolojik yıldırma davranışlarını gösteren kişilerin cinsiyetlerinin çapraz grafiği.

PSİKOLOJİK YILDIRMA MODEL ANALİZİ

Psikolojik Yıldırma Düzeyi

Örtük değişkenin düzey sayılarına karşılık gelen BIC değerleri.

	Düzey Sayısı		
	3	4	5
BIC	9069.383	9037.57	9046.409

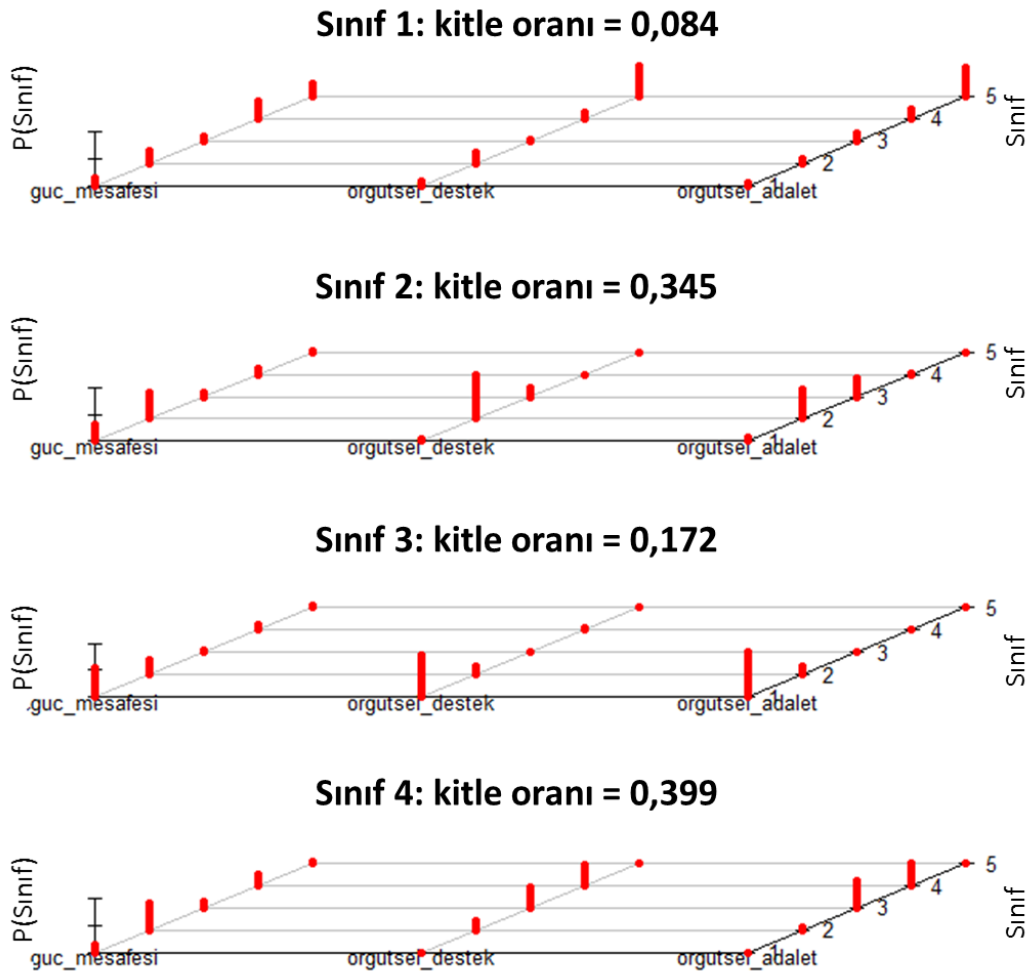

Örtük sınıf modeli için sınıf oranları ve koşullu olasılıklar.

Güç mesafesi değişkeninin sınıflarına göre psikolojik yıldırmanın koşullu olasılıkları.

	Güç Mesafesi				
	1	2	3	4	5
Sınıf 1:	0.1521	0.2249	0.0706	0.3205	0.2319
Sınıf 2:	0.5404	0.2846	0.0385	0.1055	0.031
Sınıf 3:	0.2997	0.5025	0.0702	0.0968	0.0308
Sınıf 4:	0.1351	0.4993	0.1277	0.2089	0.0289

Örgütsel destek değişkeninin sınıflarına göre psikolojik yıldırmanın koşullu olasılıkları.

	Örgütsel Destek				
	1	2	3	4	5
Sınıf 1:	0.0818	0.2053	0.0283	0.1227	0.5619
Sınıf 2:	0.7837	0.151	0.0101	0.0375	0.0177
Sınıf 3:	0.0372	0.8081	0.1547	0.0000	0.0000
Sınıf 4:	0.0134	0.1722	0.4001	0.4023	0.012

Örgütsel adalet değişkeninin sınıflarına göre psikolojik yıldırmanın koşullu olasılıkları.

	Örgütsel Adalet				
	1	2	3	4	5
Sınıf 1:	0.0646	0.5627	0.3594	0.0133	0.0000
Sınıf 2:	0.8325	0.1459	0.0000	0.0000	0.0215
Sınıf 3:	0.0000	0.0732	0.5027	0.4180	0.0061
Sınıf 4:	0.0407	0.0790	0.1527	0.1887	0.5390

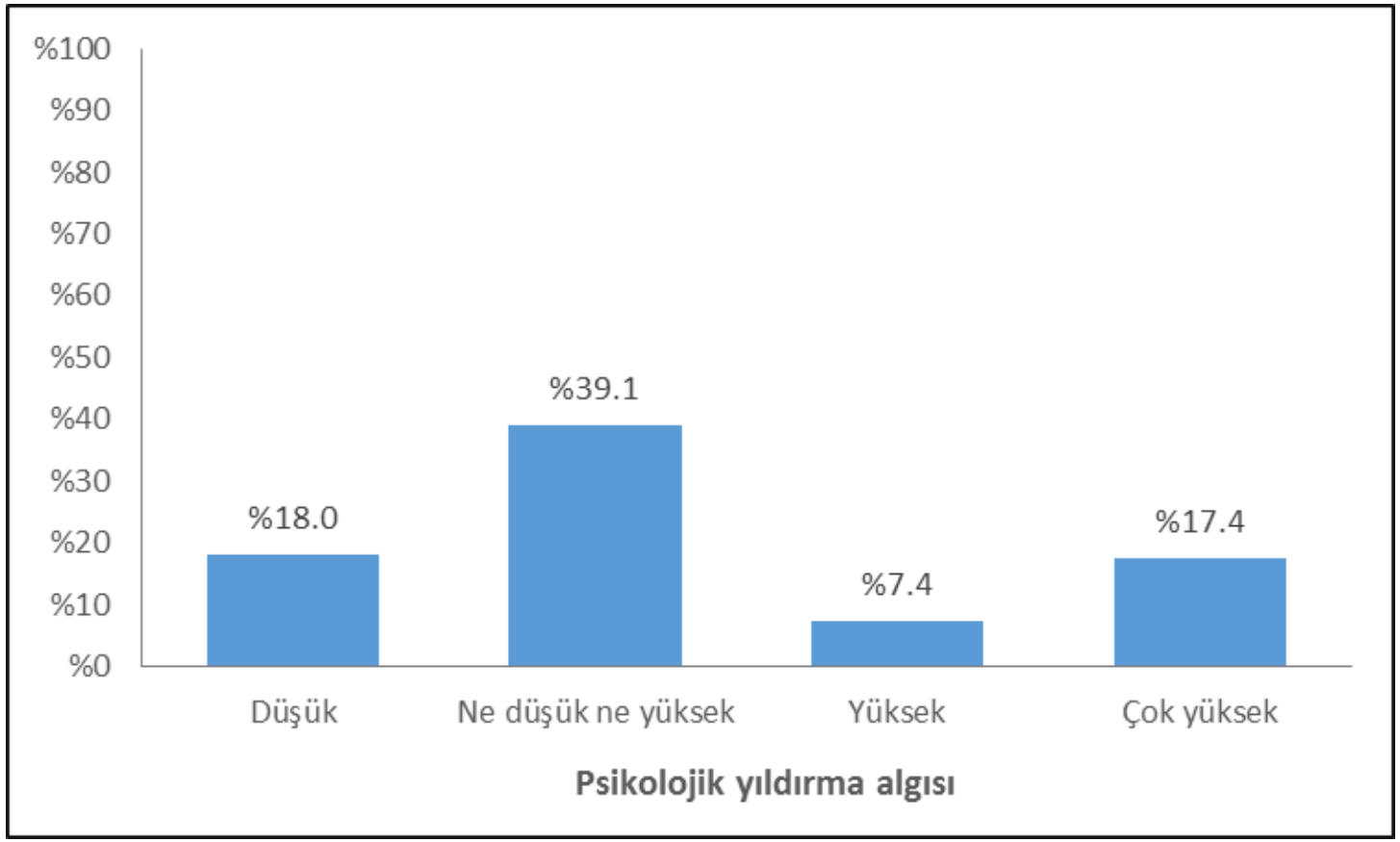

Psikolojik yıldırma algısının dağılımı.

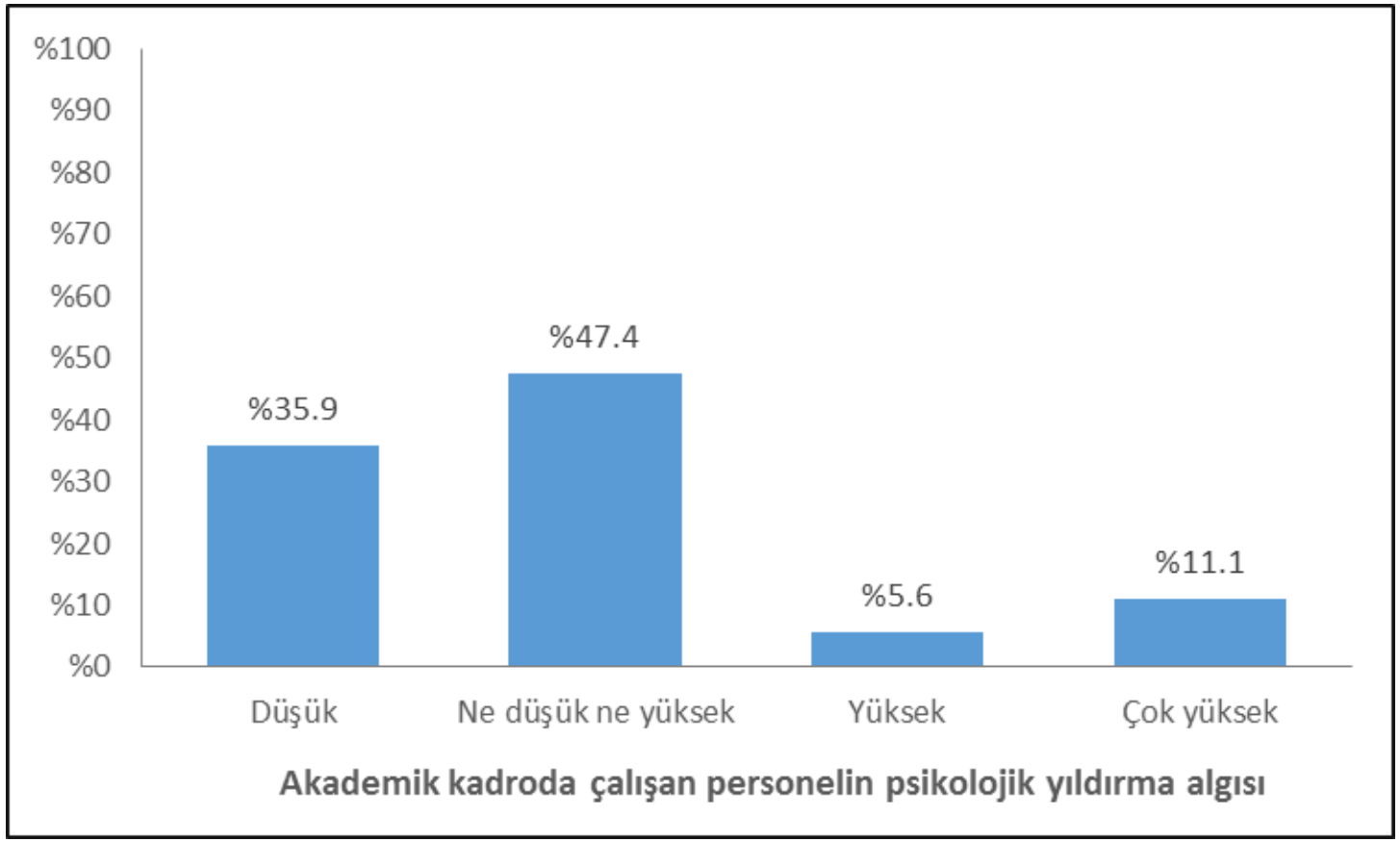

Akademik kadroda çalışan personelin psikolojik yıldırma algısının dağılımı.

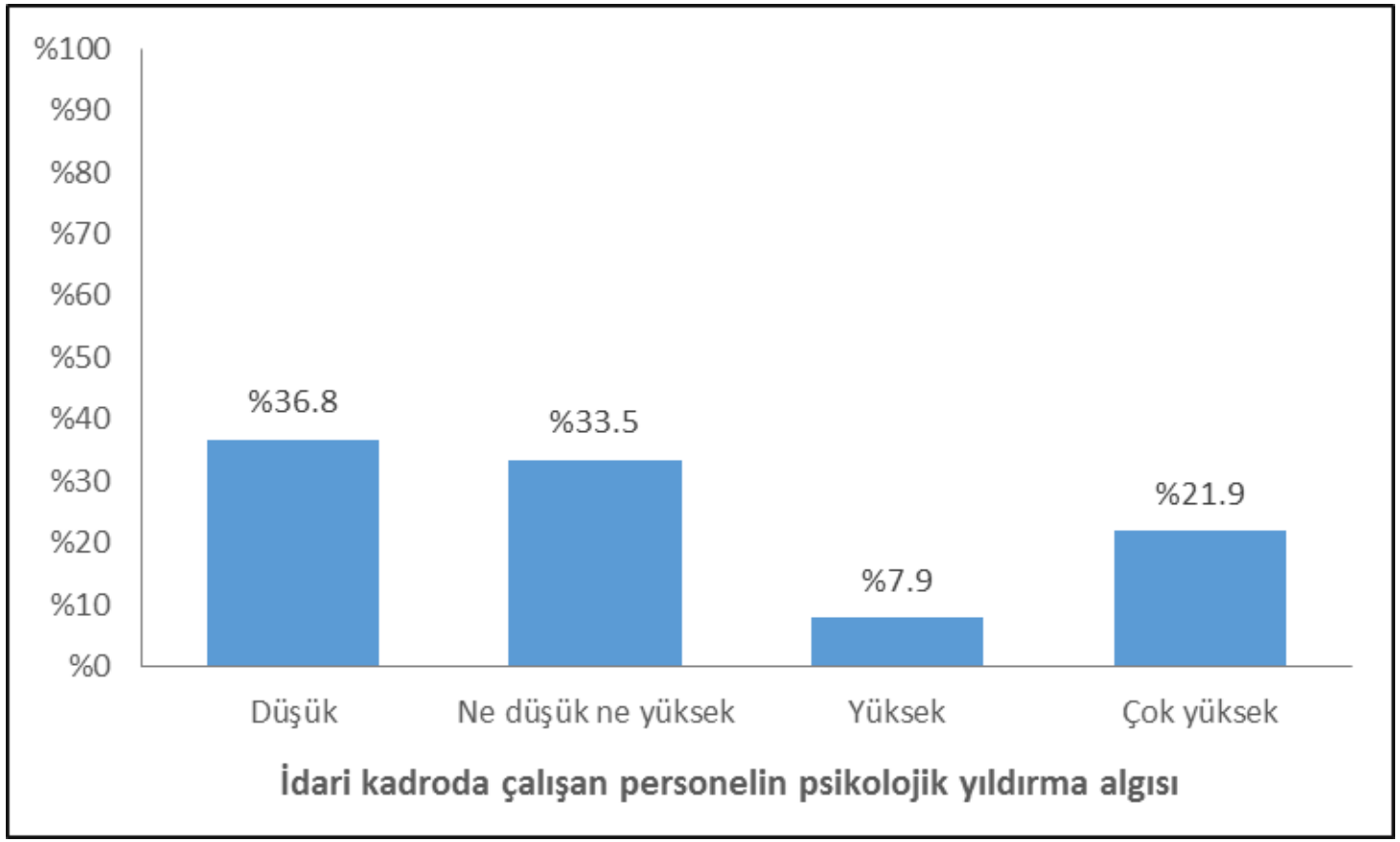

İdari kadroda çalışan personelin psikolojik yıldırma algısının dağılımı.

Psikolojik Yıldırmanın Sosyal Boyutlar İle İlişkisi

Psikolojik yıldırma – iş-aile çatışması tek düze ilişki modeli parametre tahminleri.

Parametre	Tahmin	Std. Hata	Z	P	%95 Güven Aralığı	
					Alt Sınır	Üst Sınır
Sabit	-0.687	0.415	-1.655	0.098	-1.502	0.127
[PsiYıldırma = 1]	2.030	0.248	8.185	0.000	1.544	2.516
[PsiYıldırma = 2]	1.695	0.184	9.227	0.000	1.335	2.055
[PsiYıldırma = 3]	-0.419	0.156	-2.688	0.007	-0.724	-0.113
[PsiYıldırma = 4]	-3.307					
[İşAileÇatışma = 1]	0.610	0.225	2.715	0.007	0.170	1.050
[İşAileÇatışma = 2]	0.783	0.187	4.185	0.000	0.416	1.150
[İşAileÇatışma = 3]	1.493	0.142	10.532	0.000	1.215	1.771
[İşAileÇatışma = 4]	1.126	0.113	9.951	0.000	0.904	1.348
[İşAileÇatışma= 5]	-4.012					
[AileTatmini = 1]	-1.460	0.180	-8.094	0.000	-1.814	-1.107
[AileTatmini = 2]	-1.146	0.149	-7.679	0.000	-1.439	-0.854
[AileTatmini = 3]	0.843	0.084	9.993	0.000	0.678	1.008
[AileTatmini = 4]	0.534	0.089	6.016	0.000	0.360	0.709
[AileTatmini = 5]	1.229					
PsiYıldırma_İşAileÇatışma	0.133	0.023	5.822	0.000	0.088	0.177

Akademik personel için oluşturulan psikolojik yıldırma – iş-aile çatışması – aile tatmini tek düze ilişki modeli parametre tahminleri.

Parametre	Tahmin	Std. Hata	Z	P	%95 Güven Aralığı	
					Alt Sınır	Üst Sınır
Sabit	-10.778	2.446	-4.407	0.000	-15.572	-5.985
[PsiYıldırma = 1]	4.936	1.134	4.351	0.000	2.713	7.160
[PsiYıldırma = 2]	3.851	0.779	4.941	0.000	2.324	5.379
[PsiYıldırma = 3]	1.272	0.500	2.547	0.011	0.293	2.252
[PsiYıldırma = 4]	-10.060					
[Aile Tatmini = 1]	1.829	0.972	1.881	0.060	-0.077	3.735
[Aile Tatmini = 2]	1.346	0.764	1.761	0.078	-0.152	2.844
[Aile Tatmini = 3]	0.907	0.621	1.461	0.144	-0.310	2.124
[Aile Tatmini = 4]	0.376	0.501	0.750	0.453	-0.607	1.358
[Aile Tatmini = 5]	1.092	0.334	3.267	0.001	0.437	1.747
[Aile Tatmini = 6]	0.753	0.209	3.600	0.000	0.343	1.163
[Aile Tatmini = 7]	-6.303					
[İşAileÇatışma = 1]	3.836	1.052	3.645	0.000	1.773	5.898
[İşAileÇatışma = 2]	3.817	0.851	4.485	0.000	2.149	5.485
[İşAileÇatışma = 3]	2.712	0.728	3.724	0.000	1.285	4.139
[İşAileÇatışma = 4]	1.657	0.628	2.638	0.008	0.426	2.889
[İşAileÇatışma = 5]	2.377	0.396	5.999	0.000	1.601	3.154
[İşAileÇatışma = 6]	1.525	0.267	5.721	0.000	1.003	2.047
[İşAileÇatışma = 7]	-15.924					
PsiYıldırma_ Aile Tatmini	0.254	0.062	4.077	0.000	0.132	0.377
PsiYıldırma_ İş-Aile Çatışma	0.366	0.070	5.195	0.000	0.228	0.503
İş-Aile Çatışma_Aile Tatmini	0.123	0.030	4.051	0.000	0.063	0.182
PsiYıldırma_ İş-Aile Çatışma_Aile Tatmini	-0.066	0.013	-5.298	0.000	-0.091	-0.042

İdari personel için oluşturulan psikolojik yıldırma – iş-aile çatışması – aile tatmini tek düze ilişki modeli parametre tahminleri.

Parametre	Tahmin	Std. Hata	Z	P	%95 Güven Aralığı	
					Alt Sınır	Üst Sınır
Sabit	-6.589	1.345	-4.899	0.000	-9.225	-3.953
[PsiYıldırma = 1]	3.225	0.589	5.471	0.000	2.070	4.380
[PsiYıldırma = 2]	2.223	0.408	5.446	0.000	1.423	3.023
[PsiYıldırma = 3]	0.209	0.267	0.786	0.432	-0.313	0.732
[PsiYıldırma = 4]	-5.658					
[Aile Tatmini = 1]	1.278	0.555	2.303	0.021	0.191	2.366
[Aile Tatmini = 2]	1.022	0.478	2.140	0.032	0.086	1.958
[Aile Tatmini = 3]	0.948	0.388	2.442	0.015	0.187	1.709
[Aile Tatmini = 4]	0.648	0.329	1.973	0.049	0.004	1.293
[Aile Tatmini = 5]	1.138	0.223	5.102	0.000	0.701	1.575
[Aile Tatmini = 6]	1.044	0.158	6.615	0.000	0.734	1.353
[Aile Tatmini = 7]	-6.078					
[İşAileÇatışma = 1]	2.742	0.600	4.569	0.000	1.566	3.918
[İşAileÇatışma = 2]	2.594	0.507	5.114	0.000	1.600	3.588
[İşAileÇatışma = 3]	1.443	0.435	3.320	0.001	0.591	2.294
[İşAileÇatışma = 4]	1.085	0.362	2.997	0.003	0.375	1.795
[İşAileÇatışma = 5]	1.209	0.246	4.921	0.000	0.728	1.691
[İşAileÇatışma = 6]	1.241	0.161	7.686	0.000	0.925	1.557
[İşAileÇatışma = 7]	-10.314					
PsiYıldırma_ Aile Tatmini	0.143	0.036	3.984	0.000	0.072	0.213
PsiYıldırma_ İş-Aile Çatışma	0.223	0.035	6.302	0.000	0.154	0.293
İş-Aile Çatışma_Aile Tatmini	0.087	0.019	4.714	0.000	0.051	0.124
PsiYıldırma_ İş-Aile Çatışma_Aile Tatmini	-0.034	0.007	-5.152	0.000	-0.047	-0.021

Psikolojik yıldırma – iş tatmini tek düze ilişki modeli parametre tahminleri.

Parametre	Tahmin	Std. Hata	Z	P	%95 Güven Aralığı	
					Alt Sınır	Üst Sınır
Sabit	5.873	0.383	15.318	0.000	5.122	6.625
[PsiYıldırma = 1]	-0.820	0.244	-3.363	0.001	-1.298	-0.342
[PsiYıldırma = 2]	-0.189	0.166	-1.141	0.254	-0.514	0.136
[PsiYıldırma = 3]	-1.331	0.147	-9.062	0.000	-1.619	-1.043
[PsiYıldırma = 4]	2.341					
[İsTatmini = 1]	-2.386	0.269	-8.859	0.000	-2.914	-1.858
[İsTatmini = 2]	-1.676	0.218	-7.692	0.000	-2.103	-1.249
[İsTatmini = 3]	-1.614	0.191	-8.470	0.000	-1.987	-1.241
[İsTatmini = 4]	-0.737	0.147	-5.019	0.000	-1.025	-0.449
[İsTatmini = 5]	-0.395	0.125	-3.164	0.002	-0.639	-0.150
[İsTatmini = 6]	0.669	0.097	6.874	0.000	0.478	0.859
[İsTatmini = 7]	6.140					
PsiYıldırma_İşTatmini	-0.109	0.016	-6.671	0.000	-0.141	-0.077

İdari personel için oluşturulan psikolojik yıldırma – iş tatmini tek düze ilişki modeli parametre tahminleri.

Parametre	Tahmin	Std. Hata	Z	P	%95 Güven Aralığı	
					Alt Sınır	Üst Sınır
Sabit	5.336	0.475	11.238	0.000	4.405	6.266
[PsiYıldırma = 1]	-1.062	0.294	-3.608	0.000	-1.638	-0.485
[PsiYıldırma = 2]	-0.583	0.202	-2.891	0.004	-0.978	-0.188
[PsiYıldırma = 3]	-1.504	0.187	-8.020	0.000	-1.871	-1.136
[PsiYıldırma = 4]	3.148					
[İsTatmini = 1]	-1.895	0.344	-5.512	0.000	-2.568	-1.221
[İsTatmini = 2]	-1.333	0.285	-4.684	0.000	-1.891	-0.775
[İsTatmini = 3]	-1.536	0.263	-5.849	0.000	-2.051	-1.021
[İsTatmini = 4]	-0.475	0.201	-2.367	0.018	-0.869	-0.082
[İsTatmini = 5]	-0.339	0.183	-1.852	0.064	-0.698	0.020
[İsTatmini = 6]	0.929	0.144	6.440	0.000	0.646	1.211
[İsTatmini = 7]	4.650					
PsiYıldırma_İşTatmini	-0.116	0.020	-5.700	0.000	-0.156	-0.076

Psikolojik yıldırma – yaşam tatmini tek düze ilişki modeli parametre tahminleri.

Parametre	Tahmin	Std. Hata	Z	P	%95 Güven Aralığı	
					Alt Sınır	Üst Sınır
Sabit	3.549	0.368	9.632	0.000	2.827	4.271
[PsiYıldırma = 1]	0.263	0.217	1.212	0.226	-0.162	0.688
[PsiYıldırma = 2]	0.501	0.155	3.233	0.001	0.197	0.805
[PsiYıldırma = 3]	-1.003	0.146	-6.876	0.000	-1.289	-0.717
[PsiYıldırma = 4]	0.239					
[Yaşam Tatmini = 1]	-0.741	0.254	-2.919	0.004	-1.239	-0.243
[Yaşam Tatmini = 2]	0.358	0.205	1.746	0.081	-0.044	0.760
[Yaşam Tatmini = 3]	0.295	0.182	1.622	0.105	-0.062	0.653
[Yaşam Tatmini = 4]	-0.255	0.178	-1.434	0.152	-0.603	0.093
[Yaşam Tatmini = 5]	0.619	0.142	4.353	0.000	0.340	0.898
[Yaşam Tatmini = 6]	1.268	0.123	10.284	0.000	1.026	1.510
[Yaşam Tatmini = 7]	-1.545					
PsiYıldırma_Yaşam Tatmini	-0.036	0.016	-2.345	0.019	-0.067	-0.006

Akademik personel için oluşturulan psikolojik yıldırma – yaşam tatmini tek düze ilişki modeli parametre tahminleri.

Parametre	Tahmin	Std. Hata	Z	P	%95 Güven Aralığı	
					Alt Sınır	Üst Sınır
Sabit	-0.787	0.770	-1.021	0.307	-2.297	0.723
[PsiYıldırma = 1]	2.273	0.477	4.761	0.000	1.338	3.209
[PsiYıldırma = 2]	2.198	0.356	6.182	0.000	1.501	2.895
[PsiYıldırma = 3]	-0.010	0.375	-0.026	0.979	-0.744	0.724
[PsiYıldırma = 4]	-4.462					
[Yaşam Tatmini = 1]	-0.296	0.526	-0.562	0.574	-1.328	0.736
[Yaşam Tatmini = 2]	1.296	0.380	3.408	0.001	0.551	2.041
[Yaşam Tatmini = 3]	1.110	0.345	3.222	0.001	0.435	1.786
[Yaşam Tatmini = 4]	0.250	0.347	0.720	0.472	-0.430	0.929
[Yaşam Tatmini = 5]	1.487	0.258	5.760	0.000	0.981	1.993
[Yaşam Tatmini = 6]	1.530	0.237	6.445	0.000	1.064	1.995
[Yaşam Tatmini = 7]	-5.376					
PsiYıldırma_Yaşam Tatmini	0.077	0.030	2.591	0.010	0.019	0.136

Psikolojik yıldırma – duygusal özdeşim tek düze ilişki modeli parametre tahminleri.

Parametre	Tahmin	Std. Hata	Z	P	%95 Güven Aralığı	
					Alt Sınır	Üst Sınır
Sabit	4.076	0.410	9.945	0.000	3.273	4.880
[PsiYıldırma = 1]	0.056	0.244	0.232	0.817	-0.421	0.534
[PsiYıldırma = 2]	0.366	0.170	2.148	0.032	0.032	0.700
[PsiYıldırma = 3]	-1.070	0.150	-7.140	0.000	-1.363	-0.776
[PsiYıldırma = 4]	0.647					
[Duygusal Özdeşim = 1]	-0.641	0.249	-2.578	0.010	-1.129	-0.154
[Duygusal Özdeşim = 2]	0.433	0.188	2.298	0.022	0.064	0.802
[Duygusal Özdeşim = 3]	0.533	0.151	3.538	0.000	0.238	0.829
[Duygusal Özdeşim = 4]	1.218	0.119	10.275	0.000	0.986	1.450
[Duygusal Özdeşim = 5]	-1.543					
PsiYıldırma_Duygusal Özdeşim	-0.073	0.025	-2.944	0.003	-0.121	-0.024

İdari personel için oluşturulan psikolojik yıldırma – duygusal özdeşim tek düze ilişki modeli parametre tahminleri.

Parametre	Tahmin	Std. Hata	Z	P	%95 Güven Aralığı	
					Alt Sınır	Üst Sınır
Sabit	4.573	0.524	8.720	0.000	3.545	5.601
[PsiYıldırma = 1]	-0.695	0.309	-2.244	0.025	-1.301	-0.088
[PsiYıldırma = 2]	-0.359	0.214	-1.679	0.093	-0.779	0.060
[PsiYıldırma = 3]	-1.404	0.192	-7.322	0.000	-1.780	-1.028
[PsiYıldırma = 4]	2.458					
[Duygusal Özdeşim = 1]	-1.025	0.339	-3.025	0.002	-1.688	-0.361
[Duygusal Özdeşim = 2]	0.078	0.254	0.308	0.758	-0.419	0.575
[Duygusal Özdeşim = 3]	0.368	0.202	1.822	0.068	-0.028	0.764
[Duygusal Özdeşim = 4]	1.127	0.163	6.907	0.000	0.807	1.447
[Duygusal Özdeşim = 5]	-0.549					
PsiYıldırma_Duygusal Özdeşim	-0.132	0.032	-4.134	0.000	-0.195	-0.070